ಮದಿಪು

58 2012

ಪಗ್ಗು - ಬೇಷ - ಕಾರ್ತೆಲ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಅಕಾಡೆಮಿದ ವತಿಡ್ದ್ ನಡತಿನ ಚಾವಡಿ ಕೂಟೊಡು ಸಿನಿಮಾ ನಟೆ ಸುಭಾಷ್ ಪಡಿವಾಳೆರೆಗ್ **ಚಾವಡಿ ತಮ್ಮನ**
ಬೊಕ್ಕ ಅಸಲ್ ಸಿನಿಮಾ ಖ್ಯಾತಿದ ವಿಜಯಕುಮಾರ್ ಕೋಡಿಯಾಲ್ ಬೈಲ್‌ರೆಗ್ **ತುಳುನಾಡ್ದ ಬಿರ್ಸೆ** ಪುರಸ್ಕಾರ

ಅಕಾಡೆಮಿದ ವತಿಡ್ದ್ ನಡತಿನ ಚಾವಡಿ ಕೂಟೊಡು ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಂಘಟಕೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಗುಜರನ್ ಮೆರೆಗ್
ಚಾವಡಿ ತಮ್ಮನ ಬೊಕ್ಕ ರಂಗ ಕಲಾವಿದೆ ದೇವದಾಸ ಕಾಪಿಕಾಡ್ ಮೆರೆಗ್ **ತುಳುನಾಡ್ದ ಬಿರ್ಸೆ** ಪುರಸ್ಕಾರ

ಉರ್ವ ಶ್ರೀ ಮಹಾಗಣಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬರಿಟ್ ರಂಗಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಾಣೊಗ್
ಯೋಗಿಶ್ ಭಟ್, ಬೊಕ್ಕ ನಳಿನ್ ಕುಮಾರ್ ಕಟೀಲ್ ಚಾಲನೆ ಕೊರಿಯೆರ್

ಮದಿಪು

ಮುಡಿ - 58

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಉಮಾನಾಥ ಎ. ಕೋಟ್ಯಾನ್

ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಜಗನ್ನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಾಳ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್
ಮಂಗಳೂರು - 575 003
ದೂರವಾಣಿ / ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ : 0824-2459389
Email:tulu.academy@yahoo.co.in.

MADIPU

A quarterly on Tulu Language, Literature and Culture, published by Karnataka Tulu Sahitya Academy, Lalbagh, Mangalore -3. ✆ : 2459389.

Chief Editor	:	Umanatha V. Kotiyan
Editor	:	Jagannatha Shetty Bala ✆ : 9845013546
Managing Editor	:	Chandrahasa Rai B.
Pages	:	64 + 4
Vol.	:	13 - 58
ಬೆಲೆ	:	ರೂ. 15/-
ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ	:	ರೂ. 50/-
ಆಜೀವ ಚಂದಾ	:	ರೂ. 500/-

ಮುಖಪುಟ ಚಿತ್ರ	:	ಸತೀಶ್ ಇರಾ
ರಕ್ಷಾಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ	:	**ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ**
ಅಕ್ಷರ ವಿನ್ಯಾಸ /ಮುದ್ರಣ	:	**ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್** ಮ್ಯಾಕ್ಸಿಮಸ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಲೈಟ್‌ಹೌಸ್ ಹಿಲ್ ರಸ್ತೆ ಮಂಗಳೂರು – 575 001 ✆: 0824 2443002

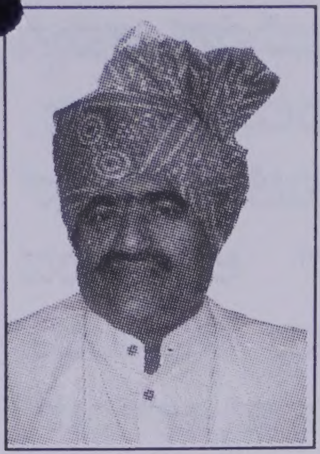

ಗುರ್ಕಾರ್ರೆ ನುಡಿ

ಸರ್ಕಾರಿ ಮುದ್ರೆದ ತುಳುವೆರ್ನ 'ಸೊರ ಪೆಡಿಕೆ' ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಿನ್ನಿನಾಲಯಿ 'ಮದಿಪು' ನಿಕಲ್ನ ಜಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಉಂಡು. ಎನ್ನ ಕೂಟದ ರಡ್ಡನೇ ಕೊಡಿ ಶಿಲನೇ ಮದಿಪು.

ಎಂಕೊಂಜಿ ಸಂತೋಸು ಪಂಡ ಇನಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಜೀ ಸರ್ಕಾರದ ಎಗ್ಗೆ ಆದ್ ಬುಲೆವೊಂದು ಇಜ್ಜಿ. ಸಮಸ್ತ ತುಳುವೆರೆನ ಪೆರ್ಮೆದ ಪುದೆಲಾದ್ ಲಕೊಂದುಂಡು. ದಿನೊಡ್ದು ದಿನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಚಾವಡಿಗ್ ಬರ್ಪಿನಕಲ್ನ ಕಾರ್‌ವುಟ್ಟು ಎಚ್ಚಾವೊಂದುಂಡು. ಚಾವಡಿ ಕೂಟೊಗು ದಿಂಜೆಲ್ ಮಂದೆ ಕೂಡುದು ಅಗತೊಂದುಂಡು. ಮಾನು ತಮ್ಮನನೇ ಮಾನಾದಿಗೆ ಅತ್ತ್ ಗುಂಡು ಬೆಲ್ಲದ ಪನಿನೀರೇ ಎಂಕಲೆಗ್ ತನು ಆವು ಪನ್ಪಿ ಸಮಾಧಾನದ ಉಸುಲು ನಮ್ಮ ತುಳುವೆರ್ನ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ನಿಜ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಯೇನಿದ ಯೋಜನೆ ತುಳುಭವನದ ಬೇಲೆ ಸುರು ಆತ್‌ಂಡ್. ನಿಕಲ್ನ ಆಶೀರ್ವಾದದ ಬಲೊಟ್ಟು ಆಯಿನಾತ್ ಬೇಗ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಆವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಕನಲಾ ಎಂಕಲ್ನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕೂಟದಕುಲು ಮಾತೆರ್ಲ ಒಂಜಿ ಬುದ್ಧಿ, ಒಂಜಿ ಮನಸ್‌ಡ್ ಬೆನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಒಟ್ಟೊಗು ಶಿ ಚಾವಡಿ ಕೂಟ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದ ಮಾಜಿ ಸದಸ್ಯೆರ್ನ ಸೇರಿಗೆ ತುಳು ಸಂಘಟನೆಲ್ನ ಮುತ್ತಾಲಿಕೆರೆ ನುಡಿಪಾಯ, ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ಕರ್ತುಲೆನ ಮಾನಾದಿಗೆ, ರಂಗಭೂಮಿದ ಅಂಗದಾನೆ ಅಂಚೆನೇ ಶಿನೇ

ಕೂಟೊಡು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಮಲ್ಲ ಸಾಧಕೆರ್ ಹಿರಿಯೆರೆನ್ ತಮ್ಮನ ಬಲ್ಮನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಕಲ್ನ ನುಡಿಸೇರಿಗೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು.

ಉಡುಪಿದ ಸಿರಿ ಚಾವಡಿದ ಒಟ್ಟುಗು ಪೊಂಜೊವೆನಕಲೆನ್ ಕೂಡಾದ್ ಪೊರ್ಲುದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಬೇಲೆಡ್ ಅಪ್ಪೆ ನಕಲ್ನ ಬೆರಿಸಾಯ ಬೋಡುಂದು ಕೇನೊಂದು. ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿದ 'ಬಿಸು' ಪರ್ಬದ ಬಿರ್ಸ್ ಗರ್ದ್‌ಡ್ ಅತ್‌ಂಡ್. ರಂಗ ಸುದರ್ಶನ ಸಸಿಹಿತ್ಲು ಮೊಕಲ್ನ ಒಟ್ಟುಗು ನಡತಿನ 'ತುಳುವ ದರ್ಶನ' ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲ ಕರೆಟ್ಟ್ ತುಳು ಅಪ್ಪೆನ ಗೆಜ್ಜೆದ ಸೊರ ಕಡಲ ಕಡಪ ಅಜನೆ ಅಪಿಲೆಕ್ಕಾತ್‌ಂಡ್.

ಅಕಾಡೆಮಿ ತುಳುವೆರ್ನವು. ಅಂಚೆನೆ ಈ ಮದಿಪುದ ಕೊಡಿಪುರ್ಪಲಾ ನಿಕಲ್ನ. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ನಿಕಲ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬೋಡು. ಬರವುದ ಗೇನದ ನುಡಿ ಬೋಡು. ಬಲೆ ಎಂಕಲ್ನೊಟ್ಟುಗು ಅಕಾಡೆಮಿ ನಮ್ಮಂದ್ ಪನ್ವಾಲೆ.

ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಎಚ್ಚ ಪಾತೆರ್‌ಂಡ ಮದಿಪುದ ಉಲಯಿ ಪೊಗ್ಗರೆ ಪೊರ್ತಾಪುಂಡು. ಮದಿಪುದ ತಂಚಿದ ಪುಡಿ ಜಗನ್ನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಾಳ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಾತ ಸದಸ್ಯೆರೆಗ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಂಧುಲೆಗ್ ಎನನ್ ತಾಂಗ್ ತರ್ವೆಲೆಡ್ ತರ್ಕ ತಟ್ಟುನ ನಿಕಲೆಗ್ ಮದಿಪುನು ಬೊಲ್ಪುಗು ಕನತಿನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ. ಬಿ ಮೇರೆಗ್ ಅಂಚೆನೇ ಅಕಾಡೆಮಿದ ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಬೆನ್ಪಿ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆದ ನುಡಿ ಪಂಡ್ದ್ ಮದಿಪುಡ್ದು ಅಗಪುವೆ.

ಉಮಾನಾಥ ವಿ. ಕೋಟ್ಯಾನ್
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಸೊಲ್ಮೆಲು ತುಳು ಬಂಧುಲೆ,

ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಲು ದುಂಬು ಮನಸ್ ಚವುಲಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಯಾನ್ ನಾಲ್ ಪಾತೆರೊನು ಅಕ್ಷರ ರೂಪೊಡು ಬರೆದಿತ್ತೆ. 'ಮದಿಪು'ದ ಪುದೆನ್ ತುಂಬೊಂದು ನಿಕ್ಲೆನ ದುಂಬು ಬರೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಂಕವು ಸುರೂತ ಅನುಬವ. ಓಲು ತಪ್ಪಾಪ್ಪುಂಡಾ, ಎಂಚ ಮೂಡ್ದು ಬರ್ಪುಂಡಾ, ಏತ್ ಎಚ್ಚಕಮ್ಮಿ ಉಂಡಾ ಪನ್ಪಿ ಪೋಡಿಗೆಡ್ ಮನಸ್ ಚವುಲಿ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಮನಸ್ ಗಟ್ಟಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಎಡ್ಡೆ ಪುಗಾರ್ತೆದ ಪಾತೆರೊಡು ಎನ್ನ ಮನಸ್‌ನ್ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ತಿನಕಲು ಮದಿಪು ಓದುಗೆರಾಯಿನ ನಿಕುಲು. ಅಯಿಕ್ಕಾದ್ ದುಂಬತ್ತ ನಿಕುಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ.

ಎನ್ನ ಕೈಟ್ ಒರು ಪಡೆಯಿನ ಸುರೂತ ಮದಿಪು ಭಾರೀ ಪೊಲ್ಲುಕಂಟ್‌ಡ್, ಎಡ್ಡೆ ಬರವುಲೆನ್ ತುಂಬೊಂದು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಪೊಸ ಲೇಖಕೆರೆಗ್ ಅವಕಾಶ ಕೊರ್ತಿನವು ಎಡ್ಡೆ ಸಂಗತಿ. ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ಮಸ್ತ್ ಪೊಸ ಜವನೆರ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಂಚಿ ಉಮೇದ್ ತೋಜಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅಂಚಿತ್ತಿ ಪೊಸ ಬರವುಗಾರೆರೆಗ್ ನನ ದುಂಬುಗುಲಾ ಮದಿಪುಡು ಅವಕಾಶ ಕೊರ್ಲೆಂದ್ ಮಸ್ತ್ ಓದುಗೆರ್ ಪನ್ತೆರ್, ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಉಂದೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಮದಿಪುಗು ಬರೆತಿನಕುಲೇ ಬರೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮದಿಪುಡು ಪೊಸ ಲೇಖಕೆರ್ ಬೊಳ್ಪುಗು ಬರೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ಒಂಜಿ ದೂರು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಅವು ಮೂಲೆ ಸೇರ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಒಟ್ಟುಗೇ ಪಿರಿಯಕ್ಲೆನ್ಲಾ ಲೆತೊನ್ಲೆ, ಅಕ್ಲೆನ ಸಾಯ-ಸಹಕಾರ- ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮದಿಪುದ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುಗು ಏಪಲಾ ಅಗತ್ಯ ಪಂಡ್ದ್ ಪನ್ತೆರ್. ಖಂಡಿತವಾದ್‌ಲಾ ಪಿರಿಯಕ್ಲೆನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೊಲೆನ್ ಎಂಕುಲು ಏಪಲಾ ಗೊತ್ತೊನ್ವ. ಅಕುಲೆನ ಬರವುಗು ಮದಿಪುಡು ಏಪಲಾ ಜಾಗ ಉಂಡೇ.

ಪೊಸ ದೇಖಿದ ಬರವುಲು ಮದಿಪುಡು ಅಚ್ಚಾತ್‌ಂಡ್, ಮದಿಪುದ ರೂಪೊಗು ಪೊಸ ಐತ ಮಲ್ತಿಲೆಕ್ಕಾತ್‌ಂಡ್, ನನ ದುಂಬುಗುಲಾ ಉಂದೆನ್ ಒರಿತೊನ್ಲೆ. ಪೊಸ ಲೇಖಕೆರೆನ ಕೆಲವು ಬರವುಲು ಮಸ್ತ್ ಎಡ್ಡೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬರವುಗಾರೆರೆಗ್ ಮದಿಪುಡು ಸರಿಯಾಯಿನ ಅವಕಾಶ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ ಅಕುಲು ತುಳು

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆನ್ನಿಡ್ ಮಸ್ತ್ ಪುದರ್ ಪಡೆವೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆವು, ತುಳುಟ್ಟು ಬರೆಪಿನ ಉಮೇದ್ ನನಲಾತ್ ಎಚ್ಚಾವು ಪಂಡ್ದ್ ಓದುಗೆರ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ತುಳುಟು ಬರೆಪಿನಕುಲು ಮಸ್ತ್ ಜನ ಉಲ್ಲೆರ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಮದಿಪುಗು ಬರೊಂದುಪ್ಪುನ ಲೇಖನೊ, ಕಥೆಕ್ಕುಲೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಮದಿಪುಡು ಉಪ್ಪುನ ಜಾಗೆದ ಇತಿಮಿತಿಟ್ಟ್ ಅವೆನ್ ಪೂರ ಬೊಳ್ಪುನು ಕನವೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುಜಿ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಪಾವೆರೆ ಎಂಕ್ ಬೇಜಾರ್‌ಲಾ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚ ಬತ್ತಿ ಲೇಖನೊಲು ಮಾತ ಎಡ್ಡೆ ಬಿಲೆಬಾಳುನವೆ. ಆಂಡಲಾ ಅಯಿಟ್ಟ್ ಕೆಲವೆನ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಮದಿಪುದುಲಾಯಿ ನೂರಾವುನ ಬೇಲೆ ತಪ್ಪವೆರಾವಂದಿನವು. ಉಂದೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸವಾಲ್‌ದ ಬೇಲೆನೆ. ಆ ಬೇಲೆ ಸಂಪಲ್ಪುನಾರೆನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಲೇಖನ ಕಡಪುಡ್ದು ಪ್ರಕಟ ಆವಂದಿನಕುಲು ದಾಲ ಬೇಜಾರ್ ಮಲ್ತೊನಂದೆ ನನ ದುಂಬುಗುಲಾ ಕಡುಪುಡೊಂದುಪ್ಪೊಡು. ಈ ಸರ್ತಿ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪೆರೆ ತೀರಂದಿನೆನ್ ನನ ದುಂಬುಗಾಂಡಲಾ ಬೊಳ್ಪುಗು ಕನವೆರೆ ಪುಣೆಪ್ಪ. ನೇತ ಒಟ್ಟುಗು ಒಂಜಿ ಬೇಜಾರ್ದ ಸಂಗತಿಲಾ ಉಂಡು. ಮದಿಪುನು ಅಚ್ಚ್ ಮಲ್ತುನಗ ಕಣ್ತತ್ತ್‌ದ್ ಒಂತೆ ಪುಟೊಕ್ಕುಲು ಖಾಲಿ ಒರಿದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಉಂದೆಡ್ದಾದ್ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಕಿರಿಕಿರಿ ಆತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನವು ಎಂಕ್ಲೆ ಗಮನೊಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಕ್ಕಾದ್ ಮಾಪು ನಟೊನೊಡಾಪುಂಡು. ನನ ದುಂಬುಗು ಅಂಚ ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ತೂವೊನುವ.

ಒಂಜಿ ಸಂತೋಸೊದ ಸಂಗತಿನ್ ಯಾನ್ ಮೂಲು ಪನೊಡಾಪುಂಡು. ಈ ಸರ್ತಿ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಕಟ ಆತಿನವು ನಿಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿದುಂಡು. ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಬೂಕುದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಕುಲೆಗ್ ಎನ್ನ ಪರವಾದ್‌ಲಾ, ಮದಿಪುದ ಪರವಾದ್‌ಲಾ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ. ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಪಡೆಪಿನವು ಎಲ್ಯ ಸಂಗತಿ ಅತ್ತ್. ಅವು ಅರ್ಹೆರಾಯಿನಕುಲುಗೇ ಸಂದ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಪನಿಯೆರೆ ಎಂಕ್ ಮಸ್ತ್ ಪೊರ್ಲೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಕುಲೆನೆಡ್ದ್ ತುಳುವಪ್ಪೆಗ್ ನನಲಾತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಸಂದಡ್‌ಂದ್ ಯಾನ್ ಬಯಕುವೆ.

ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಪನೊಡಾಯಿನ ಸಂಗತಿ ಪಂಡ, ಕರಿ ಸರ್ತಿ ಮದಿಪು ಬೊಳ್ಪುಗು ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಸಿನಿಮಾ ರಂಗೊಡು ಇಡೆಮುಟ್ಟ ಆವಂದಿನಂಚಿನ ಪೊಸ ಸಾಧನೆ ಆತ್‌ಂಡ್. 'ಬಂಗಾರ್ದ ಕುರಲ್' ಬೊಕ್ಕ 'ಆಮೆಟ್ ಅಸಲ್ ಈ ಮೇಟ್ ಕುಸಲ್' ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ತುಳು ಸಿನಿಮಾ ಬುಡುಗಡೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟುಗೆ ನಡತೊಂದುಲ್ಲಾಯಿನವು ತುಳು ಸಿನಿಮಾ ರಂಗೊಡು ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಸಾಧನೆ. ಬಂಗಾರ್ದ ಕುರಲ್ ಸಿನಿಮಾ ಒಟ್ಟುಗೆ ೭ ಟಾಕೀಸ್‌ಡ್ ಬುಡುಗಡೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಉಂದುಲಾ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಪೊಸ ಸಾಧನೆ. ತುಳು ಸಿನಿಮಾ ರಂಗ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಡ್ ಬಲತ್ತೊಂದುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಉಂದು ಎಡ್ಡೆ ಉದಾರ್ನೆ. ಈ ವರ್ಸ ನನಲಾ ಕೆಲವು ಪೊಸ ಸಿನಿಮೊಲು ಬುಡುಗಡೆ ಆಯೆರುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಸುದ್ದಿ ಕೇನೊಂದುಂಡು. ಉಂದುಲಾ ಸಂತೋಸೊದ ಸಂಗತಿಯೇ.

ಈ ಸರ್ತಿ ಓಲು ತೂಂಡಲಾ ನೀರ್‌ಗ್ ಎತ್ತಪತ್ತ ಆತಿನವೇ ಸುದ್ದಿ. ಪರಿಯೆರೆ ನೀರ್‌ದಾಂತೆ ಬಾಜೆಲ್ ದೆಂಗವುನವೇ ಕಷ್ಟ ಆತ್‌ಂಡ್. ಒಟ್ಟುಗು ಪೂರ ಸಾಮಾನುಲೆಗ್ ಬಿಲೆ ಎಚ್ಚ ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರದ ಒಗ್ಗರಣೆಲಾ ಉಂಡು. ತುಳುನಾಡ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಇಡೆಮುಟ್ಟ ವನಸ್-ತೆನಸ್‌ಗ್ ಈತ್ ಬಂಜ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಇತ್ತೆ ಅವು ದಾಯೆ ಎಚ್ಚ ಆವೊಂದುಂಡೊಂದು ನಮೊ ಅಲಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ತುಳುವೆರ್ ಪಂಡ ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರ, ನಂಬಿಕೆ ದುಂಬುಡ್ದೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಅವು ಒಂತೊಂತೆ ಕರವೊಂದುಂಡು. ನಮೊ ಬೆನ್ನಿದಂಚಿ ಮೋನೆ

ಪಾಡುನವು ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂದುಂಡು. ಅರಿಬಾರ್ ತುಳುವೆರೆ ಇಲ್ಲಲೇ ತೋಜುಜಿ. ಹಳ್ಳಿದಕುಲುಲಾ ಪೇಂಟೆಗ್ ಬರ್ಪೆರ್. ಅವು ತಪ್ಪತ್ತ್. ಆಂಡ ಹಳ್ಳಿನ್ ಮದತ್‌ದ್ ಪೇಂಟೆಗ್ ಬರ್ಪಿನವು ತಪ್ಪು. ತುಳುವೆರ್ ಬೆನ್ನಿ ಮಲ್ಪುನೆನ್ ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಅವು ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಕಣನೀರ್‌ಗ್ ಕಾರಣ ಆವಂದುಪ್ಪಂದ್. ಬೆನ್ನಿಲೆಡ್ ಮೈ ದಿಂಜಾವೊಂದು ಪಚ್ಚೆ ಸೀರೆ ತುತ್ತುದು ತಂಪು ಗಾಳಿ ಬೀಜಾವೊಂದುಪ್ಪೊಡಾತಿನ ತುಳುವಪ್ಪೆ ಇತ್ತೆ ವಾ ಸ್ಥಿತಿಟ್ ಉಲ್ಲಲ್‌ಂದ್ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ತೋಜೊಂದುಂಡತ್ತಾ? ನಮ್ಮವುಲೇ ಅರಿಬಾರ್ ಇಜ್ಜೇಂದಾಡ ಬಿಲೆ ಎಚ್ಚಾವಂದೆ ಉಪ್ಪೆರೆ ಎಂಚ ಸಾಧ್ಯ? ತುಳುನಾಡ್‌ಡೇ ತಂಪು ಗಾಳಿ ಬೀಜಿಜಿಂಡ ಬರ್ಸ ಬರ್ಪಿನೇಂಡಲಾ ಎಂಚ? ನಮ್ಮ ಸುದೆಟೇ ನೀರ್ ಇಜ್ಜೇಂದಾಂಡ ಪರಿಯೆರೆ ನೀರ್ ತಿಕ್ಕುನೇಂಡಲಾ ಎಂಚ?

ಕೋಲ–ನೇಮ, ಅಂಕ–ಆಯನ, ಆಟ–ಕಂಬುಲ...ಇಂಚಿತ್ತಿನೆಕ್ ಪೂರ ಇತ್ತೆ ರಜೆ. ನನ ನಮಕ್ ಒಂತೆ ಪುರುಸೊತ್ತು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಒಂತೆ ಕಡೆಸ್ದ್ರಾಂಡಲಾ ಮರ್ಯಾಲ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಮರ್ಯಾಲ ಪಂಡ ದುಂಬು ತುಳುವೆರೆಗ್ ಬೆನ್ನಿದ ಕಾಲ, ಮಾತೆರ್ಲ ಬೆನ್ಪುನ ಕಾಲ. ಮರ್ಯಾಲ ಬರ್ಪಿನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಭಾರೀ ಅಟ್ಟಣೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಅವು ಕಡಮೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಮರ್ಯಾಲ, ಅರೆಗ್ಗಾಲ ಒಂಜೇ ಪನ್ಪಿನಂಚ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ತುಳುವೆರ್ ಮರ್ಯಾಲೊನು ತುಳುರೂಪೊಡು ಎದ್ಕೊನೊಡು. ಮರ್ಯಾಲದ ತುಳು ಗೊಬ್ಬುಲು, ಅಟ್ಟಿಲ್‌ನ್ ಮದಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಇತ್ತೆ ಅವುಲವುಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂಘಟನೆದಕುಲು ತುಳುಗೊಬ್ಬುಲು – ಅಟ್ಟಿಲ್‌ನ್ ಮಲ್ತೊಂದು ದುಂಬುದ ಕಾಲೊನು ನಮ್ಮೆದುರು ಕನತ್ತ್ ಉಂತಾವೆರೆ ಪುಣೆವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ನಮೊ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಆಯಿನಾತ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಒರಿಪಾವೆರೆ, ನಮ್ಮ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕಲ್ಪಾವೆರೆ ದುಂಬು ಬರೊಡು. ಮರ್ಯಾಲದ ಪೊರ್ಲುನು ಅನುಭವಿಪ್ಪೊಡು. ಮರ್ಯಾಲೊನು ತುಳು ದೇಖಿಡ್ ತೂವೊಡು. ಪೇಂಟೆಡ್ ಇತ್ತಿನಕುಲು ಪೂರ ಮರ್ಯಾಲದ ಒಂತೆ ದಿನ ಹಳ್ಳಿಗ್ ಪೋವೊಡು, ಅದಗ ನಮಕ್ ದುಂಬುದ ನೆನಪು ಬರ್ಪುಂಡು. ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಮೋಕೆ ನನಲಾತ್ ಎಚ್ಚಾಪುಂಡು. ನಮೊ ದೂರ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಮನ್ ಮದಪುಂಡು. ಅಂಚ ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ತೂವೊನುನವು ನಮ್ಮ ಕೈಟುಂಡು.

ಇಪ್ಪಡ್, ದುಂಬುದ ಸರ್ತಿಡ್ದ್ ಎಚ್ಚ ಬೆಗರ್ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಈ ಸರ್ತಿದ ಮದಿಪುನು ಸಂಪಲ್ತಿದ್ ನಿಕ್ಲೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಗೆ ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆ. ಕರಿ ಸರ್ತಿ ನಿಕುಲು ಎನ್ನ ಪಾತೊರುಗು ಸೊರ ಸೇರಾದರ್, ತಪ್ಪುಒಪ್ಪುನು ತೆರಿಪಾದರ್. ಈ ಸರ್ತಿಲಾ ಅವು ಬೋಡೇ. ನಿಕ್ಲೆನ ಸರಿತಪ್ಪುದ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊಗು ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆ.

ಜಗನ್ನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಾಳ

ಸಂಚಿದುಲಾಯಿ ಎಂಚಿನ...?

1. ಧರ್ಮ ನೇಮೊಗೊಂಜಿ ಕೈಪಿಡಿ 9
2. ನಿರೀಕ್ಷೆ 11
3. ತುಳುಕ್ಕು ಸಂವಿಧಾನ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕನ ಆದೇ ಒರಿದ್‍ಂಡತ್ತಾ... 12
4. 2011-14ನೇ ಸಾಲ್‍ಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಆಯ್ಕೆ 12
5. ತುಳು ಸಿನಿಮಾ ಬೊಕ್ಕ ನಾಟಕದಂಚಿ ತೂನಗ 15
6. ಹೆರಿವು (ಜೈನೆರೆ ತುಳು) 21
7. ತುಳುನಾಡ್‍ದ ಅರಸು ಭೂತಾರಾಧನೆ 22
8. ಆವೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಬತ್ತಲೆ 26
9. ಕಬಿತೆಡೊಂಜಿ ನಾಡ್ದಸುಗಿಪು 27
10. ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಸಾರ ಆಸೆ 30
11. ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಏರ್ತೆ-ಜಪ್ಪೆಲ್ 31
12. ಮತ್ಸರ 32
13. ಬ್ಯಾರದ ಗುಟ್ಟು 33
14. ಎನ್ನ ಕಬಿತೆ 34
15. ಎಂಗೇಜ್‍ಮೆಂಟ್ ಪನ್ಪಿನ ಬದ್ಧೊ 35
16. ತುಳುವೆರ್ನ ಆಚರಣೆಲು ಬೊಕ್ಕ ನಂಬಿಕೆಲು 38
17. ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ಪೊಣ್ಣ್‌ಗ್ ರಡ್ಡ್ ನೀತಿ ಪಾತೆರ 41
18. ದಾಯಿತ ?ದಾದ ? ಎಯಿನ !? 43
19. ಕಬಿತೆದುಲಯಿಡ್ ಪೊಣ್ಣ್‌ನ ಉಡಲ್‍ದ ಮದಿಪು 45
20. ಅಜ್ಜಿನ ಕುಸಲ್ 49
21. ಪದ್ರಾಡ್ ತಿಂಗೊಲು... ಪದ್ರಾಡ್ ಮರ್ಗಿಲ್ 50
22. ನಮ್ಮ ಊರ್ದ ಪುಲ್ಯ ಕಾಂಡೆದ ಪೊರ್ಲು 51
23. ಅಜಾದಿನ ಕೋರಿ.... ಅರಿತ ರೊಟ್ಟಿ... ! 52
24. ಮಣ್ಣ ಪೊಡಿತ್ತ ದೇವಾಲ್ಯೊ 55
25. ಅಪ್ರತಿಮ ಅಹಲ್ಯೆ 56
26. ಅರಸೆರ್ ಕಲ್ಕಿಯೆರ್! 57
27. ಬಲೆ ನಮ ತುಳು ಲಿಪಿ ಕಲ್ಪುಗ 58
28. ಅಪ್ಪೆನ ಸುಗಿಪುಡು 59
29. ಬತ್ತಿ ನಾಯಿ ಸಾಂಕಡ, ಇತ್ತಿ ನಾಯಿ ದೊಂಕಡ ! 60
30. ಒಂತೆ ತೆಲಿಪರಾ? 61
31. ತುಳುನಾಡ್ 62

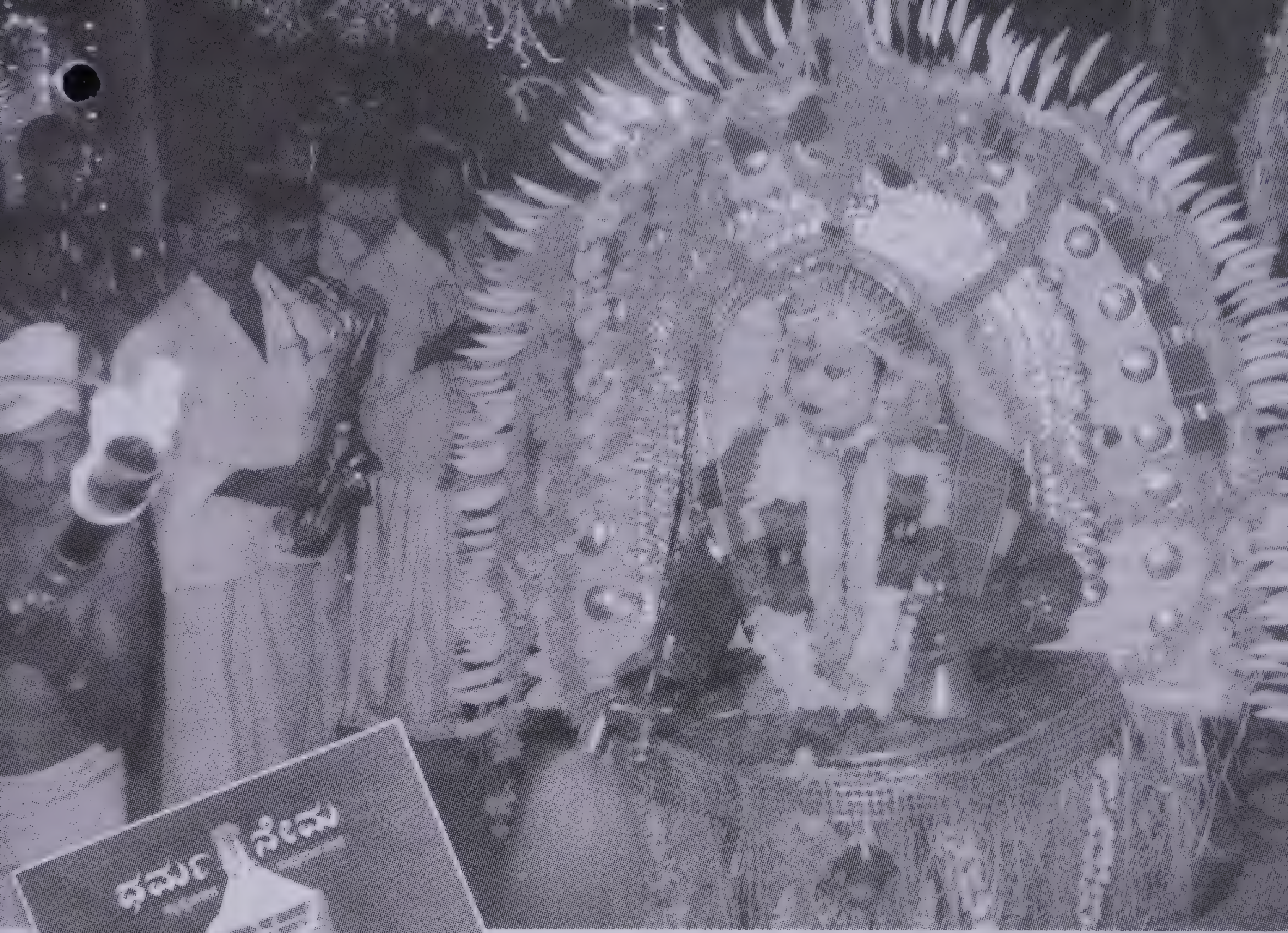

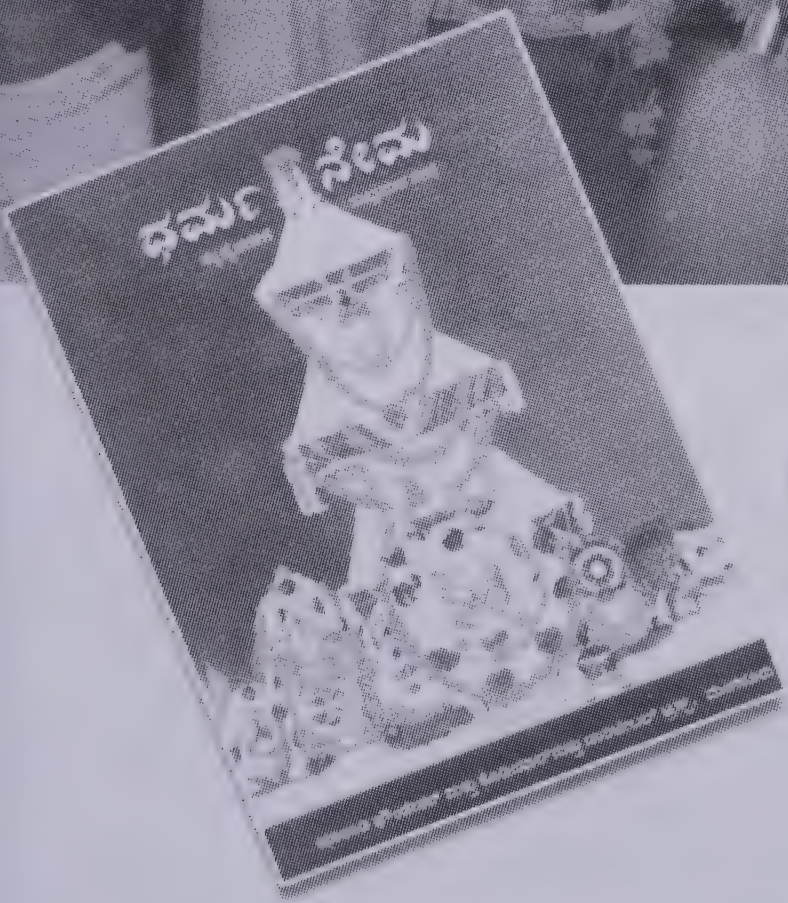

ಧರ್ಮ ನೇಮೊಗೊಂಜಿ ಕೈಪಿಡಿ

■ ರವೀಂದ್ರ ಶೆಟ್ಟಿ ಕುತ್ತೆತ್ತೂರು

'ಬೊಳ್ಳಿಪರ್ಬ', 'ಬಂಗಾರ್ದ ಬರ್ಸ', 'ನೂದನೇ ವರ್ಷ' ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಪೊರ್ಲುಡು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲು 'ನೆನಪುದ ಸಂಚಿಕೆ' ಬೂಕು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಕಲ್ನಕ್ಲೆನ ಸಾಧನೆದ ವಿಚಾರೊನು ಬರವುಡು ಬರೆಪಿನೆನ್ ನಮ ಮಾತ ಕೋಡಿಡ್ಲಾ ತೂವೊಂದುಲ್ಲ. ಈ ಬೂಕುಡು ಪುದರ್‌ಪೋಯಿನ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನ, ಬರವುಡು ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತಿನಕ್ಲೆನ ಬರವುನು ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಇಂಚ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲು ಏಪೊಲಾ ಎಂಕ್ಲೆನ ಬೂಕು 'ಸಂಗ್ರಹ ಯೋಗ್ಯ' ಅದುಪ್ಪೊಡು ಪಂದ್ ಬಯಕುವೆರ್. ಎಚ್ಚಿನ ಕಡೆಟ್ ಮಾತಾ ಅಂಚ ಆಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಬೂಕುದ ಸಾಲ್‌ಗೆ 'ಧರ್ಮ ನೇಮ - ಸತ್ಯದೈವಗಳಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮದ ಸೇವೆ' ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಬೂಕುಲಾ ಸೇರುಂಡು.

ಮಾಲಾಡಿದ ಇಲ್ಲಲ್ ನಡತ್ತಿನ ಧರ್ಮನೇಮದ ಒಂಜಿ ವರ್ಸೊದ

ನೆಂಪುಗಾದ್ ಈ ಬೂಕು ಬುಡುಗಡೆ ಆಂಡ್. ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಗುತ್ತುದ ಅಜಿತ್

ಕುಮಾರ್ ಮಾಲಾಡಿ, ಡಾ. ಆಶಾಜ್ಯೋತಿ ರೈ ಮೊಕ್ಲೆನ ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕತ್ವೊಡು ಕೆ.ಎಲ್. ಕುಂಡಂತಾಯ ಮೆರೆನ ಸಂಪಾದಕತ್ವೊಡು ತಯಾರಾಯಿನ ಈ ನೆನಪುದ ಬೂಕುನು 'ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ' ಪಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ಬದಲ್‌ಗ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಒಂಜಿ ದಾಖಲಿ ಪಂದ್ ಲೆಪ್ಪೆರೆ ದಾಲಾ ಅಡ್ಡಿ ಇಜ್ಜಿ.

ಅಜಿತ್ ಕುಮಾರ್ ರೈ ಮಾಲಾಡಿ ಬರೆತಿನ 'ಕೊಡಿಮದಿಪು' ಬರವುಡು ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕುಡ್ಲದ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಚಿತ್ರ ಉಂಡು. ಕುಡ್ಲ, ಕೊಡಿಯಾಲ, ಬಂಗಾರ ಗುತ್ತು ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಮಾತಾ ವಿಷಯೊಲು ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟುಂಡು. ಇತ್ತೆ ಒಲ್ಪ ತೂಂಡಲಾ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜಿದ್‌ಬರ್ಪಿನ ಕುಡ್ಲ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಬೆನ್ನಿ ಬೊಕ್ಕ ದೈವ- ದೇವೆರೆನ್ ನಂಬೊದಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್ ಪಂಡ ಇತ್ತೆದಕ್ಲೆಗ್ ಸೋಜಿಗ ಆವು.

'ಸತ್ಯೊಲೆಗ್ ತರೆತಗ್ಗಾದ್' ಪನ್ಪಿನ ಕೆ.ಎಲ್. ಕುಂಡಂತಾಯೆರ್ನ ಬರವು ಮನಸ್ಸ್ ದಿಂಜಾವುಂಡು. ಧರ್ಮ ನೇಮ ನಡತ್ತಿನ ಪೊರ್ಲು, 'ಇಲಾಲ್ದ ಸಿರಿದೊಂಪುಡು ಸಿರಿಸಿಂಗಾರ - ಧರ್ಮನೇಮ' ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಬರವು ಧರ್ಮ ನೇಮ ಎಂಚ ನಡತ್ತ್ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಮಾತಾ ವಿಷಯೊನ್ಲಾ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಉಂದು ಇತ್ತೆದ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲೊಡು ನಡತ್ತಿನ ದೈವ ಆರಾಧನೆದ ಕ್ರಮೊಕ್ಲೆನ ದಾಖಲೀಕರಣಲಾ ಅಂದ್. ಉಂದು ದುಂಬುದ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ಒಂಜಿ 'ಮಾಹಿತಿ ಕೈಪಿಡಿ' ಆಪಿನೆಕ್ಕ್ ದಾಲಾ ಸಂಶಯನೇ ಇಜ್ಜಿ.

ಮಾಲಾಡಿದ ಇಲ್ಲಡ್ ಜಾರಂದಾಯ ದೈವಗು ಧರ್ಮ ನೇಮ ನಡತ್ತ್ಂಡ್. ಈ ನೇಮದ ಪೊರ್ತುಡು ಜಾರಂದಾಯ ಸಂಧಿನ್ ನೆನಪುದ ಬೂಕುಡು ಕೊರ್ತಿನವು ಸಕಾಲಿಕಾಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಕೋಲ, ನೇಮೊಡು ಸಂಧಿ, ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿನವು ಒಂದು ಕಟ್ಟ್. ಈ ಸಂಧಿನ್ ಬರವುದ ರೂಪೊಡು ಬರೆಯಿನೆಡ್ದ್ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಸಂಧಿ ಪಂಡ ದಾದ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಅರ್ಥ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುಂಡು. ಈ ಬೂಕುಡು ಬರೆತಿನ ಸಂಧಿನ್ ಪನ್ತಿನಾರ್ ದೈವಾರಾಧನೆಡ್ ಮಲ್ಲ ಪುದರ್ ಇತ್ತಿನ ಮೂಡು ಪೆರಾರ ತೋಕೆ ಇಲ್ಲದ ಗುರುವಪ್ಪ ಪಂಬದೆರ್. ೨೬.೨.೨೦೦೨ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಈ ಸಂಧಿನ್ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ತಿನಕ್ಲು ಡಾ. ಅಶೋಕ ಆಳ್ವ ಬೊಕ್ಕ ರತ್ನ ಶೇಖರ ಶೆಟ್ರ್.

ಪ್ರೊ. ಎ.ವಿ. ನಾವಡ ಮೆರೆನ 'ಸತ್ಯ ನೆಲೆ, ಧರ್ಮದ ಬೆಳೆ', ಡಾ. ವೈ.ಎನ್. ಶೆಟ್ರೆನ

ನಡ್ರೋಡಿಗುತ್ತುಡು
ನಡತ್ತಿನ
ಧರ್ಮನೇಮದ
ಪೊರ್ಲು

‘ಕೊಡಿಯಡಿತ್ತ ಸತ್ಯೊಲು’ ಉಂದು ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್‌ದ ಬರವು. ಮಾಮಲ್ಲ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾಯಿನ ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್ ‘ದೈವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಹದಿನಾರು ಕಟ್ಟು’ ಉಂದೆತ್ತ ಇಸಯೊಡು ಬರೆತೆರ್. ನೇಮ ಪಂಡ ಪದಿನಾಜಿ ಕಟ್ಟ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಯಿಟ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಡಕಾಯಿಡ್ ಎಂಚ ಮಾತ ಎತ್ವಾಸ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆ ಪೂರಾ ವಿಷಯೊನು ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾರಿ ಸೋಕುಡು ಬರೆತೆರ್.

‘ಧರ್ಮ ನೇಮ - ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ’ ಪನ್ಪಿನ ಬರವುನು ಕುಂಡಂತಾಯ ಬರೆತೆರ್. ಈ ನೆಂಪುದ ಬೂಕುನು ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನಗ ನಡತ್ತಿನ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಕೇನ್ದ್‌ಬತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನ ಪಾತೆರೊಲೆನ್ ಮಾತಾ ಈ ಬೂಕುಡು ದಾಖಲಿ ಮಲ್ದೆರ್. ಏರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವ, ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಬಿ.ಎ. ರಂಜನ್, ರಘುನಾಥ ಕೆಂಚನ ಕೆರೆ, ಯಶುವಿಟ್ಲ, ಬಾಬು ಅಮೀನ್, ಬಾಬಣ್ಣ, ಕುರ್ಕಾಲು ದಿನಕರ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪಡುಬಿದ್ರೆ ಸಾಧುಪೂಜಾರಿ, ಸದಾನಂದ ಪೂಜಾರಿ ಮೊಕ್ಲೆನ ಮಾತಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊಲು ಈ ಬೂಕುಡು ಉಂಡು. ಕಲ್ಲೂರ್ ನಾಗೇಶ್ ಮೆರೆನ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಬೂಕುದ ವಿನ್ಯಾಸ, ಧರ್ಮನೇಮದ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಚಿತ್ರೊಲೆನ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ನಾಟುಲೆಕ್ಕ ಈ ಬೂಕುಡು ಕೊರ್ತೆರ್. ಈ ನೆಂಪುದ ಬೂಕು ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಮೂಡ್ದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್.

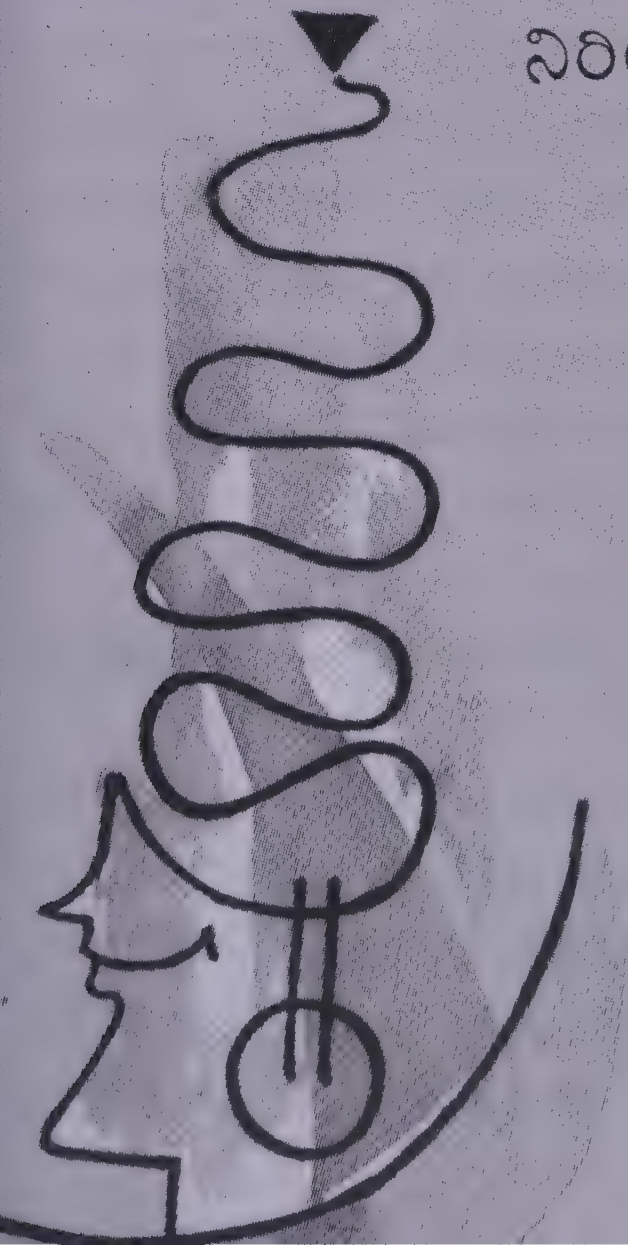

ನಿರೀಕ್ಷೆ

ಕತ್ತಲೆ ಕಬಿದಿತ್ತಿನ ಎನ್ನ ಬಾಳ್ವೆಡ್
ಪುಣ್ಣಮೆದ ಚಂದ್ರ ಆದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್
ಎಂಕ್ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಾವ ಪನ್ಪಿಂಚಿ
ನಿರೀಕ್ಷೆಡ್ ಯಾನಿತ್ತೆ

ಆಂಡ

ಬೇನೆ ತಿಂದಿ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್
ಬೊಕ್ಕಲಾ ಬೇನೆನೇ ಕೊರ್ದು
ಅಮಾವಾಸ್ಯೆದ ಕರಿ ಕತ್ತಲಾದ್
ಪೋಯತ್ತ ಈ
ಏರ್ ಕೇನುವೆರೆನ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಕತೆನ್ ?
ಏರೆಡ ಪನೊಡು ಎನ್ನ ಉಡಲ್‌ದ ವ್ಯಥೆನ್ ?

■ ನಳಿನಿ ಬಿ.ರೈ ಮಂಚಿ,

ತುಳುಕ್ಕು ಸಂವಿಧಾನದ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕನ ಆದೇ ಒರಿದ್‌ಂಡತ್ತಾ...

■ ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿ ಪಿ. ರೈ

ಭಾರೀ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಭಾಸೆ ತುಳು ಪನ್ಪಿನವು ಮಾತೆರ್ಲಾ ಒತೊಂದಿನ ಸತ್ಯೊ ಆಂಡಲಾ ನೇಕ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಮಾನಾದಿಗೆ ನನಲಾ ತಿಕ್ಕಂದಿನವು ಮಸ್ತ್ ಬೇಜಾರ್‌ದ ಸಂಗತಿ. ತುಳುಟ್ಟು ಏತೇತೋ ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆಲು ಆಂಡಲಾ, ತುಳುವೆರೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಚ್ಚಾವೊಂದೇ ಪೋಂಡಲಾ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಿನೆಮೊ, ರಂಗಭೂಮಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನವುಲಾ ಮೈಕ್ಕೈ ದಿಂಜಾಂಡಲಾ ಸಂವಿಧಾನದ ಮಾನಾದಿಗೆ ನನಲಾ ದೂರೊಡೇ ಉಂಡು. ನೇಕ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರಣ ಉಂಡೊಂದು ಪನ್ಪೆರ್. ತುಳುವೆರೆ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್‌ಲಾ ಕಡಮೆ ಆತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ದೂರುಲಾ ಕೇಂದ್ ಬರೊಂದುಂಡು. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಾರಣೊಲು ಅತ್ತಂದೆ ಬೇತೆನೇ ದಾದನೋ ಒಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಕಾರಣ ಉಂಡೊಂದು ಕೆಲವು ಮೂಲೊಡ್ದು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ತುಳು ಭಾಸೆ ಓಲುಲಾ ಆಡಳಿತ ಭಾಸೆ ಆವಂದಿನವು ಆದುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರ ಕೇಂದ್ ಬರೊಂದುಂಡು.

ಇತ್ತೆ ಸುಮಾರು ೨೦-೨೨ ಭಾಸೆಲು ಸಂವಿಧಾನದ ಮಾನಾದಿಗೆ ಪಡೆತ. ಈ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕೊಡೂಂದು ನೇಡ್ದ್ ಎಚ್ಚ ಸಂಕೆದ ಭಾಸೆದಕುಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಮಿತ್ತ್ ಬಲವಂತ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಈ ಬಲವಂತ, ಒತ್ತಾಯ ಎಚ್ಚಾತಿನೆಡ್ದಾದ್ ಈ ಬೇಡಿಕೆದ ಮಿತ್ತ್ ತೆರಿದ್ ಪನೆರೆ ಬೋಡಾದ್ ದುಂಬುದ ಒಂಜಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ಒಂಜಿ ಸಮಿತಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಸೀತಾಕಾಂತ್ ಮಹಾಪಾತ್ರ ಪನ್ಪಿನಾರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಆ ಸಮಿತಿ ಕೊರಿನ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ, ತುಳು ಏತ್ ಶ್ರೀಮಂತ ಭಾಸೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ, ಅಯಿಟ್ಟ್ ಏತ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲು ರಚನೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ, ಏತೋ ಲಕ್ಷ ಜನೊಕ್ಕುಲೆನ ಭಾಸೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಉಂದು ಒಂಜಿ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಭಾಸೆ ಆದಿಜ್ಜಿ. ಅವೆಡ್ದಾವರ ಅಯಿಕ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊರೊಡೂಂದು ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿನವು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಪಗಾಂಡ ನಮ್ಮ ಭಾಸೆಕ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಮಾನಾದಿಗೆನೇ ತಿಕ್ಕಂದಾ?

ಇತ್ತೆ ಕರ್ನಾಟಕೊಡುಲಾ, ಕೇರಳೊಡುಲಾ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಉಂಡು. ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ೧೯೯೪ಟ್ಟ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ದ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ

ಮೊಯಿಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಆದುಪ್ಪುನಗ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ತಾಪನೆ ಆಂಡ್. ಈ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆನಿಡ್ದ್ ಇನಿಮುಟ್ಟ ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ಇಂಚಿಪ್ಪದ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಷೊಂಡ್ದಿಂಚಿ ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ಶಾಲೆಲೆಡ್ ತುಳು ಕಲ್ಪಾವೆರೆ ಸುರು ಆತ್‌ಂಡ್. ನೇಕ್ ಎಡ್ಡೆ ಉಮೇದ್‌ಲಾ ತಿಕ್ಕೊಂದುಂಡು. ತುಳು ಭಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊ,ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ...ಇಂಚಿತ್ತಿಲೆನ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಸ್ತ್ ಬೆಗರ್ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಬೇನೊಂದುಂಡು. ಆಂಡ ಕೇರಳೊದ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಥೆನೇ ಬೇತೆ.

ಮಂಜೇಶ್ವರದ ಆನಿದ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ., ಸಿಪಿಎಂದ ನಾಯಕೆ ಕುಂಞಂಬು ಮೇರೆನ ಮಲ್ಲ ಉಮೇದ್‍ಡ್ ೨೦೦೮ಟ್ಟ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಕೇರಳ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಇತ್ತೆ ಜೀವಪ್ಪ ಪುಣ ಆತಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ಭಾರೀ ನಿರೀಕ್ಷೆಡ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆತಿನ ಈ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ರಾಜಕೀಯದ ಗಾಳಿ ಬೂರ್ದಿನನೇ ಉಂದು ಈ ಸ್ಥಿತಿಕ್ ಮುಟ್ಯೆರೆ ಕಾರಣ. ಅಯಿತ್ತ ಸುರೂತ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾಯಿನಾರ್ ವೆಂಕಟ್ರಾಜ ಪುಣಿಂಚಿತ್ತಾಯೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಸದಸ್ಯೆರೆನ್ ನೇಮಕ ಮಲ್ಪುನಗ ಸಿಪಿಎಂಗ್ ಮಲ್ಲ ಮಣೆ ಪಾಡ್ದೆರ್, ತುಳು ಗೊತ್ತುದಾಂತಿನಕ್ಲೆನ್ ಸೇರಾದೆರ್ ...ಇಂಚಿತ್ತಿ ದೂರುಲು ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಇತ್ತೆ ಮಂಜೇಶ್ವರೊದ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಆದಿಪ್ಪುನಾರ್ ಮುಸ್ಲಿಂಲೀಗ್‍ದ ಅಬ್ದುಲ್ ರಜಾಕ್. ಆರ್ ಈ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ದಾಲಾ ಗಮನ ಕೊರ್ತಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಜಿ. ಕರಿನ ಒಂಜಿ ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚಿ ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ ದಾಲಾ ಬೇಲೆ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಿ ಉಂದು ತುಳುವೆರೆಗ್ ಮಲ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಧಗೆ. ಈ ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ ಸಿಪಿಎಂದಕುಲೇ ಉಲ್ಲೆರ್, ಅಯಿಟ್ಟ್ ರಾಜಕೀಯ ಉಂಡೊಂದು ಪನ್ಪಿನ ದೂರುಲು ಸತ್ಯ ಅಂದ್‍ಂದಾಂಡ ಪೊಸ ಸದಸ್ಯೆರೆನ್ ನೇಮಕ ಮಲ್ಪೆರೆ ದಾನೆ ಸಮುಸ್ಯೆ ಉಂಡೂಂದು ಕೇನೊಡಾಪುಂಡು. ಈ ವಿಸಯೊಡು ವಾವೊಂಜಿ ರಾಜಕೀಯದಕುಲಾವಡ್, ತುಳುವೆರಾವಡ್ ಮಲ್ಲ ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ತೊಂದಿಜ್ಜೆರ್. ಉಂದೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸಮುಸ್ಯೇಂದ್ ಏರ್ಲಾ ಭಾವಿಸ್‍ದ್‍ಜೆರ್.

ಈ ಸರ್ತಿದ ಕೇರಳ ಬಜೆಟ್‍ಡ್ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಒಂತೆ ನಿಧಿ ದೀತೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಸಂಗತಿ ತೆರಿದೆ. ಆ ವಿಸಯೊನೇ ಪತೊಂದು ಮಂಜೇಶ್ವರೊದ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ.ಗ್ ಗೌರವ ಮಲ್ತಿನವುಲಾ ತೆರಿದೆ. ಆಂಡ ಅವ್ವೇ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಬೋಡಾದ್ ದಾದ ಮಲ್ತ್‍ದೆರ್, ದಾದ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಏರ್ಲಾ ಕೇನೆರೆ ಪೋವಂದಿನವು ತುಳುವೆರೆನ ಪಾಲ್‍ದ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಾಂದೇ ಪನೊಡಾಪುಂಡು.

ತುಳುವೆರೆಗ್ ಬೋಡಾದ್, ತುಳುನು ಸಂವಿಧಾನೊದ 8ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಗು ಸೇರಾವೆರೆ ಬೋಡಾದ್ ಸಂಸತ್ತ್‍ಡ್ ಎಂಕುಲುಲಾ ಗಟ್ಟಿ ಸೊರೆಟು ಪಾತೆರುವ ಪಂಡ್ದ್ ಕೇರಳದ ಕೆಲವು ಸಂಸದೆರ್ ಪನ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಅಕ್ಲೆನ ಊರುಡೇ ನಡಪುನ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ತುಳು ಅವಮಾನೊನು ಅಕುಲು ದಾಯೆ ಸಹಿಸ್‍ದ್ ಕುಲ್ಲುದೆರ್‍ಂದ್ ತೆರಿಯಂದ್. ತುಳುಕು ಬೋಡಾದ್ ಕೇರಳದ ಸಂಸದೆರ್ನ ಸೊರೊಲಾ ಸಂಸತ್ತ್‍ಡ್ ಕೇಂದ್ ಬತ್ತ್‍ಂಡ ಅಯಿಡ್ದ್ ಮಸ್ತ್ ಉಪಕಾರ ಆವೆರೆ ಸಾಧ್ಯ. ಈ ವಿಸಯೊಡು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸದೆರ್ ಕೇರಳದಕುಲೆಡ ಪಾತೆರುನ ಅಗತ್ಯಲಾ ಉಂಡೊಂದು ತೋಜುಂಡು. ಅತ್ತಂದೆ ಕೇರಳದ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಜೀವಪ್ಪ ಪುಣ ಆತಿನ ವಿಸಯೊದ ಬಗ್ಗೆಲಾ ಕರ್ನಾಟಕದಕುಲು ಕೇರಳ ಸರಕಾರೊಗು ಆಕ್ಷೇಪ ಸಂದಾವೊಡಾತಿನ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು. ಆಂಡ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೇಲೆ ನಡತ್‍ದ್‍ಜಿ ದಾಯೆ? ಕೇರಳದ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಅವಮಾನ ಆಪುನೆನ್ ತೂದು ಕುಲ್ಲುನವು ಕರ್ನಾಟಕದಕ್ಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆತ್ತ್.

ಅವು ದಾನೆನೇ ಉಪ್ಪಡ್, ಇತ್ತೆ ಸಂವಿಧಾನೊದ ಮಾನಾದಿಗೆದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಕೊರ್ಕ. ತುಳು ಆಡಳಿತ ಭಾಸೆ ಆದುಪ್ಪಂದಿನವೇ ಅಯಿಕ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕಂದುಪ್ಪೆರೆ ಒಂಜಿ

ಕಾರಣ ಅಂದ್ಂದಾಂಡ ನೇತ ಬಗ್ಗೆ ಮಸ್ತ್ ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ಉಂದು ಕಿನ್ಯ ಕಾರಣ ದಾಲ ಅತ್ತ್. ಉಂದು ಸೋಲಾಭೊಡು ಸರಿಯಾಪಿನ ಕಾರಣಲಾ ಅತ್ತ್. ತುಳುರಾಜ್ಯ ಆಪಿನವು ಕಷ್ಟನೇ. ಅಂಚಾದುಪ್ಪುನಗ ತುಳು ಭಾಸೆ ಆಡಳಿತ ಭಾಸೆ ಆಪಿನವು ಎಂಚ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುನು. ಈ ಕಾರಣೊಗು ದಾನೇಂಡಲಾ ರಿಯಾಯಿತಿ ತೋಜಾವೆರೆ ತುಳುವೆರ್ ಸರಕಾರದ ಮಿತ್ತ್ ಒತ್ತಡ ಪಾಡಂದೆ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲುಂಡ ಸಂವಿಧಾನೊದ ಮಾನಾದಿಗೆ ಪನ್ಪುನವು ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕನ ಆದೇ ಒರಿಯಂದಾ? ಸಮ್ಮೇಳನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಂವಿಧಾನೊದ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೋರ್ಲೇಂದ್ ಕೇಂಡ ಯಾವುಂಡಾ? ಅವ್ವೇ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಆಡಳಿತ ಭಾಸೆ ಆವೊಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೋರ್ಲೇಂದ್‌ಲಾ ಕೇನೊಡ್ಚಾ?

ಒಂಜಿ ಅಂದಾಜಿ ಪ್ರಕಾರ ತುಳುವೆರ್ನ ಸಂಕೆ ಸುಮಾರು ೬೦-೭೦ ಲಕ್ಷಾಂದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ಅಕುಲು ಮಾತೆರ್ಲಾ ಇತ್ತೆ ತುಳುನಾಡ್ಂದ್ ಪನ್ಪುನ ಒಡಿಪು (ಉಡುಪಿ), ಕುಡ್ಲ, ಕಾಸರಗೋಡುಡೇ ಉಲ್ಲೆರ್ಂದ್ ಪನೆರೆ ಆಪುಜಿ. ಅಕುಲು ದೇಶೊರ್ಮೆ ಉಲ್ಲೆರ್, ಪಿದಾಯಿದೂರುಡುಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್. ಬೇತೆ ರಾಜ್ಯೊಲೆಡ್, ಬೇತೆ ದೇಶೊಲೆಡ್ ತುಳುವೆರ್ ಒಟ್ಟುಗಾತ್ ತುಳು ಲೇಸ್‌ನ್ ನಡಪಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಆಂಡ ಅಕುಲು ಸಂವಿಧಾನೊದ ಮಾನಾದಿಗೆದ ವಿಸಯೊಡು ಸರಕಾರದ ಮಿತ್ತ್ ಮಸ್ತ್ ಒತ್ತಡ ಪಾಡುನವು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಜಿ. ಅಂಚ ತೂಂಡ ತುಳುಡ್ದ್ ಏತೋ ಕಿನ್ಯ ಭಾಸೆಲೆಗ್ ಸಂವಿಧಾನೊದ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ಂಡ್. ಆಂಡ ಕೇರಳ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ರಾಜ್ಯೊಲೆಡ್ ಉಲ್ಲಾಯಿನ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದಿಜ್ಜಿ. ಪಿದಾಯಿಡೂರುದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ತುಳುಪೀಠ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆದುಂಡು, ತುಳು ಸಂಶೋಧನೆ ನಡತೊಂದುಂಡು. ತುಳು ಭಾಸೆದ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಈತ್ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ, ತುಳುವೆರೆನ ಮಾನಾದಿಗೆದ ಬೇಡಿಕೆಡ್ ನ್ಯಾಯ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಅವೆನ್ ಕೊರಿಯೆರೆ ಸರಕಾರ ದುಂಬು ಪಿರಾವು ತೂಪಿನವು ಅನ್ಯಾಯ ಅತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ದಾಲ ಅತ್ತ್.

ದಾನೆನೇ ಆಂಡಲಾ ತುಳುಕು ಸಂವಿಧಾನದ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕೊಡು ಪನ್ಪಿನವು ನನಲಾ ಕನ ಆದೇ ಒರಿದುಂಡು. ಅವು ಆಡಳಿತ ಭಾಸೆ ಆವಂದೆ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊರಿಯೆರೆ ಆಪುಜೇಂದ್ ಸರಕಾರ ಹಟ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುಂಡ ಆ ಕನ ನಿಜ ಆಪುನಿ ಕಷ್ಟ ಆಂಡ ತುಳುವೆರ್ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತುದು ಎಂಕ್ಲೆಗವು ಬೋಡೇ, ನ್ಯಾಯವಾದ್ ತಿಕ್ಕೊಡಾತಿನವೇಂದ್ ಪಂಡ್ಂಡ ಸರಕಾರ ಒಂತೆ ಚವುಲಿ ಆವಂದುಪ್ಪಂದ್. ತುಳುತ್ತ ಸಿರಿವಂತಿಕೆನ್ ಲತ್ತ್‌ದ್ ತೂದು ಷರತ್ತ್‌ಲೆನ್ ಒಂತೆ ಎಚ್ಚಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ಪುಲೇಂದ್ ಸರಕಾರ ನಡಪಾವುನಕ್ಲೆಡ ನಮೊ ಕೇನೊಡು. ಅಯಿಕ್ ಕೇರಳ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸದೆರ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್‌ನಾತ್ ಎಡ್ಡೆ.

ಎನ್ನ ತಂಗಡಿ

ಒರಿಯರ್ದೊರಿ ಅಸಲ್

ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ಬೊಕ್ಕ ನಾಟಕದಂಚಿ ತೂನಗ...

■ ಪುತ್ತಿಗೆ ಪದ್ಮನಾಭ ರೈ

ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ಬೊಕ್ಕ ನಾಟಕದಂಚಿ ತೂನಗ ಟೀಕೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಸ್ತ್ ಕೇನೊಂದುಂಡು. ಉಂದೆಡ್ದ್ ಎಡ್ಡೆ-ಹಾಳ್ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಉಂಡು. ಉಂದೆನ್ ನಮೊ ಎಂಚ ಗೆತೊನ್ವ ಪನ್ಪಿನೆಟ್ ಆಯಿತ್ತ ಎಡ್ಡೆ-ಹಾಳ್ ಉಪ್ಪುಂಡು.

ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ರಂಗ ಇಂಚಿಪ್ಪ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಡ್ ಮೆರೆವೊಂದುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಕೇಂದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ಆ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಎಂಚಿನವು, ಆ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಏರೆಗಿತ್ತಿನವು ...ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಲು ಮೂಡೊಂದುಂಡು. ಇಂಚಿಪ್ಪದ ವರ್ಸೊಲೆಡ್ ಕೆಲವು ತುಳು ಸಿನೆಮೊಲು ಆತಿನವು ಸತ್ಯ. ಆಂಡ ಗೆಂದ್‌ದಿನ ಸಿನಿಮಾ ಏತ್, ಏತ್ ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ಮಲ್ತಿನಕುಲು ಲಾಭ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್, ಅಕುಲು ಬೊಕ್ಕ ಸಿನೆಮಾ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪಿದಾಡ್ದೆರಾ, ಏತ್ ಸಿನೆಮೊಲು ಜನೊಕ್ಕುಲೆಗ್ ತೂವೆರೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್, ಏತ್ ಸಿನೆಮೋ ಬತ್ತಿನವು ತುಳುವೆರೆಗ್ ಗೊತ್ತಾತ್‌ಂಡ್, ಜನೊಕ್ಕುಲು ಏತ್ ಸಿನೆಮೊಲೆನ್ ಪುಗಾರ್ದೆರ್...ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಲು ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಮೂಲೆಡ್ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತುಂಡು.

ತುಳು ಸಿನೆಮೊ ರಂಗ ಏತ್ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಡ್ ಮೆರೆವೊಂದುಂಡೂಂದು ಪಂಡಲಾ ಕರಿನ ೪೦ ವರ್ಷೊಂಡ್ದಿಂಚಿ

ತುಳುಟು ತಯಾರಾತಿನ ಸಿನೆಮೊ ೪೩ ಆತೇ. ಉಂದು ಎಂಚಿನ

ಸಿರಿವಂತಿಕೆ? ಉಂದೆಟ್ ಜನೊಕುಲೆನ ಮನಸ್‌ಡ್ ಒರಿದುಲ್ಲಾಯಿನ ಸಿನೆಮೋ ಏತೋ?

ಗಗ್ಗರ, ಕಂಚಿಲ್ದ ಬಾಲೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಇನಾಮು ಪಡೆಯಿನ ತುಳು ಸಿನೆಮಾದೊಟ್ಟುಗು 'ಒರಿಯರ್ದೊರಿ ಅಸಲ್'ದಂಚಿನ ೧೫೦ ದಿನ ನಡತಿನ ಸಿನೆಮೊಲು ತುಳುಟ್ಟು ಇಂಚಿಪ್ಪ

ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಪ್ರಕಾರ ಸುಮಾರು ೪೩ ತುಳು ಸಿನೆಮೊಲು ಬುಡುಗಡೆ ಆತ. ೧೯೭೧ಟ್ಟ್ ಬುಡುಗಡೆ ಆತಿನ 'ಎನ್ನ ತಂಗಡಿ' ಪನ್ಪಿ ಸಿನೆಮಾ ಸುರೂತ ತುಳು ಸಿನೆಮಾಂದ್ ದಾಖಲೆಗ್ ಸೇರ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಇಂಚಿಪ್ಪ ೨೦೧೨ಟ್ಟ್ 'ಬಂಗಾರ್ದ ಕುರಲ್' ಬೊಕ್ಕ 'ಆ ಮೇಟ್ ಅಸಲ್ ಈ ಮೇಟ್ ಕುಸಲ್' ಪನ್ಪಿ ಸಿನೆಮೊಲು ಬೊಲ್ಪುಗು ಬೈದ. ಒಂಜಿ ವಾರ ದುಂಬುಪಿರಾವುಡು ಬೊಲ್ಪುಗು ಬೈದಿನ ಈ ಸಿನೆಮೊಲು ಆ ವಿಷಯೊಡು ಒಂದು ಪೊಸ ದಾಖಲೆ ಬರೆದ್‌ಂಡ್. 'ಬಂಗಾರ್ದ ಕುರಲ್' ಸಿನೆಮೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ೭ ಟಾಕೀಸ್‌ಡ್ ಬುಡುಗಡೆ ಆದ್ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ದಾಖಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅವೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಬುಡುಗಡೆ ಆತಿನ 'ಒರಿಯರ್ದೊರಿ ಅಸಲ್' ೧೫೦ ದಿನೊಡ್ದುಲಾ ಎಚ್ಚ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕೊರ್ದು ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ರಂಗೊಡು ಪೊಸ ದಾಖಲೆ ಬರೆತ್‌ಂಡ್. ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ರಂಗೊಗೇ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ತಿರ್ಗಾಸ್ ತೋಜಾಯಿನ ಸಿನೆಮಾಂದ್ ದಾಖಲಾತ್‌ಂಡ್.

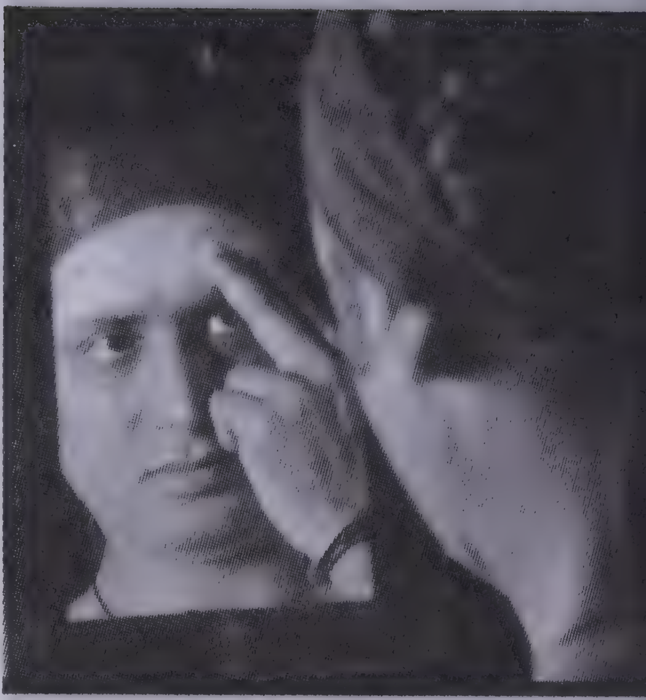

ಗಗ್ಗರ

ಅವೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಬುಡುಗಡೆ ಆತಿನ 'ಕಂಚಿಲ್ದ ಬಾಲೆ'ಗ್ ರಾಜ್ಯ ಇನಾಮು ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ತುಳುಟ್ಟು ಕಾದಂಬರಿ ಆಧಾರಿತವಾದ್ ತಯಾರಾಯಿನ ಸುರೂತ ಸಿನೆಮಾ ಎನ್ನವೂಂದು ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್ 'ದೇವೆರ್' ಸಿನೆಮಾ ಮಲ್ತಿನ ಸುಧಾಕರ್ ಬನ್ನಂಜೆ. ಇಡೆಮುಟ್ಟ ನಾಟಕ ಆಧಾರಿತವಾಯಿನ ಸಿನಿಮೊಲೇ ಆತಿನಿ, ಯಾನ್ ಎನ್ನವೇ ಒಂಜಿ ಕಾದಂಬರಿನ್ 'ದೇವೆರ್' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಸಿನಿಮಾ ಮಲ್ತ್‌ದೆ. ಅವು ಬೇತೆ ಪೂರ ಸಿನೆಮೊಲೆಡ್ದ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದುಂಡೊಂದು ಆರ್ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಆಂಡ ಆ ಸಿನೆಮೊಲಾ ಜನಮಾನಿದ ಮಿತ್ತ್ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರ್‌ದ್‌ಜಿ.

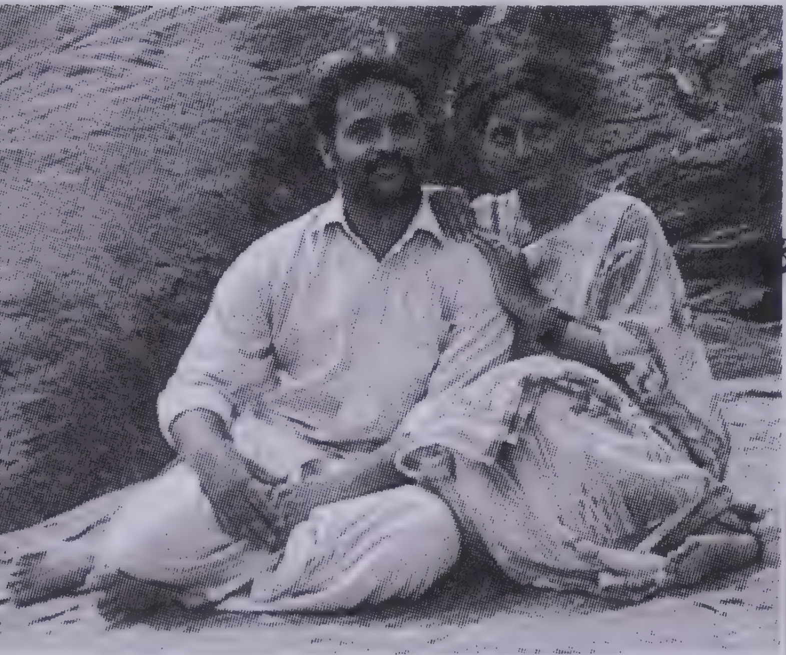

ೇವೆರ್

ಕಂಚಿಲ್ದ ಬಾಲೆ

ತುಳುವೆರೆನ್ ಟಾಕೀಸ್‌ಗ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋತ್‌ಜಿ.

ಕರಿ ಸರ್ತಿದ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ 'ಕಂಚಿಲ್ದ ಬಾಲೆ' ಸಿನೆಮಾ ಕುಂಬ್ರ ರಘುನಾಥ ರೈ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನವು. ಅಯಿಟ್ಪ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಲೆನ್ ತೋಜಾದೆರ್. ಒಂಜಿ ಸತ್ಯ ಘಟನೆ ಆಧಾರಿತವಾದ್ ಭೂತಾರಾಧನೆದ ಮಹತ್ವೊನು ತೋಜಾವುನ ಸಿನೆಮಾ ಉಂದು. ಉಂದೆತೊಟ್ಟುಗು 'ದೇವೆರ್' ಸಿನೆಮಾಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿದ ಪಂತೊಡಿತ್ತ್ಂಡ್. 'ಕಂಚಿಲ್ದ ಬಾಲೆ'ಗ್ ರಾಜ್ಯ ಇನಾಮು ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಅವು ಸಂತೋಸೊ. ಆಂಡ ಅವು ಟಾಕೀಸ್‌ಡ್

ಬಂಗಾರ್ದ ಕುರಲ್

ಏತ್ ದಿನ ಬಲಿತ್‌ದ್ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ವಿಷಯೊ ಒಂತೆ ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ಪಡಾಯಿನವೆ. ಯಾನ್ ಕೇಂಡಿನ ಒಂಜಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಉತ್ತರವಾದ್ ರಘುನಾಥ ರೈಕುಲು ಪಂಡೆರ್– ಸಿನೆಮೊಗು ಆತಿನ ಖರ್ಚಿದ ಪತ್ತೆಟ್ ಒಂಜಿ ಪಾಲ್‌ಲಾ ವಾಪಸ್ ಬೈಜಿ. ಸುಮಾರ್ ೩೫ ಲಕ್ಷ ಖರ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದೆ. ಸಿನೆಮೊ ಎಂಕ್ ಕಾಸ್ ಕನತ್ತ್ ಕೊರ್‌ಜಿಂಡಲಾ ಇನಾಮು ಕನತ್ತ್ ಕೊರ್ತುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಸಿನೆಮೊ ಮಲ್ತಿ ಸಮಾಧಾನೊ ತಿಕ್ಕ್ಂಡ್. ನನ ದುಂಬುಗುಲಾ ಯಾನ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಸಿನೆಮೊ ಮಲ್ಪುವೆ. ಕಂಚಿಲ್ದ ಬಾಲೆಗ್ ಇನಾಮು ತಿಕ್ಕಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಸ ಸಿನೆಮೊ ಮಲ್ಪುನ ಆಸೆ ಎಚ್ಚಾತ್ಂಡ್. ಅವುಲು ಒಂಜಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡುಂಡು– ಅಸಲ್ ಪಾಡಿನ ಕಾಸ್ ವಾಪಸ್ ಬತ್ತ್‌ಜಿಂಡ ನನೊಂಜಿ ಸಿನೆಮೊ ಮಲ್ಪುನು ಎಂಚ? ಅಸಲ್ ವಸೂಲು ಮಲ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಸಿನೆಮೊ ಮಲ್ಪುನವೇ ನಿಜವಾಯಿನ ಸಾಧನೆ ಅತ್ತಾ?

ಶಿವಧ್ವಜ್ ಮಲ್ತಿನ ಎಡ್ಡೆ ಸಿನೆಮೋಂದ್ ಪುದರ್ ಕಡೆಯಿನ 'ಗಗ್ಗರ'ಗ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇನಾಮು ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ಂಡ್. ಅವು ಭೂತ ಕಟ್ಟುನಕ್ಲೆನ ಕಥೆಟ್ಪ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನ ಸಿನೆಮೊ. ಆಂಡ ಈ ಸಿನೆಮೊಲಾ ಟಾಕೀಸ್‌ಡ್ ಏತ್ ದಿನ ನಡತ್‌ದ್ಂಡ್? ಏತ್ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಈ ಸಿನೆಮೊ ತೂವೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆತ್ಂಡ್?

ಆಂಡ ವಿಜಯಕುಮಾರ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದಿನ 'ಒರಿಯರ್ದೊರಿ ಅಸಲ್' ಸಿನೆಮೊ ಇನಾಮು ಪಡೆದ್‌ಜಿ. ಅವು ಅರೆನನೇ ನಾಟಕದ ಆಧಾರೊಡು ತಯಾರಾತಿನ ಸಿನೆಮಾ. ಇಡೆಮುಟ್ಟ ಆತಿನ ಸಿನೆಮೊಡು ಮಸ್ತ್‌ದಿನ ಟಾಕೀಸ್‌ಡ್ ಬಲಿತಿನ ಸಿನೆಮಾಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಪರ್ಮೆದ ಸಿನೆಮಾ. ಉಂದು ಗೆಂದೆರೆ ಸಿನೆಮೊದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹಾಸ್ಯ ಕಾರಣಾಂದ್ ಪನೊಡಾಪುಂಡು.

ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತಿನ, ಸಿನೆಮೊ ರಂಗದ ಪರತರೆ ರಾಮ್ ಶೆಟ್ರೆನ 'ಬಂಗಾರ್ದ ಕುರಲ್' ಸಿನೆಮೊಲಾ ಪೊಸ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮೂಡಾದ್ಂಡ್. ಆಂಡ ಒರಿಯರ್ದೊರಿ ಅಸಲ್‌ಗ್ ತಿಕ್ಕಿನಂಚಿನ ಜನಪುರ್ಗತೆ ನೇಕ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ಂಡ್ಂದ್ ಪನೆರೆ ಆಪುಜಿ. ಒರಿಯರ್ದೊರಿ ಅಸಲ್ ಪೊಸ ಜವನೆರೆನ್ ಸಿನಿಮಾ

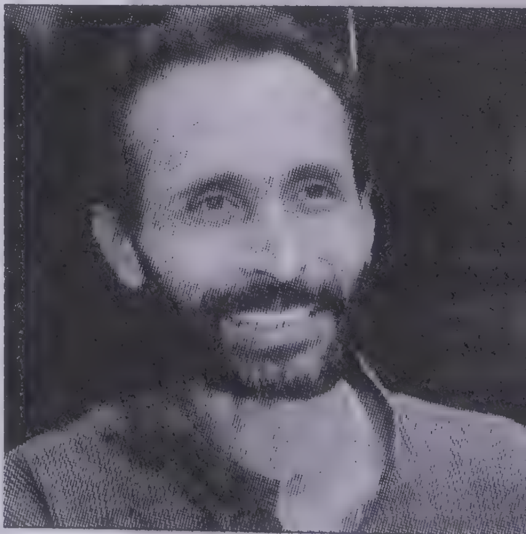

ವಿಜಯಕುಮಾರ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್

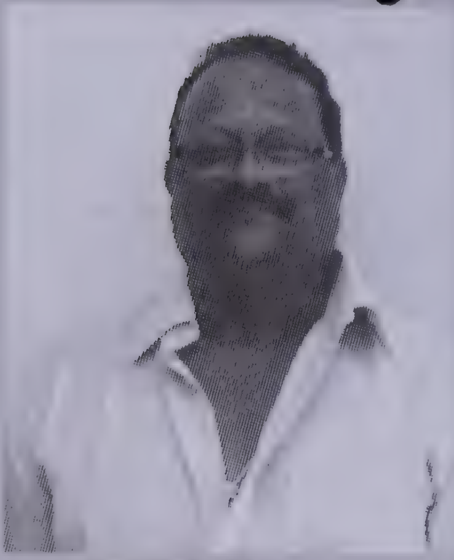

ರಾಮ್ ಶೆಟ್ಟಿ

ಟಾಕೀಸ್‌ಗ್ ಲೆತೊಂಬೈದ್‌ಂಡ್, ಬಂಗಾರ್ದ ಕುರಲ್ ಪರ ತರೆಕ್ಕುಲೆನ್, ಪೊಂಜೆನಕುಲೆನ್ ಎಚ್ಚಾದ್ ಟಾಕೀಸ್‌ಗ್ ಲೆತೊಂಬೈದ್‌ಂಡ್. ಒರಿಯರ್ದೊರಿ ಅಸಲ್‌ಡ್ ತೆಲಿಕೆದ ಬರ್ಸ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಬಂಗಾರ್ದ ಕುರಲ್‌ಡ್ ಕಣ್ಣನೀರ್‌ದ ಬರ್ಸ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಟತ್ತಿ ಕಥೆ ಅಂಚಿತ್ತಿನವು. ಗುಣಮಟ್ಟೊಡು ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಒಂಜೆಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಬಿರ್ಸಾತಿಗೆ ತೋಜಾದ್‌ಂಡ್. ಟಾಕೀಸ್‌ದ ರೇಸ್‌ಡ್ 'ಬಂಗಾರ್ದ ಕುರಲ್' ಪಿರಾವು ಉಂತೆರೆ ಕಾರಣ ದಾದಾಂದ್ ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡುಂಡು. ಅಯಿಟ್ಟ್ ತೆಲಿಪಾವುನ ದೃಶ್ಯೊಲು ಕಡಮೆ ಇತ್ತಿನವೇ ನೇಕ್ ಕಾರಣಾಂದ್ ಪನೊಡಾಪುಂಡು. ಉಂದೆಡ್ದ್ ದುಂಬುಲಾ ಕೆಲವು ಎಡ್ಡೆ ಕಥೆಕ್ಕುಲೆನ ಸಿನೆಮೊ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಅವೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ತೆಲಿಕೆದ ಬರ್ಸ ಕಡಮೆ ಆತಿನವೇ ಅವು ಟಾಕೀಸ್‌ಡ್ದ್ ಬೇಗ ಪಿದಾಯಿ ಬೂರೆರೆ ಕಾರಣ ಆದಿಪ್ಪೊಡು. ಹಾಸ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ ತುಳುಚಿತ್ರರಂಗೊಡು ಮಸ್ತ್ ಉಂಡೊಂದು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಇತ್ತೆ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಒತೊನುವೆರ್. ಅಂಚಾದೇ ರಾಮ್ ಶೆಟ್ರ್ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್ - ಎನ್ನನನ ದುಂಬುದ ಸಿನೆಮೊಡು ತೆಲಿಕೆದ ಬರ್ಸ ಬರ್ಪಾವೆ ಪಂಡ್ದ್. ಅಪಗಾಂಡ ತುಳು ಸಿನೆಮೊಲು ಹಾಸ್ಯದಾಂತೆ ದಿಂಜ ದಿನ ಬದುಕುಜಾ? ಹಾಸ್ಯನೇ ಬೋಡು ಪನ್ಪಿನವು ತುಳು ಚಿತ್ರರಂಗೊಡು ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಬುಳೆವಣಿಗೆನಾ?

ಉಂದು ಇಂಚಿಪ್ಪದ ಮೂಜಿ ನಾಲ್ ವರ್ಸೊದ ಸಿನೆಮೊಲೆನ ಸಂಗತಿ. ಉಂದೆಡ್ದ್ ದುಂಬುಲಾ ೭೫ ದಿನ, ೫೦ ದಿನ ಬಲಿತ್ತಿನ ಸಿನೆಮೊಲು ತುಳುಟ್ಟ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ತೆಲಿಕೆದಾಂತೆ ಸಿನೆಮೊನು ಹಿಟ್ ಮಲ್ಪೆರೆ ಆಪುಜಿ ಪನ್ಪಿನವು ಎಡ್ಡೆ ಸಂಗತೀಂದ್ ಪನೆರೆ ಆಪುಜಿ.

ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ರಂಗೊಗುಲಾ ನಾಟಕ ರಂಗೊಗುಲಾ ಕೈತಲ್ದ ಸಂಬಂಧ. ಇಂಚಿಪ್ಪದ ೧೦-೨೦ ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚಿ ತುಳು ನಾಟಕ ಪಂಡ ಅವು ಹಾಸ್ಯ ನಾಟಕಾಂದೆ ಅರ್ಥ. ತುಳು ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಜನ ಟಿಕೆಟ್ ಕೊರ್ದು ತೂವೆರೆ ಕಾರಣ ಅಯಿಟತ್ತಿ ಮಕ್ಕರ್‌ದ ದೃಶ್ಯೊಲು ಪನ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ತುಳು ರಂಗಭೂಮಿಗ್ ಬೇತೆ ಭಾಷೆದ ರಂಗಭೂಮಿದಕುಲು ಗೌರವ ಕೊರಂದುಪ್ಪೆರೆಲಾ ತುಳುಟು ಎಚ್ಚ ಆವೊಂದುಪ್ಪುನ ಹಾಸ್ಯ ದೃಶ್ಯೊಲು ಕಾರಣ ಪನ್ಪಿನವು ನಮೊ ತೆರಿಯೊನೊಡಾಪುಂಡು. ರಡ್ಡ್‌ಮೂಜಿ ಗಂಟೆ ದಾಲಾದಾಂತೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ತೆಲಿತೊಂದು ಉಪ್ಪುನವು ತುಳು ನಾಟಕರಂಗೊಡು ಇತ್ತೆ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪಿನ ಸತ್ಯ. ಸಂದೇಶ, ಜಾಗೃತಿ ಎಂಚಿನ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅವು ಒಂಜಿ-ರಡ್ಡ್ ದೃಶ್ಯೊಲೆಡ್ ಮುಗಿದ್ ಪೋಪುಂಡು. ಅತ್ತಂದೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ನಾಟಕ ಬರೆಪಿನಕುಲುಲಾ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಲೇಖಕೆರ್ ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಪೂರ ನಾಟಕೊಲಾ ಒಂಜೇ ರೀತಿ ತೋಜೊಂದುಂಡು. ಚಿಂತನೆಗ್ ನೇಟ್ ದಾಲ ತಿಕ್ಕುಜಿ ಪನ್ಪಿ ಆರೋಪ ಮಲ್ಲೆಡುಂಡು. ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ನಾಟಕೊಲು ಮಾತ್ರ ದಾನೇಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಸಂದೇಶ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ತುಳು ನಾಟಕ ಪಂಡ ಅವು ತೆಲಿಪಾವುನ ಗೊಬ್ಬು ಪಂಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ವರ್ಗದ ಜನೊಕ್ಕುಲು ತುಳು ನಾಟಕ ರಂಗೊಡ್ದು ದೂರನೇ ಉಲ್ಲೆರ್ ಪನ್ಪಿನವು ಬೇಜಾರ್ದ ಸಂಗತಿ.

ತುಳು ನಾಟಕ ರಂಗೊಗು ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ ಇಜ್ಜಿ ನಾಟಕ ತಂಡನೇ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆ ಪನ್ಪೆರ್.

ಅವು ಸತ್ಯಲಾ ಅಂದ್, ಪುಗಾರ್ತೆದ ಸಂಗತಿಲಾ ಅಂದ್. ಇನಿ ಏತೋ ಕುಟುಂಬೊಲು ತುಳು ಹಾಸ್ಯ ನಾಟಕೊಲೆಡ್ದಾದ್ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾವೊಂದುಂಡು. ಆಂಡ ಇಂಚಿತ್ತಿ ನಾಟಕೊಲು ಬೇತೆ ಭಾಷೆದ ನಾಟಕೊಲೆಗ್ ಸರಿಸಮವಾದ್ ಬಲತ್ತ್‌ದ್ ಉಂತೊಡ್ಚಾ? ಏರಾ ಒರಿ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿದ ಕಲಾವಿದೆ ಪನ್ತೆರ್‌ಗೆ- ತುಳು ನಾಟಕ ಪಂಡ ಅವು ದೊಂಬರಾಟ ಪಂಡ್ದ್. ಆ ಪಾತೆರ ಒಂತೆ ಎಚ್ಚಾಂದ್ ತೋಜಿಂಡಲಾ, ಅಂಚ ಪನೆರೆ ಕಾರಣ ದಾದಾಂದ್ ಒಂತೆ ಅಲಚನೆ ಮಲ್ಪುನವು ತುಳು ರಂಗಭೂಮಿ ನನಲಾತ್ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ, ಗೌರವ ಪಡೆವೊಂದು ಬುಳೆಯೆರೆ ಸಹಾಯ ಮಲ್ಪಂದುಪ್ಪಂದ್.

ಜನೊಕ್ಕುಲು ಒತೊಂದು, ಅಕುಲು ಮಲ್ಲ ಸಂಕೆಡ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ತೂಪೆರ್‌ಂದಾಂಡ, ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್, ಪೇಜಾವರ ಶ್ರೀಕುಲು ತೂಪೆರ್‌ಂದಾಂಡ ಎಂಕ್ಲೆನ ನಾಟಕ ಎಡ್ಡೆ ಉಂಡೊಂದೇ ಅರ್ಥ. ನೇಕ್ ಕನ್ನಡದಕುಲೆನ ಟೀಕೆ-ವಿಮರ್ಶೆ ಬೊಡ್ಚಿ. ಅಕುಲೆಗ್ ಅಕುಲೆನವು ಎಡ್ಡೆ, ಎಂಕುಲೆಗ್ ಎಂಕುಲೆನವು ಎಡ್ಡೆ- ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್ ತುಳು ರಂಗಭೂಮಿದ ಒಂಜಿ ಹಿರಿಯ ನಾಟಕಕಾರೆ.

ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ತುಳು ನಾಟಕೊಲು ಪಂಡ ಅವು ದುರಂತ ಕಥೆಕ್ಕುಲು, ಕಣನೀರ್‌ದ ಕಥೆಕ್ಕುಲು, ಬಪ್ಪುರ್ ಪಾತೆರುನ- ವಿದ್ಯೆದಾಂತಿನಕುಲೆನ ಮರ್ಲ್ ಗೊಬ್ಬುಲು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಆರೋಪ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದೇ ಎಡ್ಡೆ ಲೇಸ್‌ದವುಲು, ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜ್‌ಡ್ ಅವೆನ್ ಗೊಬ್ಬೊಂದಿಜ್ಜಂಡ್, ಸಭ್ಯೆರ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪಿನಕುಲು ಅವೆನ್ ತೂವೊಂದುಲಾ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ಎಡ್ಡೆ ಎಡ್ಡೆ ನಾಟಕೊಲು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಸಂಭಾಷಣೆಲು ಮೂಡ್‌ಂಡ್, ಎಡ್ಡೆ ಕಥೆಕ್ಕುಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್- ಒಟ್ಟುಗು ಮಕ್ಕರ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜಿಡ್ಲಾ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್, ಕಲ್ತಿನಕುಲುಲಾ ನಾಟಕ ತೂವೆರೆ ಬತ್ತೆರ್. ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಆವೆರೆ ಕೆಲವು ಹಿರಿಯ ನಾಟಕಕಾರೆರ್ ಮಸ್ತ್ ಬೆಗರ್ ಬಿಚ್ಚಾದೆರ್. ಉಂದು ಪರದೆ ನಾಟಕಾಂದೇ ಗುರ್ತಿಸಾವೊಂದ. ಇಲ್ಲದ ಕಥೆಕ್ಕುಲು, ನಿಜಜೀವನದ ಕಥೆಕ್ಕುಲು, ಸಮಾಜದ ಸಮಸ್ಯೆಲು ಇಂಚಿತ್ತಿನವು ಕಥಾವಸ್ತುಲು ಆದಿತ್ತ. ಇಂಚಿತ್ತಿನೆಕ್ ಮಸ್ತ್ ಪ್ರೇಕ್ಷಕೆರ್ಲಾ ಇತ್ತೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ನಾಟಕೊಡು ಕೆಲವು ನಾಟಕ ಸಿನೆಮೊಲಾ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಸೋತ್‌ದ್ ಕಂಕಣೆ ಬೂರ್‌ದ್‌ಜಿ. ಆಂಡ ಬೊಕ್ಕಬೊಕ್ಕ ಒಂಜೇ ಸೀನ್‌ದ, ಒಂಜಿ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ದ ಮಕ್ಕರ್‌ದ ನಾಟಕೊಲು ಎಚ್ಚಾಂಡ್. ಉಂದು ತೆಲಿಕೆಡೇ ಜೀವ ಒರಿಪಾವೊಂದುಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಟಿಕೆಟ್ ಕೊರ್ದು ತೂವೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ ದುಂಬುದ ನಾಟಕೊಲು ಮದೆಕ್ ಸರಿಯೊಂದುಂಡು. ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಏತ್ ಸರಿ, ಏತ್ ಎಡ್ಡೆಂದ್ ಒಂತೆ ಅಲಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು.

ಉಂದೆತ ಇಡೆಟ್ ತುಳುಟುಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಾಟಕೊಲು ಉಂಡು, ಕಲಾವಿದೆರ್ಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್ ಪನ್ಪಿನವು ಎಚ್ಚಿನ ಜನೊಕ್ಕುಲೆಗ್ ತೆರಿದಿಜ್ಜಿ. ಅಕುಲು ಕಲೆನ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ತೂತ್‌ಜೆರ್. ಪ್ರೊ। ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಮೇರ್ ಬರೆತಿನ 'ಗೋಂದೊಳು' ನಾಟಕೊನು ಎಂಕುಲು ಗೊಬ್ಬುದ. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಎಡ್ಡೆ ಜನಸ್ಪಂದನ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ತುಳುಟ್ಟುಲಾ ಗಂಭೀರ ನಾಟಕೊನು ತೂಪಿನಕುಲು ಉಲ್ಲೆರ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಕಲಾವಿದೆ, ನಿರ್ದೇಶಕೆ ಸದಾನಂದ ಸುವರ್ಣೆರ್. ಉಂದೆನ್ ತೂಪಿನ ವರ್ಗ ಹಾಸ್ಯನಾಟಕದವುಲು ತಿಕ್ಕುಜೆರ್, ಹಾಸ್ಯನಾಟಕ

ತೂಪಿನ ವರ್ಗ ಈ ನಾಟಕದವುಲು ಇಜ್ಜೆರ್. ತುಳು ರಂಗಭೂಮಿ ರಡ್ಡ್ ರೀತಿದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕೆರೆನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಉಂದುವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಆಂಡ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗಂಭೀರ ನಾಟಕೊಲು ವಾಣಿಜ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರಂದ್. ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ರಂಗೊಗುಲಾ ಆತಿನಿ ಅಂಚನೇ. ತುಳು ರಂಗಭೂಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಿನೆಮಾ ರಂಗೊ ವಾಣಿಜ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಲಾಭ ಕನವೊಡೂಂದಾಂಡ ಹಾಸ್ಯ ಬೋಡೇ ಬೋಡೂಂದು ಪನ್ಪಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಉಂದೆನ್ ಬದಲಿಸಾಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿಯಾ? ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ರಂಗೊಲಾ ಹಾಸ್ಯೊನೇ ನಂಬೊಂದು ಪೋಂಡ ಅವುಲಾ ಬೇತೆ ಭಾಷೆದ ಸಿನೆಮೊದಕುಲೆಡ ಛೀ...ಥೂ....ಪನ್ಪವಂದಾ? ಈ ವಿಷಯೊಡು ಚಿಂತಿಸಾವಡಾಯಿನವು ಮಸ್ತ್ ಉಂಡು.

ಕುಡ್ಲಡ್ ಇತ್ತೆ ವಿಜಯಕುಮಾರ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಮೇರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ 'ಬೆಳ್ಳಿ ಮಂಡಲ' ಪನ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಸಂಘಟನೆ ಉಂಡು. ಅವು ಶ್ರೀಮಂತ ತುಳು ಸಿನೆಮೊಲೆನ್ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜನೊಕ್ಕುಲೆಗ್ ತೋಜಾವುನ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆಗ್ ಕೈಪಾಡ್‌ದ್‌ಂಡ್. ತುಳುಟ್ಟು ಮೂಡ್ದು ಬೈದಿನ ಎಡ್ಡೆ ಸಿನೆಮೊಲೆನ್ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಮೂಜಿನೇ ಸನಿವಾರದಾನಿ ಕುಡ್ಲಡ್ ಧರ್ಮೊಗು ತೋಜಾವೆರ್. ನನ ದುಂಬುಗು ಸದಾನಂದ ಸುವರ್ಣೆರೆನ ಸಿನೆಮೊಲೆನ ಉತ್ಸವ ಮಲ್ಪುನ ಅಲಚನೆಲಾ ಉಂಡೂಂದು ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಉಂದೊಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಸಂಗತಿ. ಟಾಕೀಸ್‌ಡ್ ತೂವೆರೆ ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಸಿನೆಮೊಲು ಮೂಲು ತೂವೆರೆ ತಿಕ್ಕುವ. ಅಂಚಾಂಡಲಾ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಅಕ್ಲೆನ ಸಿನೆಮೊಲೆದ ಸಿರಿವಂತಿಕೆನ್ ತೋಜಾವೊಡು ಪನ್ಪಿ 'ಬೆಳ್ಳಿ ಮಂಡಲ'ದ ಉಮೇದ್ ಮೆಚ್ಚೊಡಾಯಿನವೇ.

ತುಳು ಸಿನೆಮೊಲು ತುಳು ನಾಟಕೊದ ದುಂಬರಿಯಿನ ಭಾಗ ಆಪಿನವು ಎಡ್ಡೆ ಲಕ್ಷಣ ಅತ್ತ್. ತುಳು ನಾಟಕೊಲೇ ಸಿನೆಮಾ ಆವೊಡು, ನಾಟಕೊಲೆಡ್ ಇತ್ತಿನಂಚನೇ ಸಿನೆಮೊಡ್ಲಾ ಹಾಸ್ಯನೇ ಬೋಡು ಪನ್ಪಿನವು ತಪ್ಪು. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಂಡ್ದ್ ದೈವಾರಾಧನೆ, ಕಂಬಳ, ಇತಿಹಾಸದ ಕಥೆಕ್ಕುಲೆನೇ ಪತೊಂದು ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ರಂಗೊಗು ಬುಳೆಪಾವೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಒಂಜಿ ಸಿನೆಮೊ ತೆಲಿಕೆಡ್ ಗೆಂದ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ಮಾತಲಾ ಅಂಚನೇ ಆವೊಡು, ಮಾತಲಾ ತೆಲಿಪಾವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಭಾವನೆ ತಪ್ಪು. ಉಂದು ತುಳುವೆರೆಡ ಪೊಸತನ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ತೋಜಾವೆರೆ ಕಾರಣ ಆವು. ತುಳು ಭಾಷೆಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಸಿನೆಮಾ ಬರೊಡು. ಆ ಎಡ್ಡೆ ಪನ್ಪಿನವು ಅಯಿತ್ತ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಕಥೆ, ಪೊಸತನ, ಪದ್ಯ, ಸಂಭಾಷಣೆ, ಪೊಸ ಚಿಂತನೆ...ಇಂಚಿತ್ತಿನೆನ್ ಪೂರ ಆಧಾರಿತವಾದುಪ್ಪೊಡು. ಇಂಚಾಂಡ ಮಾತ್ರ ಪೊಸ ಜವನೆರ್ಲಾ, ಪರ ತರೆಕ್ಕುಲ್ಲಾ ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ತೂವೊರೆ ಸಾಧ್ಯ. ಈ ಪೊಸತನ ತೋಜಾವೆರೆ ಮಸ್ತ್ ಖರ್ಚಿ ಮಲ್ಪೊಡೂಂದುಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಪೊಸ ರೀತಿದ ಕಥೆ, ಒರ ತೂಂಡ ನನಲಾ ತೂವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಕಥೆ, ಅಂದ್ ಮರಾಯೆರೇ- ಅವು ನಿಜವಾದ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಸಿನೆಮಾ, ಮಲ್ತಿನಾರೆನ ಅಲಚನಾಶಕ್ತಿನ್ ಮೆಚ್ಚೊಡು...ಇಂಚ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕಾವೊಡು. ಒಟ್ಟುಗೇ ಒಂತೆ ಮಕ್ಕರ್‌ಲ ಬೋಡು. ಮಕಾರ್‌ದಾಂತೆ ಪೊರ್ಲು ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಮಕ್ಕರೇ ಸಿನೆಮೋ ಆಯೆರೆಲಾ ಬಲ್ಲಿ. ನಾಲ್ ಮಕ್ಕರ್‌ದ ದೃಶ್ಯೊಲೆನ್ ಸೇರಾದ್ ಮಲ್ಪುನವು ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಸಿನೆಮಾ ಆವಂದ್. ಅವು ಸಿನೆಮೊನೇ ಅತ್ತ್‌ಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಪರ ಕಥೆಕ್ಕುಲು, ಕೇಂದ್ ಕೇಂದ್ ಸಾಕಾತಿನ ಕಥೆಕ್ಕುಲು, ಒಂಜಿ ದೃಶ್ಯ ತೂನಗವೇ ರಡ್ಡನೇ ದೃಶ್ಯೊದ ಕಥೆನ್ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಪಿನಂಚಿ

ಕಥೆ...ಇಂಚಿತ್ತಿನವು ಮಾತ ಸಿನೆಮೋ ಸೋಪೆರೆ ಕಾರಣ ಆಪುಂಡು. 'ಬಂಗಾರ್ದ ಕುರಲ್' ಸಿನೆಮೊಡುಲಾ ಮಲ್ಲ ಸೋಲುಗು ಕಾರಣ ಅಯಿತ್ತ ಕಥೆ ಪಂಡ್ದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅವ್ವೇ ಕಥೆನ್ ಒಂತೆ ಬೇತೆ ರೂಪೊಡು ತೋಜಾದೊಲಿ, ಕಥೆ ಎಂಚ ಸಾಗುಂಡು ಪಂಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಗೊತ್ತಾವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್ ಪಂಡಿನಕುಲೇ ಎಚ್ಚ, ಕಥೆತ್ತ ಗುಟ್ಟುನು ಒರಿಪಾವೊನೊಡು, ಕಥೆ ಇತ್ತೆದ ದಿನೊಕ್ಕು ಹೊಂದುದುಪ್ಪೊಡು. ಅಂಚಾಂಡ ಮಾತ್ರ ತುಳು ಸಿನೆಮೊ ರಂಗ ನಿಜಾರ್ಥೊಡು ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ತೋಜಾವು. ಇಜ್ಜೀಂಡ ಅಯಿತ್ತ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಪಾತೆರೊಗು ಮಾತ್ರ ಒರಿದುಪ್ಪು.

ಹೆರಿವು (ಜೈನೆರೆ ತುಳು)

■ ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ.

ಹೆರಿವೆಂಕ್ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮದ ನಡೆ ನುಡಿ
ಹೆರಿಯಂದ್ ದುನಿಪು ಕೋಪ ತಾಪ ದಡಿ
ಹರೆವೆಂಕ್ ಶಾಂತಿ ನೀತಿ ಸಲ್ಮತ ನುಡಿ
ಹೆರಿಯಂದ್ ಕಪಟ ಸೋಗಾಲೆದ ದಡಿ
ಹೆರಿವೆಂಕ್ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಲಿಂಕೆ ನುಡಿ
ಹೆರಿಯಂದ್ ಭೇದ ಭಾವ ಅನೀತಿ ದಡಿ
ಹೆರಿವೆಂಕ್ ಜಾತ್ಯತೀತದ ನರಧರ್ಮ
ಹೆರಿಯಂದ್ ಕಪಟಕುಚ್ಚನ ಅಧರ್ಮ
ಹೆರಿವೆಂಕ್ ಏಳ್‌ಸ್ವರ ಸೇರಿ ಇಂಪುಗಾನ
ಹೆರಿಯಂದ್ ತಿಗಲ್ದ ಕಟದ ಶಕುನಿಗುಣ
ಹೆರಿವೆಂಕ್ ಊರಿಡಿ ನಿರೆಬಿ ಅಂಕ ಅಯನ
ಹೆರಿಯಂದ್ ಒಪ್ಪಸಾಲೆದ ಚಾಡಿ ಕುಚ್ಚನ
ಹೆರಿವೆಂಕ್ ಪತ್ತ್‌ಮಂದೆ ಪುಗರ್ತೆದ ಕಾರ್ಬಾರ್
ಹೆರಿಯಂದ್ ಕಣನೀರ್ ಪಾಡ್ಪಾವ್ ಕಾಟಾಚಾರ

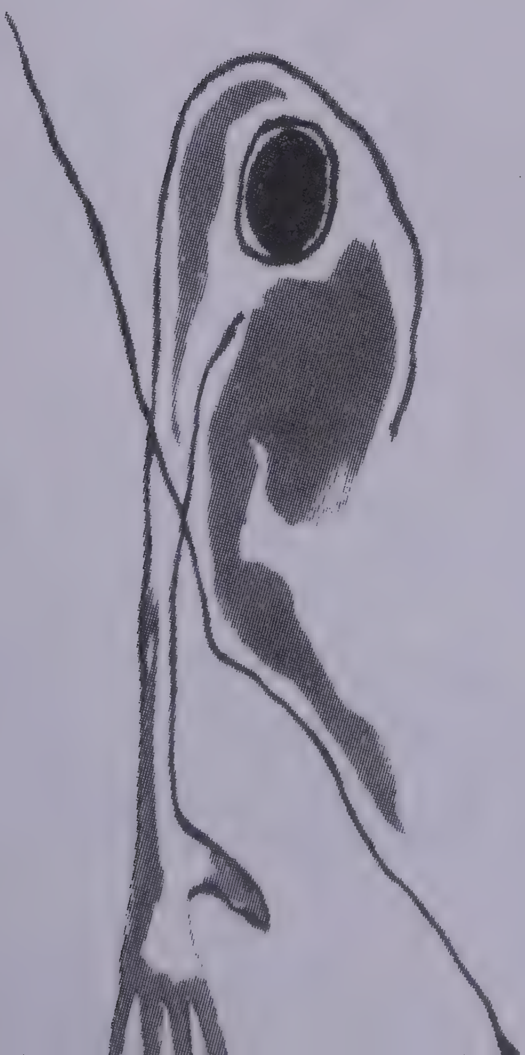

ತುಳುನಾಡ್‌ದ
ಅರಸು ಭೂತಾರಾಧನೆ

■ ರಘುನಾಥ ಎಂ. ವರ್ಕಾಡಿ

ಅಂಕೋಲ ಗಡಿಡ್ದ್ ರಾಮೇಶ್ವರ ಗಡಿ
ರಾಮೇಶ್ವರ ಗಡಿಡ್ದ್ ನೀಲೇಶ್ವರ ಗಡಿ
ನೀಲೇಶ್ವರ ಗಡಿಡ್ದ್ ತುಳುನಾಡ ಗಡಿ
ತುಳುರಾಜ್ಯ ಐವತ್ತರಡ್ಡ್ ಗಾವುದಾಂದ್ ಪನ್ಪಾವೊಂಡ
ಮೂಡಾಯಿ ಕುಡುಮ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಪಯ್ಯೊಲಿಗೆ
ನಡುಮೂಜಿ ಪಕ್ಕಸ್ಥಳಾಂದ್ ಪನ್ಪಾವೊಂಡ

ಉಂದು ತುಳುನಾಡ ಅರಸು ಭೂತೊಳೆನ ನೇಮೊದ ಕಲೊಟು ಸುರೂತ ನುಡಿಕಟ್ಟ್. ತುಳುನಾಡ ಭೂತಾರಾಧನೆಡ್ ಅರಸು ದೈವೊಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಮಣೆ ಪಾಡ್ದೆರ್. ನಮ್ಮ ಭೂತಾರಾಧನೆ ಏತ್ ವರ್ಷೊಳೆನ ಪಿರಾಕ್‌ದವುಂದು ಪನಿಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇದ್ದಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕೆಲವು ಪರತಿರಿ ಪುಗಾರ್ತೆದ ಕಾರ್ಣಿಕೊದ ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆಡ್ ದೇವೆರ್ ಉಂಡಾನಗನೆ ದೈವೊಲು ನಿಲೆ ಆದಿತ್ತಾಂದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ರಾಜ್ಯ, ದೇಶ, ಲೋಕೊಡೆ ಗುರ್ತು ಮಂತೊನ್ನ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ತಾಪನೆ ಆಯೆರೆ, ಕಾರಣೊನೆ ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಪಂಜುರ್ಲಿ ದೈವೊ. ಕ್ಷೇತ್ರ ತಾಪನೆಡ್ದುಂಬೇ ಧರ್ಮದೇವತೆಳಾಯಿನ ಕಾಳರಾಹು, ಕಾಳಕರ್ಾಯಿ, ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ ಧರ್ಮದೇವತೆಲು ಕೈಲಾಸೊಡ್ದು ಭೂಮಿಗ್ ಜಯಿದಾಂದ್ ಕುಡುಮಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

ಕುಡುಮ ಪೋದು ಧರ್ಮಸ್ಥಳಾಂದ್ ಆಪುನೆಡ್ದುಂಬೇ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ಶಿವಲಿಂಗ ಕೊಂಡೊಯೆರೆ ಕದ್ರಿ ಕ್ಷೇತ್ರೊಗು ಬನ್ನಗ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲೆ ಕುಕ್ಕಿತ್ತಾಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ದೈವೊಲು ತಡೆತ್‌ನ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು, ಒಂಜಿ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಪನ್ಪುನೆಂದಾಂಡ ದೇವೆರೆನ್ ನಂಬುನೆಡ್ದುಂಬೇ ತುಳುವೆರ್

ಭೂತೊಲೆನ್ ನಂಬೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಂದ್ ಪನೊಲಿ. ತೆನ್ಕಾಯಿ ತುಳುನಾಡ್ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆದ ಕೋಳ್ಯೂರು ಸಿರಿ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಸೀಮೆ ದೇವಸ್ಥಾನ ತಾಪನೆಡ್ದುಂಬು ದೇವೆರೆನ್ ಸುರು ತೂಯಿನಾಳ್ ಕಾಡ್‌ದ ಕೊರೊಪೊಲು. ಆಳೆನ್ ಶಿವದೇವೆರ್ ಕೊರತಿ ದೈವ ಆದ್ ನಿಲೆ ಮಲ್ತ್‌ನ ಬಗೆಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪುರಾಣ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

ಆಂಡ ಅರಸು ಭೂತೊಲು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನೊಡು ಘಟ್ಟ ಜತ್ತ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತಾಂದ್ ಪರತಿರಿಗಾರೆರ್, ಸಂಶೋಧಕೆರೆನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಬಂಗಾಡಿದ ಬಂಗರಸೆರೆನ ಕಾಲೊಡು ಅರಸು ಭೂತಾರಾಧನೆ ಸುರುವಾತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಸುಮಾರ್ ೧೨ನೇ ಶತಮಾನಾಂದ್, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತೆರ್, ಜ್ಯೋತಿಷಿ, ಸಾಹಿತಿ ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿ ಯೆರ್ 'ಕುತ್ರೊಟ್ಟುಮಾಡದ ಉಳ್ಳಾಕುಲು' ಬೂಕುಡು ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತೆರ್, ಇಂದೆಕ್ ಒಂಬುನಂಚ ತುಳುನಾಡ್ದ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಣಿಕೊದ ಅರಸು ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲು ತಾಪನೆ ಆದ್ ೮೦೦ ವರ್ಷ ಕರಿದ್‌ಡ್‌ಂದ್ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರೊಳೆನ ಪುರಾಣೊಡ್ದು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಜಾಗೆದ, ಕುಟುಮದ, ಗ್ರಾಮೊದ, ಮಾಗಣೆದ, ಸೀಮೆದ ಇಂಚ ತರಾವರಿ ದೈವೊಲೆನ್ ನಂಬೊಂದುಪ್ಪುನಗ, ಅಯಿಟ್‌ಲಾ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿ ವರ್ಗದ ಕಾರಣಿಕ ಪುರುಷೆರ್ ಕಾಯ ಬುಡ್ದು ಮಾಯಗ್ ಸಂದ್‌ದ್ ಆರಾಧನೆ ಪಡೆವೊಂದುಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಸಾನೊಲೆನ್ ಕಟ್ಟಾದ್ ಅವೆಕ್ ನಿರೆಲ್ ಕೊರ್ನ ಜೈನ ಅರಸೆರ್ ಊರುಗು ಅರಸು ಇತ್ತ್‌ನಂಚೆನೆ, ಭೂತೊಲೆಡ್‌ಲಾ ಅರಸು ಭೂತೊಲುಂದು ತನ್ಕುಲೆನ ಕರಿದ್ ಪೋಯಿ ಹಿರಿಯೆರೆನ್ ನಂಬೊಂದು ಬರ್ಪುನಂಚ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್ ಪಂಡ ತಪ್ಪಾವಂದ್. ಕೆಲವು ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆನ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಆರಾಧನೆಡ್ ಉಂದು ಸರಿಯಾದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಏತೋ ಪುರಾಣೊಲು ಸೃಷ್ಟಿ ಆಯಿನಂಚೆನೆ ಆತೇ ಅತ್ತ್ ತುಳುನಾಡ್ ಸಾರತೊಂಜಿ ದೈವೊಲು ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯೆರೆನ ಗಣೊಕುಲು ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ, ಅರಸು ದೈವೊಲೆಗ್ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮ, ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯೆರೆನ ಅಂಶೊಳೆನ್ ಜೋಡಾದ್ ಜನಪದ ಕಥೆ ಮುಡೆಪಾದೆರ್‌ಂದ್ ಪನೊಲಿ.

ಬಂಗಾಡಿ ದೆಯ್ಯೊಂಗುಲು ರಾಜವಂಶಜೆರ್ ಮಹಾಸತಿಕುಲೂಂದು ತೆರಿಪಾವುನ ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿಯೆರ್, ಉಂದು ಕೋಲಾರದ ಕೊಂಗದೇಶದ ಗಂಗಾನಾಡ್‌ಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಘಟ್ಟಸೀಮೆಡ್ದ್ ಕಡ್ತಿಕಲ್ಲಘಾಟಿಡೇ ಆದ್ ಬಂಗಾಡಿಗ್ ಜತ್ತಾಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಊರುಳೆಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪುದರ್‌ಳೆಡ್ ನಂಬೊಂದು ಬೈದ್‌ನ ಅರಸು ದೈವೊಲು ಈಶ್ವರನ ಅಂಶೊಲೂಂದು, ನನ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವದೇವೆರ್‌ಂದೆ ಆರಾಧನೆ ನಡಪುಂಡು. ಆಂಡ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯೆರ್ ಬತ್ತ್‌ನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ವೈಷ್ಣವೆರ್, ಅರಸು ದೈವೊಳೆನ್ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ವಿಷ್ಣುದೇವೆರೆಗ್ ಸಮ್ಮಂದ ಉಂಡು ಮಲ್ತ್‌ನಂಚ ತಪ್ಪು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅರಸು ದೈವೊಲು ಪನ್ಪುನ ನಾರಾಯಣ ಕಟಾಕ್ಷೊಡ್ದು ಬತ್ತಿ ಚಿತ್ತೊಲು ಪನ್ಪುನೆನ್ ವಿಷ್ಣೊಂದ್ ತೆರಿದೆರ್. ಮೂಲು ನಾರಾಯಿಣೆ ಪಂಡ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ಆದುಪ್ಪೆರೆಲಾ ಯಾವು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಪಗೆಲ್ ದೇವೆರೆನ್ ದುಂಬು ದೀವೊಂದು ತುಳುವೆರ್ ಬೈದೆರ್.

ಅರಸು ದೈವೊಲು ಶಿವಸ್ವರೂಪಿಲು ಪನ್ಪುನೆಕ್ ಅವೆತ ಕೈಟ್ ಉಪ್ಪುನ ತ್ರಿಶೂಲನೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅರಸು ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಕೈಟ್ ತ್ರಿಶೂಲದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಿರುಪಗರಿ ಉಂಡು ಉಂದು ಅರಸು ಬೋಂಟೆ ದೇಯೆರ್ರೆಲಾ ಅಗತ್ಯ. ಶಿವದೇವೆರ್‌ಲಾ ಕಿರಾತ ರೂಪೊಡು ಬೋಂಟೆ ದೇರ್ದ್, ಅರ್ಜುನಡ ಕಾಳಗ ಮಲ್ತ್‌ನವುಲಾ ನೆಕ್ಕ್ ಆಧಾರ ಒದಗಾವುಂಡು. ಉಳ್ಳಾಯೆ, ಉಳ್ಳಾಕುಲು, ಧರ್ಮರಸು ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಇಂಚ ಅರಸು ದೈವೊಲೆನ ಆರಾಧನೆ ನಡಪುಂಡು. ಉಳ್ಳಾಯೆ ಪಂಡ

ಅರಸು, ಯಜಮಾನೆ, ಧನೀಂದ್ ಅರ್ಥ ಕೊರುಂಡ, ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಪನ್ಪಿನವು ಯಜಮಾಂದಿ, ರಾಣೀಂದ್ ಅರ್ಥ ಕೊರ್ಪುಂಡು, ನನೊಂಜಿ ಅರ್ಥೊಡು ಉಳ್ಳಾಲೊನು ಆಳ್ದ್ವಾಳ್ಂದ್ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ಉಳ್ಳಾಲೊನು ಆಳ್ದ್ವಾಳ್ ಏರ್‌ಪಂಡ ಅವು ಅಬ್ಬಕ್ಕಾಂದ್ ಇತಿಹಾಸ ಸಾರುಂಡು. ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿಗ್ ದೆಯ್ಯಾರೆಂದ್ ಪನ್ಪುನ ಪುದರ್ ಕೂಟತ್ತಜೆದ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿಗ್ ಉಂಡು.

ಶಿವದೇವೆರೆನ ಅಂಶೊದ ದೈವ ಒಂಜಿ ಚೆನ್ನಮಂಗಿಲ ಬೋರಿದ ಮೇಲ್‌ಡ್ ಬತ್ತ್‌ದ್, ಬೋರಿನ್ ದೆತೊನ್ನ ಪೊಯ್ಯೆತ್ತಾಯೆರ್ ತೋಡುದ ಬರಿಟ್ ಕುಕ್ಕುದ ಮರೊಕು ಕಟ್ಟ್‌ಪಾಡ್‌ನ ಬೋರಿ ಮಾಯಕ ಆದ್, ಒರಿ ಬೈದ್ಯಗ್ ಒಸಯ ಆದ್ ತೋಡಕುಕ್ಕಿನಾರ್ ಪನ್ಪುನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಅರಸು ದೈವವಾದ್ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು ಬಾರೆಪುಣಿದ ಕನಂದೂರು ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ನಿಲೆವೂರ್ದುಂಡು.

ಕಿರಾತ ಸ್ವರೂಪೊದ ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯೆರ್ ಧರ್ಮರಸು ಉಳಯತ್ತಾಯ ಬೊಕ್ಕ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಆದ್ ಅಣ್ಣೆಮೆಗ್ದಿ ಸಮ್ಮಂದ ದೀವೊಂದು ಉಳ್ಳಾಲದ ಉಳಾಯಿಡ್ ನಿಲೆ ಆಯಿನ ಬಗೆಟ್ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪುರಾಣೊಡ್ದು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅರಸು ದೈವ ಬೊಕ್ಕ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಕನಂದೂರು ಕ್ಷೇತ್ರೊಡ್ದು ಪಿದಾಡ್ದ್ ಪಡ್ಡೆಯಿ ಕಡಲ್ ಮೀಯೆರೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಉಳ್ಳಾಲೊಡು ನಿಲೆವೂರ್ಯಾಂದ್‌ಲಾ ಜನಪದ ಪಾರ್ದನ ಪನ್ಪುಂಡು.

ಶಿವ ದೇವೆರೆನ ಅಂಶೊನೆ ಧರ್ಮರಸು ಉಳ್ಳಾಯೆ ಆದ್ ಚೇಳಾಯರ್‌ದ ಖಂಡಿಗೆಡ್ ನಿಲೆವೂರ್ದುಂಡು. ಕೊಡಿ ಖಂಡಿಗೆ ಬೂಡುದ ದೇವರಾಯ ಬಲ್ಲಾಳೆರ್ ಬೊಲ್ದು ಕೇಪುಲದ ಮರಟ್ ಮಂಜಿ ಮಲ್ಪಾದ್ ಅಯಿಟ್ ಏಳ್‌ಗಂಗೆ ಪಿದಾಯಿಡ್ದ್ ಮುತ್ತು ಕೊಂಡೊರ್ಯೆರೆ ಪೋನಗ, ಮಂಜಿಡ್ ಉಳ್ಳಾಯಭೂತ ಸೇರ್ದ್ ಸಸಿಬಿತ್ಲ್ ಓಡಂತಾಯ ಗರಡಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಖಂಡಿಗೆ ಬೂಡುಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವ್ವೇ ಧರ್ಮರಸು ಉಳ್ಳಾಯೆಂದ್ ಡಾ. ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್ ಬರೆಯಿನ ಖಂಡಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಚಯ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

ಅರಸು ಭೂತೊಳೆನ ಜನಪದ ಪಾರ್ದನ ಸಂಧಿಡ್ ಬರ್ಪಿನಂಚ, ಅವು ಏಳ್ ಕಡಲ್‌ದ ಪಿದಾಯಿ ಕಂಚಿ ಕಡನಗ ನಾಗಲೋಕೊಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಪಿಗೆ ಪುರ್ಪೊಲೆಡ್ ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್. ಅರಸು ದೈವೊಲು ಪುಟ್ಟೆರ್. ಘಟ್ಟ ಜತ್ತ್‌ದ್, ಯೇಣೂರ ಬರೆತಿಮಾರ್‌ಡ್ ಮೆಗ್ಯನ್ ಬುಡ್ದು ಪಲಯೆ ಪಡ್ಡೆಯಿ ಕಡಲ್ ಆದ್ ಮಂಜೇಶ್ವರೊದ ಉದ್ಯಾವರೊಗು ಬರ್ಪೆರ್. ಸೋಮೇಶ್ವರೊದ ರುದ್ರಪಾದೆಡ್ ಮುಡದಾಯೆ, ಕಾಲಭೈರವೆಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ವೈದ್ಯನಾಥ ದೈವ ಪಲಯ ಮೆಗ್ಯನ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರಾವುಂಡು. ಪಲಯೆ ಮೆಗ್ಗೆ ಅರಸು ದೈವೊಲು ಕಲ್ಲಡ್ಕದ ಕಾಂಪ್ರಬೈಲ್‌ಡ್ ಅಜ್ವೇರಾ ದೈವೊಲು ಪನ್ಪುನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಮೆರೆವೊಂದುಲ್ಲ. ಬಂಗಾಡಿ ಜೇರೊಡ್ದು ಜತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ನೆಡ್ದಾವರ ಅಜ್ವೇರಾ ದೈವೊಲೂಂದು ಪುದರ್ ಪಡೆತ. ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊಟು ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯಾದ್ ಉಪ್ಪುನ ಧರ್ಮದೇವತೆನೆ ಮೊಗರ್ನಾಡ್ ಸೀಮೆದ ಕೊಳಕ್ಯೂರು ಬಲ್ಲಾಳ್ರೆನಲ್ಪ ಜನ್ನೈತ್‌ದ್ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಆದ್ ಅಜ್ವೇರಾ ದೈವೊಳೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಿಲೆ ಆಯೆರ್‌ಂದ್ ಕಾಂಪ್ರಬೈಲ್‌ದ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿನ ಪಾರ್ದನೊಡ್ದು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆ ಮಂಜೇಶ್ವರೊದ ವರ್ಕಾಡಿ ಗ್ರಾಮ ದೈವ ಕಾರ್ಣಿಕೊದ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ

ಅಪ್ಪೆ ಕೂಟತ್ತಜೆ ಬೂಡುದ ಬೊಮ್ಮಾನಂದ ಬಲ್ಲಾಳ್ರೆನ ಮಗಳ್‌ಂದ್ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿನ ಸಂಧಿ ಪಾರ್ದನೊಡ್ದು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿನ ಮಗೆ ಬಂಟಾಳ್ವೆ ಬಂಟ ಜಾವದೆ ಪನ್ಪಿನ ಅರಸುದೈವ ಆದ್ ಮೆರೆವೊಂದುಲ್ಲೆ. ಜೋಕುಲೆ ಆವಂದಿ ಕಾಲೊಡು, ಕೋಳ್ಯೂರು ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ದೇವೆರೆಗ್ ಪರಕೆ ಪಂಡ್‌ದ್, ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಸತ್ಯೊಡು ಪೆದ್ದ್‌ನ ಮಗೆ ಈ ಬಂಟ ಜಾವದೆ ಆದುಂಡು.

ಮಂಜೇಶ್ವರೊದ ಉದ್ಯಾವರ ಮಾಡೊಡು ಅರಸು ದೈವೊಲು ಅರಸುಮಂಜಿಷ್ಣಾರ್ ಅಣ್ಣೆದೈವ, ಮೆಗ್ಯೆದೈವ ಇಂಚ ಪುದರ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಆರಾಧನೆ ನಡತೊಂದುಂಡು. ಉದ್ಯಾವರೊಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ನ ಅರಸುದೈವ ಕುಡ್ಲದ ಅತ್ತಾವರೊಡು ಅರಸು ಮುಂಡತ್ತಾಯೆ ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಬಂಡಿನೇಮ ಗೌಜಿಡ್ ನಡಪುಂಡು.

ತೆನ್ಕಾಯಿ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕೂಳೂರು ಸಂತಡ್ಕಡ್ ಅರಸು ಸಂಕಲಕರಿಯ ಪುದರ್‌ಡ್ ಅಂಚೆನೆ ಕಳಿಯೂರು ಗ್ರಾಮೊದ ಪದವುಡು ನೇಲ್ಯಣ್ಣೆ ಎಲ್ಯಣ್ಣೆರ್ ಆದ್ ಅರಸು ಭೂತಾರಾಧನೆ ನಡತೊಂದುಂಡು. ಕುಂಬ್ಳೆ ಸೀಮೆಡ್ ಮಲ್ಲ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಪೈವಳಿಕೆ ಅರಸು ಬಲ್ಲಾಳ್ರೆನ ಚಿತ್ತಾರಿ ಚಾವಡಿಡ್ ಅರಸು ಮೇಲ್‌ಕಾರ್‌ತ್ತಾಯೆ, ಅರಸು ಬೋಳಂಗಲತ್ತಾಯೆ ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್‌ಡ್ ನಿಲೆವೂರ್ದೆರ್. ಸಜಿಪಮಾಗಣೆ ಮಿತ್ತಮಜಲ್‌ಡ್ ನಡಿಯೇಳ್ ದೈವೊಂಗುಲು ಪುದರ್‌ಡ್ ನಿಲೆವೂರ್ದೆರ್.

ಕೊಡೆತ್ತೂರುಡು ಅರಸು ಕುಂಜರಾಯೆ, ಅತ್ತೂರುಡು ಅರಸು ದೇವ ಕುಂಜರಾಯೆ, ಮುಡಿಪುಡು ಕಿರಾತೇಶ್ವರೆ ಮುಡಿಪಿನ್ನಾರ್ ಪುದರ್‌ಡ್ ಬಂಗಾಡಿಡ್ ಅರಸು ಬಂಗಾಡಿತ್ತಾಯೆ ಆದ್ ಅರಸು ಭೂತಾರಾಧನೆ ನಡಪುಂಡು.

ಪುತ್ತೂರು, ಸುಳ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾಗಳೆಡ್ ಉಳ್ಳಾಕ್ಲೆನ ಆರಾಧನೆ ಉಂಡು. ಸುಳ್ಯದ ಕಾನತ್ತಿಲ ಉಳ್ಳಾಕುಲು, ಬಜಪ್ಪಿಲ ಉಳ್ಳಾಕುಲು, ಉಬರಡ್ಕ ಮಿತ್ತೂರುಡು ನಾಯರ್‌ದೈವ ಉಳ್ಳಾಕುಲು, ಎಡಮಂಗಲ ಪಂಚಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ನೇಲ್ಯಾರ್‌ದೈವ ಎಲ್ಯಾರ್‌ದೈವ ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಉಳ್ಳಾಕ್ಲೆ ಆರಾಧನೆ ನಡತೊಂದು ಬೈದ್‌ಂಡ್.

ಪುತ್ತೂರು, ಸುಳ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆದ ಕುಂಬ್ಳೆ ಸೀಮೆಡ್ ನಿಲೆವೂರ್ನ ನನ ಇರ್ವೆರ್ ಉಳ್ಳಾಕುಲು ಪಂಡ ಅವು ಪೂಮಾಣಿ, ಕಿನ್ನಿಮಾಣಿ ದೈವೊಲು. ತಲಕಾವೇರಿಡ್ ತಾಮರೆದ ಪುರ್ಪ ಎಸಲ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟುನ ಈ ದೈವೊಲು, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಸೇರ್ನಂಚ ಸುಳ್ಯ ಪುತ್ತೂರುದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಡೆಟ್, ತೆನಕಾಯಿ ತುಳುನಾಡ್ದ ಅಡೂರು, ಪುತ್ತಿಗೆ, ಬೆದ್ರಡ್ಕ ಅಂಬಿಲಡ್ಕ ಸೇರ್ನಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾಗೆಳೆಡ್ ಆರಾಧನೆ ಪಡೆವೊಂದುಲ್ಲ.

ಕಾರ್ಣಿಕೊದ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಬಂಗಾಡಿದ ಇಂದಬೊಟ್ಟುಡು ಬಂಗ ವಂಶೊದ ಮಹಾಸತಿಯಾದ್ ನಿಲೆವೂರ್ದೆರ್. ಕಣಂದೂರು ಕಡೆಶಿವಾಲ್ಯ, ಮಾಣಿ ಅನಂತಾಡಿ, ಕೇಪು, ಕೆಲಿಂಜ, ಪೈವಳಿಕೆ, ಬಲ್ನಾಡ್, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಕೊಕ್ಕಡ, ನಿಡ್ಲೆ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಡೆಟ್ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಆರಾಧನೆ ನಡತೊಂದುಂಡು. ಕೆಲವು ಅರಸು ದೈವೊಲೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಇದ್ಯಾಂದ್‌ನ ಜಾಗೆಳೆಡ್ ಬದಲ್‌ಗ್ ಲೆಕ್ಕೆಸಿರಿ ದೈವ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಂಡು. ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಅರಸು ದೈವೊಲೆನ ನೇಮೊಡು

ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ಒಂಜೊಂಜೆ ನೇಮ ಪೊಂಜೆನಕುಲು ತೂಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪುನ ನಂಬೊಲ್ಗೆ ಅಂಚೆನೆ ನಡಾವರಿಲ ಉಂಡು. ನಗ್ರಿಮಾಡದ ನೇಮ, ಕಾಂಪ್ರಬೈಲ್ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಮಾಡದ ನೇಮ, ಅನಂತಾಡಿ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿನ ಒಂಜಿ ನೇಮ, ಕಳಿಯೂರುದ ಚಂದನ ಮುಗ ದೀದ್ ನಡಪುನ ನೇಲ್ಯಣ್ಣೆ ಅರಸು ದೈವೊದ ನೇಮ ಪೊಂಜೆನಕುಲು ತೂಯೆರೆ ಬಲ್ಲೀಂದ್ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಲ್ತ್ ಪಾಡ್ದೆರ್.

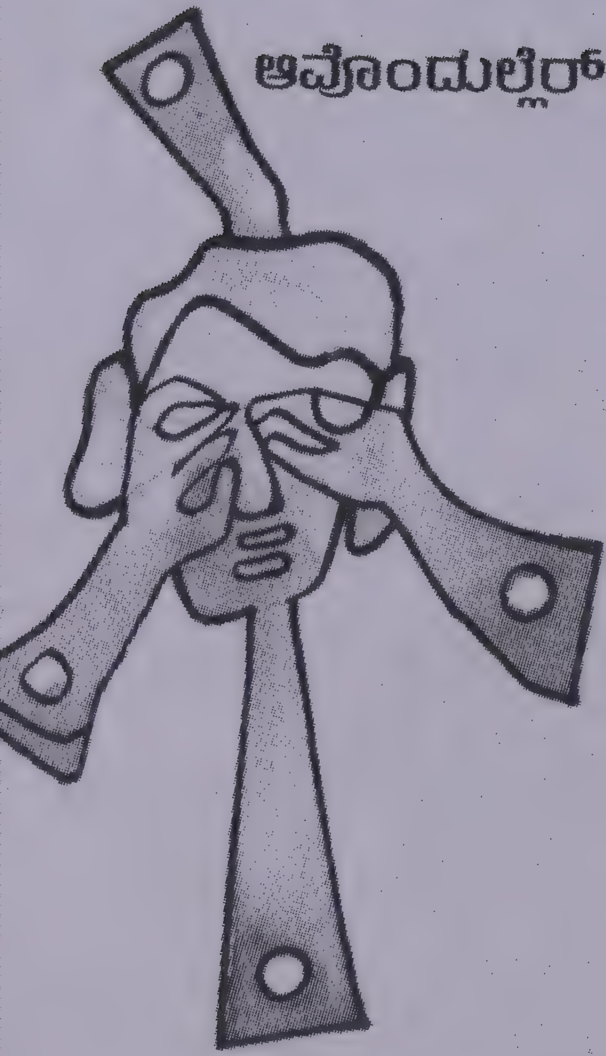

ಆವೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಬತ್ತಲೆ

■ ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು

ಒಲಿತ ಉಚ್ಚುನು ತೂದು ತೂದು
ಇನಿ ಉಚ್ಚು ಒಲಿಯಾದ್ ತೋಜುಂಡು
ಎಲಿಕ್ ಪಿಲಿತ ರಂಗ್ ಪಾಡ್‌ದ್
ಪಿಲಿತ ಮಾನಲ ಪ್ರೋತುಂಡು
          ಕಾಕಜಿದ ತೂನು ಪತ್ತೊಂದು
ತಿಗೊನು ಪೊಕ್ಕಡೆ ನಾಡಡ
ಬಣ್ಣ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಂತ್‌ಂಡಲಾ
ಬರಂದ್ ಅವೆಟ್ ಕಮ್ಮೆನ
          ಬೂಮಿಗಿತ್ತೆ ನೀರ್ ಬೊಡಿದ್‌ಂಡ್
ನೆತ್ತೆರ್‌ನ್ ಪರ್‌ಪಾವೆರ್
ಮುಗೊರ್‌ಲೆನ್ ಬದ್‌ಕಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್
ನರಮಾನಿನ್ ಕಡ್ತ್ ಕೆರ್ಪೆರ್.
          ಪನ್ಪುಜ್ಜಿಯಾನ್ ಮಾತೆರೆನ್‌ಲಾ
ತರ್ಕ್‌ದ್ ಮಾನಾಯರೆ
ಪರಪಿ ನೀರ್‌ಡ್ ಇಸೊನು ಬಿತ್ತಡೆ
ಬುಡ್ಲೆ ಅಕ್ಲೆನ್ ಬದ್ಕೆರೆ
          ಬೊಲ್ಪು ದಿಂಜಿದ್ ನಲಿಪಿ ಲೋಕೊನು
ಮಲ್ತೆರ್ ಒರೊನೆ ಕತ್ತಲೆ
ಮಾನ ಮುಚ್ಚುನ ಮಡಿತದುಸ್ತುಡು
ಆವೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಬತ್ತಲೆ

ಕಬಿತೆಡೊಂಜಿ ನಾಡ್ದ ಸುಗಿಪು

■ ಶ್ರೀಮತಿ ಪದ್ಮಾ ದಿವಾಕರ್

ತೆನ್ಕಾಯಿ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಸುದೆಡ್ದ್ ಬಡಕ್ಕಾಯಿ ಕಲ್ಯಾಣಪುರ ಸುದೇಮುಟ ಪರತ್‌ದುಪ್ಪಿ ನಾಡ್ ತುಳುನಾಡ್. ಕುಡರಿ ರಾಮ ಒರಿತಿನಾ ನಾಡ್, ಅಬ್ಬಕ್ಕ ರಾಣಿ ಗೆಲ್ತಿನಾಡ್, ಕಾರ್ನಾಡ್ ರಾಯೆರ್ ಕಲ್ತಿನಾಡ್, ಸಿರಿ, ಫಲ ದಿಂಜಿ ಮಲೆನಾಡ್, ತುಳುವಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೆನ ಪುಣ್ಯಬೀಡ್ ಈ ತುಳುನಾಡ್. ಬಂಟೆ, ಬ್ರಾಣೆ, ಪರವೆ, ಪಂಬದೆ ಪನ್ಪಿ ಬೇದ ದಾಂತೆ, ಭಾಷೆ, ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಂಚನೆ ಸ್ವಚ್ಛೊ ಆಚಾರ ವಿಚಾರೊಳೆಡ್ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖ ಕೊರ್ಪಿನಾ ಈ ಪೊರ್ಲುದಾ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಸಾವಿರಾರ್ ಕಬಿಕುಲು ಕವನೊಲೆನ್ ಮೊಡೆದೆರ್.

ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕ್‌ಡ್ ಪರತ್‌ದುಪ್ಪಿ ನೇತ್ರಾವತಿ, ಕುಮಾರಾಧಾರ, ಫಲ್ಗುಣಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮೈದಿಂಜಿ ನದಿಕುಲು, ಬಾನೊಗೇರ್‌ದುಂತುದಿನ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡೆಲು, ಪಜ್ಜೆಗೊಂಜಿ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತುದಿ ಗುಡಿಗೋಪುರೊಲು ತುಳುನಾಡ್‌ದಪ್ಪೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ನೆಗತ್ತ್ ಮೆರೆವೊಂದುಲ್ಲ. ಅಜಿಲೆರ್, ಬಲ್ಲಾಳೆರ್, ಬಂಗರಸೆರ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ರಾಜ ಮರ್ಯಾದೆಡ್ ಮೆರೆತಿ ನಾಡ್‌ಗ್ ಭಾರೀ ಪೊರ್ಲುದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲಾ ಉಂಡು. ಆ ಪೊರ್ಲುದೈಸಿರೊನು ಅಕ್ಷರೊಡು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ನಾಡ್‌ದ ಜನೊಕುಳೆನ ಉಡಲ್‌ಡ್ ನಾಟ್‌ದುಂತುನ ಕೆಲಸೊನು ತುಳು ಕಬಿಕುಲು ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಕವನ ಪಂಡ ನಮ್ಮ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಅರಲ್‌ದುಂತುದಿ ಪೊರ್ಲುದ ಅಕ್ಷರೊದ ತೋರಣ. ಅವು ಪುಟ್ಟೊಡಾಂಡ ನಿರ್ಮಲವಾಯಿ ಪರಿಸರೊದ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ ಕವಿಕುಲೆನ ಉಡಲ್‌ನ್ ಬಂಗಾರ್ದ ಕಳಸೊಡು ಪೊದ್ದಿದುಂತುದುಂಡು. ೧೯೨೯ಡ್ ಪ್ರಕಟವಾಯಿನ ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ''ಅಮಲ್ ದೆಪ್ಪಡೆ'' ತುಳುತ ಸುರೂತ ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್. ಅವೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಾರೀ ಸರಾಗೊಡು ಜತ್ತ್ ಬತ್ತಿ ಈ ಪ್ರಕಾರೊ ಇನಿತ ದಿನೊಟು ಪೊಸ ಕ್ರಾಂತಿನೇ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಪ್ರಕೃತಿ, ನೆಲ, ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರೇಮೊ, ತುಳುನಾಡ್, ಬಾಸೆ, ನುಡಿ, ಸಮಾಜೊ ಉಂದು ಮಾತಾ ಅಂಶೊಲೆನ್ ಒಟ್ಟು ಪಾಡ್ದ್ ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್‌ಲ್ ನಾಲೂರುಡು ಮೆನ್ಕೊಂದುಲ್ಲ. ಬಿ. ಮೋಹನಪ್ಪ ತಿಂಗಳಾಯ, ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ ರಾಮಚಂದ್ರ, ಎಸ್.ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ, ಬಾಡೂರು ಜಗನ್ನಾಥ ರೈ, ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರ್, ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಬಾಳಪ್ಪ, ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ,

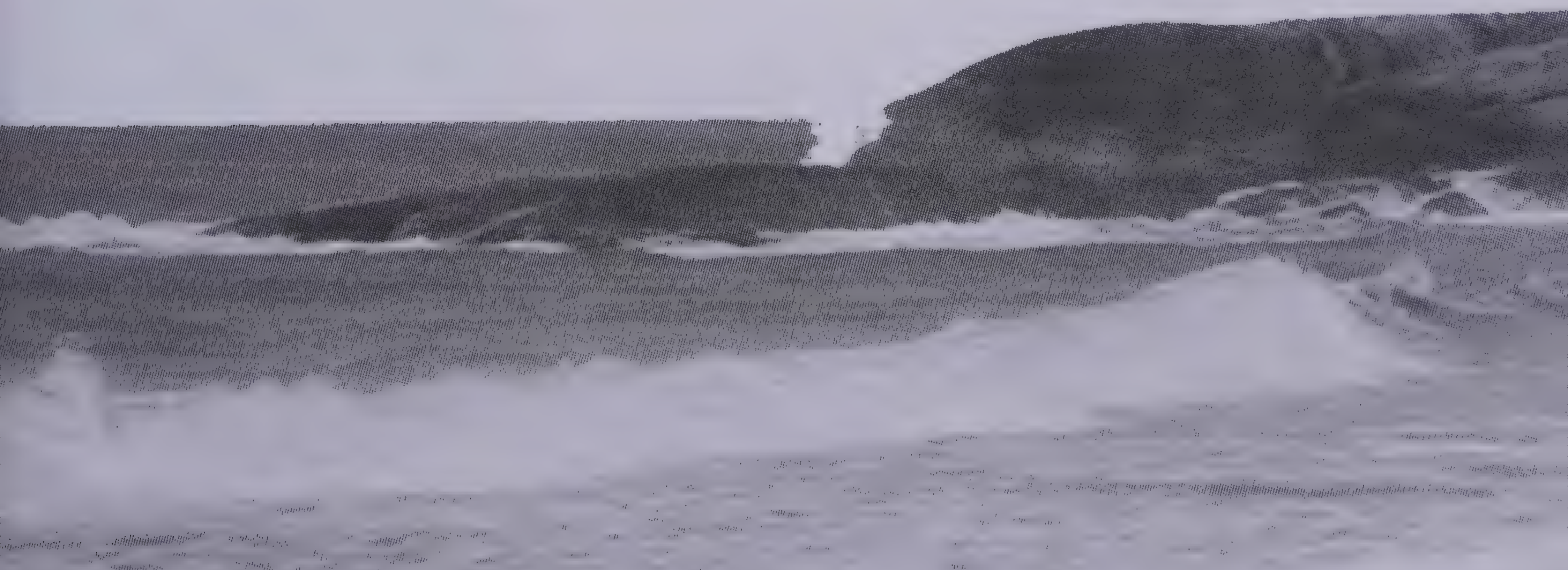

ಪ್ರಮೋದಾ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ, ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ, ಬಾ. ಸಾಮಗ ಮಲ್ಪೆ, ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ., ಕೋಡು ಭೋಜ ಶೆಟ್ಟಿ, ಭಾಸ್ಕರ ಕುಲಾಲ್, ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವ, ಕೆಲಿಂಜ, ಸುಜಿಕುರ್ಯ, ಸುಂದರ ಬಾರಡ್ಕ, ಸುಮಿತ್ರಾ ಬಿ.ಎಂ. ಇಂಚ ಪೊರ್ಲ ತಾದಿಡ್ ಬುಳೆವೊಂದು ಬತ್ತಿ ಕಬಿಕುಳೆನ ಪಟ್ಟಿನ್ ಕೊರೊಲಿ.

ಈ ಕಬಿಕುಳೆನ ಸಾಲ್‌ಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಎಡ್ಡೆ ಮನಸ್‌ಡ್ ಸುಗಿತ್‌ದಿನಕುಳೆನ ಸಾಲೇ ಉಂಡು. ಆ ಕುಪ್ಪೆಡ್ದ್ ಪೆಜಿದ್ ನಾಲೈನ್ ಕಬಿಕುಳೆನ ಕವನಲೆನ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತುವೆ.

ಕೆಡ್ಡಸೊ ಪನ್ಪಿ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್‌ದ ಕ್ರಮೊಡ್ದ್ ಈ ನಾಡ್ದ ಅಪ್ಪೆನ ಸುಗಿಪು ನಡತ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಈ ನಾಡ್ದ ಪೊರ್ಲ ಪೊದಿಕೆಗಾದ್ ಸೊಂದುದಿನ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್, ಅಬ್ಬಕ್ಕ ರಾಣಿ, ಸಿರಿ, ದೇವು ಪೂಂಜೆರ್, ಬೊಬ್ಬರ್ಯೆ ಮೆರೆದ್ ಉಂತುದಿ ನಾಡ್, ಈ ವೀರೆರೆನ ಕಾರ್ನಿಕೊದ ನಾಡ್ ಬಂಗಾರ್ದ ತೇರ್ ಪರ್ಬೊಡು ಸೋಣದ ಮದಿಮಾಲೆಲೆಕ್ಕ ಸಿಂಗಾರೊಡು ಉದಿತ್ ಬರ್ಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆತ್‌ಂಡ್. ಪಗ್ಗು ಬೇಸೊಡು, ಸುಗ್ಗಿದ ಭಾಗ್ಯೊಡು, ರಕ್ಕಸ ವೇಷೊದ ದಿಗಿನೊಡು, ಕರೆಕಂಬುಲದ ಅಬ್ಬರೊಡು, ಕೋಲ ತಂಬಿಲೊದ ಪಾರ್ದನೊಡು, ಪೇರ್‌ದಂಚಿತ್ತಿ ತುಳು ಭಾಷೆಡ್, ಕಂಡ, ತಾರೆ, ಬಾರೆ ಕಂಗ್, ಮುಗ್ರೋಲೆನ ಬಿನ್ನಾಣೊಡು, ಪತ್ತಪ್ಪೆ ಜೋಕುಳೆನ ವಯ್ಯಾರೊಡು ಈ ನಾಡ್ದ ಉಸುಲು ಉರ್ಕುದುಂತುಂಡು. ಅವೇನೇ ಮುಲ್ತ ಕವಿತೆಲೆಡ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮರ್ಲ್ ಮನಸ್‌ನ್ ರಂಗ್ ಮಲ್ಪಿ ಕಾರ್ಯೊ ನಡತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅವು ಸುಲಭೊದ ಕೆಲಸೊಲಾ ಅತ್ತ್.

ಜಿ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ ಅರೆನ "ಉದಿತ್ ಬರಡೀ ಎಂಕ್ಲೆ ತುಳುನಾಡ್" ಪನ್ಪಿ ಕಬಿತೊಡು "ಒಂಜೇ ಬಟ್ಟಲ್ದ ಪೊಡಿ ನುಪ್ಪು ಉನ್ಪಿ" ನಮ್ಮ ಪೆದಿಯಪ್ಪೆನಾ ತುಳುನಾಡ್ ಬಾರೀ ಸುಖ ಸಂಪೊತ್ತುಡು ಮೆರೆವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಉಲ್ಲಾಸೊದ ಆಶಯ ಉಂಡು.

ಕಾಲೊ ಕಾಲೊಗು ಬುಳೆಪಿ ಸಿರಿ ಫಲದಿಂಜಿ ನಾಡ್
ಜಾತಿ ಸಾರಾಂಡಲಾ ಒಂಜೇ ನೀತಿ ಸಾರುನಾ ಬೂಡು
ಮಂಜುನಾಥ ಮುಗೆರ ವೈದ್ಯನಾಥ ಸಿರಿಕೃಷ್ಣೆರೆ ಸಿರಿನಾಡ್
ಸರ್ವೆರೆ ತೆಲಿಕಾಪು ತೆರ್ಪಲೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಮಲೆನಾಡ್.....

ತುಳು ದೇಶ, ಭಾಷೆ ತೆರಿಯಂದಿ ಜನ ಬಾರೀ ಕಡಿಮೆ. ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್ಡ್ ತರೆದೀದ್ ಜೆತ್ತ್‌ದಿ ಜೋಕುಳೊರ ಈ ಬೀಡ್ದ ಪೊರ್ಲುರ್ಗ ಪೊಲಿಕೆನ್ ಬಿರ್ಕ್‌ದುಂತೊಡು. ಜಯರಾಮ ರೈಕುಳು ''ತುಳುವೆರೆಂಕುಲು'' ಕಬಿತೊಡು ಈ ಮುಲ್ತ ಜನೊಕುಲೆನ ತಂಕೊ-ಬಿಂಕೊದ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ದುಡ್ಡು ಕಾಸತ್ತ್, ಆಸ್ತಿ ಬದ್‌ಕತ್ತ್
ನರಮಾನ್ಯ ಆತ್ಮೊದ ಸಂಪೊತ್ತು
ಬಾಸೆ ಕಟ್ಟಲೆ ನೀತಿ ನಡತೆನೆ
ತುಳುವೆರೆನ ನಿಜ ಸಿರಿ ಸೊತ್ತು.....

ಯಶವಂತ ಬೋಳೂರುದಾರ್ ಯಾನೆಂಚ ತಾಂಗೊಡು? ಈ ಕವನೊಡು ಬದ್ಕ್‌ದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಘಟ್ಟೊಡು ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ಕಪಟೊಲೆನ್ ದೂರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಾಡ್‌ಡ್ ಸಾಂತಿನ್ ಸತ್ಯೊ, ನೀತಿನ್ ಬಿರ್ಕೊಡು ಪನ್ಪಿ ಆಸೆನ್ ದುಂಬು ದೀತೆರ್.

ಅಪ್ಪೆ ಕಪ್ಪ ಕಾನಿಗೆ ಒಪ್ಪ ಬಂಗಾರ್
ನಿಕ್ಕ್ ಒಪ್ಪವೆಂದ್ ತಪ್ಪು ಪನಯೆ
ತುಪ್ಪ ದೀಪದ ಒಪ್ಪ ಸಿಂಗಾರೊಡು
ಬಜಿ ಕಬಿತೆ ಬರೆದೇ ಮನ ಸಂಪು ಕೊರುವೆ.....

ಈ ನಾಡ್‌ದಪ್ಪೆ ತುಳುವೆರೆನ ಬಂಜಿದ ಬಡವುಗು ಉನ್ಪು ಕೊರ್ಪುನಾಲ್. ಆಲ್ ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ಶಕ್ತಿದ ಮೂಲ ದೇವತೆ. ಬೆಟ್ಟ, ನದಿ, ನರಮಾನ್ಯೆನೆನ್ ಮೋಕೆದ ಉಡಲ್‌ಡ್ ತರ್ಕ್‌ದುಂತುದಲ್. ಲಾಲಿ ಬೊಟ್ಟುದು ಮಾನಾಪಿ ಅಪ್ಪೆಗ್ ದ್ರೋಹ ಮಲ್ತ್ಂಡ ಅವ್ವೇ ಕೈಟ್ ನಾಲಿ ಪುಂಚಿದ್ ನಾಸೊ ಮಲ್ಪಿ ಶಕ್ತಿಲಾ ಅಲೆಡ ಉಂಡು. ಅವೆಕಾದೇ ಅಲೆಗ್ ಕರುಣಾಮಯಿ, ಸಹನಶೀಲೆ, ಕ್ಷಮಾಧರಿತ್ರಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುಗರ್ತೆನ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

ತುಳು ಸಿರಿ ಪನ್ಪಿ ಕಬಿತೊಡು ಎಸ್. ಸಾರದಕ್ಕ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಒರಿಪಾವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಸವಾಲ್ ಪಾಡ್ದೆರ್. ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸೊಡು ನಮ ಬದುಕೊಡು ಪನ್ಪಿ ಸತ್ಯ ಮುಲ್ಪ ಉಂಡು.

ಮೆರೆದಾಡೊಡು ನಮ್ಮ ತುಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ಮೂಡಾಯಿ ದಿಕ್ಕು ಬೆಳಗುಲೆಕ್ಕ ಬೊಳ್ಳಿ ಚುಕ್ಕಿ
ಸೂರ್ಯ ದೇವೆರ್ ಪಸರಿಸುನ ಮೂಡು ಕಿರಣ
ತುಳುವ ನಾಡುನು ಬೆಳಗುನ ಪ್ರೇಮ ಕಿರಣ.

ನಾಡ್ದ ನಲಿಕೆಡ್ ಮಾದಿರ, ಚೆನ್ನು, ಆಟಿಕಳೆಂಜೆ, ಸೋಣದ ಮದಿಮಾಲ್ ಊರ್ದ ಮಾರಿ ಕಳೆತೆರ್. ನೇಮ-ಕೋಲೊಡು ಸಾರ ಭೂತೊಲು ನಾಡ್‌ಗ್ ಅಭಯೊದ ನುಡಿ ಕೊರ್ತೆರ್. ಕಂಡೊಡು ಬೆನ್ಪಿ ಪೊಂಜೇವು ಪಾಡ್ದನೊದ ಸುಗಿಪು ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಈ ತುಳುವೆರ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ತುಳುನಾಡ್ದ ಸಿರಿಗದ್ದಿಗೆಡ್ ಮೆರೆಪಿ ತುಳುವಪ್ಪೆನ್ ಏತ್ ಸುಗಿತ್ಂಡ್ಲಾ ಅವು ಕಡಿಮೆನೇ. ನಾಡ್‌ಡ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಕರ್ಂಬುದ ಬಿತ್ತಿಲ್, ತಾರೆ, ಬಾರೆ, ಕಂಗ್‌ದ ತೋಟ, ಊರೊರ್ಮೆ, ಪೆಲ, ಪೆಜ, ಕುಕ್ಕುದ ಮರ ದಿಂಜಿದಿತ್ತ್ಂಡ್. ನಾಡ್ದ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಲೆನ್ ಅಕ್ಷರೊದ ಮೂಲಕ ನಾಡ್‌ಗರ್ಪಿಸಾಯಿ ಪಾರ್ತಿಸುಬ್ಬೆ, ಕವಿ ರತ್ನಾಕರೆ, ಚಂದ್ರಮೆ ಮುದ್ದಣೆರ್ ಸುಯಿಲ್

ಪಾಡ್‌ದುಂತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಹೆಗ್ಗಡೆರ್, ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ರೈ, ಪಣಿಯಾಡಿ, ಬಂಗೇರೆರ್ ಕಬಿತೊಡು ಈ ನಾಡ್‌ನ್ ತರ್ಕುನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಮುತ್ತುದಂಚಿ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಡ್ ಅಪ್ಪೆನ ಪಚ್ಚೆ ಸೀರೆದ ರಂಗ್‌ಡ್ ಕರಿಪೋಯಿ ದಿನೊಕುಲೆನ್ ಮದಪಂದೆ ಉಡಲ ಸಂಪುಂಡು, ಕಡಲ ನೆಂಪುಂಡು ಈ ಭೂಮಿ ಪಾವನ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಪ್ರಮೋದಾ ಕೆ. ಸುವರ್ಣೆರ್, "ಮುಗಲ್" ಪನ್ಪಿ ಕವನೊಡು ಇಂಚ ಪನ್ತೆರ್. ಅರೆನ ಬರೆಪುನ ಶಕ್ತಿಯೇ ವಿಶೇಷವಾಯಿನವು. ಅವೆನ್ ಅರೆನನೇ ಪಾತೆರೊಡು ಕೇನೊಡು.....

ನಿನನ್ ತುಂಬೊಂದಿನಾ ಪುಣ್ಯ ನೆಲನೀ ತೂಲ
ಜೀವ ಜಲೊನೊದಗಾದಿ ತಂದೆ ಕಡಲ್ ತೂಲ
ನಿನ್ನ ಪಾಪದ ಪುದೆನ್ ಮಡೆಮ್ಮೆಲೆ ಪಿಲೆ ಕಲೆನ್
ನೆಲ ತಾನೆ ತುಂಬುದು ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ದಿಂಜಾಂಡ್
ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥೊಡು ನಿನನ್ ಕಡಲ್ ಮೀಪಾಂಡ್
ತುಯ್ಯನಾ ನರಮಾನ್ಯ ಸೊರ್ದಯೊಗು ಒಂಜರ್ಥ
ಭೂಮಿ ಕಡಲ್‌ನ್ ತೂದು ಕಲ್ಪರೇತುಂಡು?

ಇಂಚ ನಮ ಕಲ್ತಿನಾತ್‌ಲಾ ತುಳುನಾಡ್ ನಮನ್ ತಾಂಗ್‌ದ್ ತರ್ಕ್‌ದೇ ಕಾತ್‌ದ್‌ಂತುದುಂಡು. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿಡ್ ಪುಟ್ಟುದಿನ ನಮ ಪಣವು ಪಲ್ಲಂಕಿದಾಸೆ ಬುಡೊಡು. ಈ ನಾಡ್‌ದಪ್ಪೆನ ಋಣೊತ ಭಾಗ್ಯೊನು ಪೇರ್‌ದಡೆ ನೀರ್ ಪರ್ಪಿಲೆಕ ಕೇಡ್, ಕೊಂಕುಲೆನ್ ದೂರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೆಲಿತ್ ನಲ್ತ್‌ದ್ ಬದ್ಕೊಡು..... ಕಣ್ಣೀರ್ದ ಕೋಡಿನ್ ಮದತ್‌ದ್ ಅಪ್ಪೆನ ಸೆರಂಗ್‌ಡ್ ಅಡೆಂಗುನ ಯತ್ನ ಮಲ್ಪೊಡು.

ಮನಸ್‌ಡ್ ಸಾರ ಆಸೆ

■ ನಳಿನಿ ಬಿ.ರೈ, ಮಂಚಿ

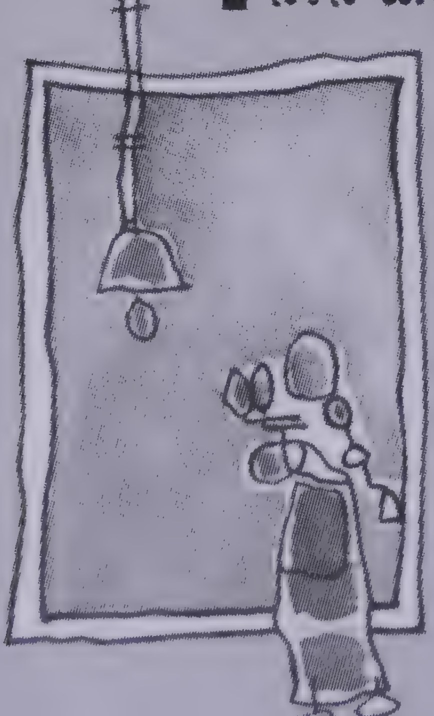

ಪತೊಂದೆ ಕೈಟೊಂಜಿ ಪೆನ್ನ್
ದಾನೆಂದ್ ಬರೆಯೊಡು ಯಾನ್?
ಬರೆಯೊಡಾಂಡಲ ಬೋಡು ಒಂಜಿ ತಂತ್ರ
ಅಯಿಕ್‌ಲಾ ಇಜ್ಜಂಡೆಂಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
ಮನಸ್‌ಡ್ ಸಾರ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ
ಅವೆನ್ ಸಾಕಾರ ಮಲ್ಪೊಡುಂದೇ ಎನ್ನ ಆಸೆ
ದಿನನಿತ್ಯ ಅವಿಶ್ರಾಂತಿಡೇ ನಡಪೊಡು
ಜೀವನದ ಗಾಡಿ
ಅಯಿಕಾದೆ ಕಾಂಡೆಡ್ದ ಕತ್ತಲೆ ಮುಟ್ಟ
ಕಟ್ಪೊಡು ಬೀಡಿ

ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಏರ್ತೆ-ಜಪ್ಪೆಲ್

■ ಸಿದ್ಧಕಟ್ಟೆ ವಿಶ್ವನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ,

ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುನಗ ಕಂಚಿದ ಬಟ್ಟಲ್ ಬೊಟ್ಟುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಬಾಲೆದ ಪೋಡಿಗೆ ದೆಪ್ಪರೆಗೆ. ನಿಜವಾದಾಂಡ ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುನಗ ಗಂಟೆ, ಶಂಖದ ಸ್ವರ ಕೇನೊಡುಂದು ಆದಿಪ್ಪು. ಪೋಡಿಗೆ ದೆಪ್ಪರೆ ಆಂಡ ತುಳು ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುನಗನೇ ಚೆಂಡೆದ ಪೆಟ್ಟ್ ಕೇನೊಂದೇ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಯಕ್ಷಗಾನ ತುಳುವೆರೆ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಒಂಜಿ ಭಾಗನೇ ಆದುಂಡು. ತಿನ್ಪುನೆಟ್ ಬಕಾಸುರೆ, ನಿದ್ರೆಡ್ ಕುಂಭಕರ್ಣೆ, ಕೋಕಯಿದ ಪೊಣ್ಣು ಸೂರ್ಪನಕಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ನುಡಿಕಟ್ಟುಲು ಬರವು ದಾಂತಿನ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಕ್ಲೆ ಬಾಯಿಡ್ ಬರೊಂದಿತ್ತಿನೆಕ್ ಕಾರಣನೇ ಯಕ್ಷಗಾನ. ತೂಟೆ ಪತೊಂದು ಮೈಲ್‌ಗಟ್ಟಲೆ ನಡತೊಂದು ಪೋದು, ಬೊಲ್ಪಾನೆಟ ಆಟ ತೂದು ಮನದಾನಿ ಇಡೀ ದಿನ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ ಬೆಂತಿನಕುಲು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜನ. ಮಲ್ಲಕುಲು ಆಟ ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಪರಕೆ ಪಂಡರ್‌ಡ, ಬಡವೆರ್ ಪದ್ರಾಡ್ ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮೆ ಆಟ ತೂಪಂದ್ ಪರಕೆ ಪಂಡೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಸುಮಾರ್ ೨೦ ವರ್ಸೊಗು ಪಿರವು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕನ್ನಡೊಡೇ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಯಲಾಟ ಪೋದು ಟೆಂಟ್‌ದ ಆಟ ಆನಗ ಜನೊಕ್ಲೆನ್ ಟೆಂಟ್‌ದಂಚಿ ಮೋನೆ ಪಾಡಾವರೆ ತುಳು ಪ್ರಸಂಗ ಜತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಳು ಪ್ರಸಂಗೊಲೆಡ್ ಬಾರಿ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಡೆದ್ ದುಡ್ಡು

ಮಲ್ತಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯ ಪಂಡ ತಪ್ಪಾವಂದ್. ಇನಿಕ್‌ಲಾ ಈ ಪ್ರಸಂಗೊಗು ಜನ ಬರ್ಪೆರ್. ಬೋಳಾರ್ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಕೋಟಿ, ರಾಮದೀಪ ಸಾಮಗೆರೆ ಬುದ್ಯಂತೆ, ಅಳಿಕೆ

ರಾಮಯ ರೈಕ್‌ಲೆನ ಬಲ್ಲಾಳೆ, ಮಂಕುಡೆ ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ರೆನ ಕಿನ್ನಿದಾರು, ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ನ ಪಯ್ಯಬೈದ್ಯೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪಾತ್ರೊಲು ಜನೊಕ್ಲೆನ್ ಮರ್ಲ್ ಕಟ್ಟಾಂಡ್. ಬೊಂಬಾಯಿಡ್‌ಲಾ ತುಳುವೆರ್ ತುಳು ಆಟೊನು ಒಪ್ಪಿಯೆರ್, ತರ್ಕೊಂಡೆರ್. ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲುಡು ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ ೪೦ ಆಟ ಗೊಬ್ಬುದಿನ ದಾಕ್ಲೆ ವುಂಡು. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ದೇವುಪೂಂಜ, ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ, ಕೋರ್ದಬ್ಬು ಬಾರಗ, ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣ, ಇಂಚ ಒಂಜೊಂಜೇ ಪಾಡ್ದನದ ಕತೆಕುಲು ರಂಗಸ್ತಲೊಡು ರಂಗ್ ಪಡೆಯ ; ಕೆಲವು ಕಾಲ ಮೆರೆಯ. ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊನು ಮೆರೆಪಾಯ.

ಕಾಲದ ಪರಿಪುದ ದಿಕ್ಕ್ ಬದಲ್‌ಂಡ್. ಜನೊಕುಲೆ ಅಭಿರುಚಿಕ್ ತಕ್ಕ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕತೆಕುಲು ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗಭೂಮಿಗ್ ಬತ್ತ. ಇತಿಹಾಸ, ಕಾದಂಬರಿ, ಅಜ್ಜಿಕತೆ, ಸಿನಿಮಾ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮೂಲೊಡ್ದು ಕತೆಕುಲು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಒರು ದೆತೊಂದು ಬತ್ತ. ಆಂಡಯಿೀ ಕತೆಕುಲು ತುಳುವೆರೆ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ, ಬೆನ್ನಿ ಬೇಲೆದ ಬದ್‌ಕ್, ಜಾತಿನೀತಿ, ಪರ್ಬ ಪುಣ್ಣಮೆ, ಅಟಿಲ್ ಅರಗನೆ ಉಂದೆನ್ ಬಿಂಬಿಸಾವುಲ್ಪ ಸೋತು ಪೋಯ. ಅಂಚಾದ್ ಒಂಜಿ ಪ್ರಸಂಗದ ಅವುಸ ಒಂಜಿ ವರ್ಸೊಗುಲಾ ಕಡಮೆ ಆಂಡ್. ಈ ನಡುಟು ತುಳುವೇ ಪದ ಬರೆದ್ ಆಟ ಗೊಬ್ಬುನ ಕ್ರಮ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊಗು ಒಂತೆ ಎರ್ತೆ ತೋಜಾಂಡ್. ಛಂದಸ್‌ಗ್ ದೋಷ ಬರಂದಿಲೆಕ ಕಬಿತೆ ರಚನೆ ಆಂಡ್. ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಪದತ ರಂಗಿತ ಕೆಲವು ಒರ್ಸ ಮುಟ್ಟ ತುಳು ಕೆಬಿಕ್‌ಲೆನ್ ಕುತ್ತ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್, ಬೊಟ್ಟಿಕೆರೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಪೂಂಜೆರ್, ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿ, ಈ ಲೇಖಕೆ, ತಾರಾನಾಥ ವರ್ಕಾಡಿ, ಕುಳಾಯಿ ಮಾಧವ ಭಂಡಾರಿ, ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ಜನ ತುಳು ಪ್ರಸಂಗೊನು ತುಳುಟೇ ಬರೆದ್ ಪುದರ್ ಕೇಂಡೆರ್. ಆಂಡ ಅವುಲಾ ಹೆಚ್ಚ ಕಾಲ ಒರಿಯಂದೆ ಪೋಂಡು. ತುಳು ಪ್ರಸಂಗೊಗು ಬೋಡಾದೇ ಬೇತೆನೆ ಕ್ರಮತ ವೇಷಭೂಷಣ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳು ತಿಟ್ಟ್‌ದ ಕಲ್ಪನೆ ಒರಪುಟ್ಟುಂಡು. ಆಂಡ ಬದ್‌ಕ್‌ಜಿ. ಇಂಚಿಪ್ಪದ ೧೦-೧೫ ವರ್ಸೊಡು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಮಿತ್ತ್ ಕುಸಿ ಬತ್ತಿಲೆಕ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಡತ್‌ಂಡ್. ರೂಪ ಕೆಟ್ಟ್‌ದ್ ಜನಕ್ಲೆಡ್ದ್ ದೂರನೇ ಆಂಡ್. ತುಳುಯಕ್ಷಗಾನ ನನ ದುಂಬುಗು ಒರಿವಾ? ಕಾಲನೇ ಉತ್ತರ ಕೊರೊಡು.

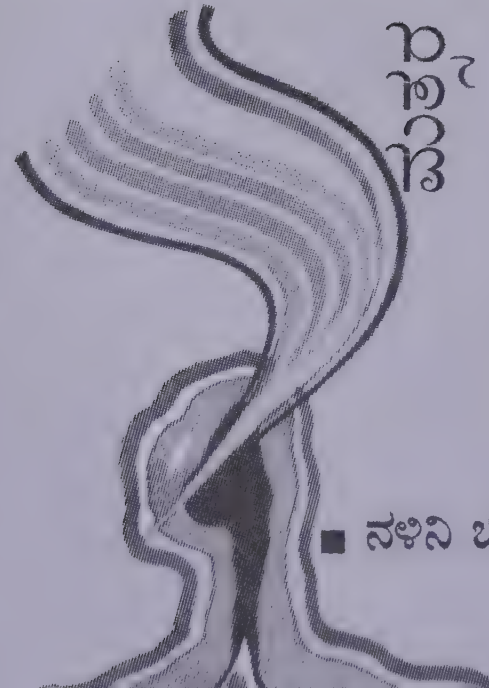

ಪೊಣ್ಣು ಪುಟ್ಟ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ದಾಯೆ ತಾತ್ಸಾರ
ದಾಯೆಗಿಂಚ ಮಲ್ಪುವರ್ ಮತ್ಸರ
ಪೊಣ್ಣು ಇಲ್ಲಗ್ ವರದಾನ
ಪೊಣ್ಣು ಇಜ್ಜಾಂದಿ ಇಲ್ಲ್ ಅವು ಸ್ಮಶಾನ
ಪೊಣ್ಣು ಪೊಣ್ಣು ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಲ್ಪಡೆ ವ್ಯಥೆ
ಪೊಣ್ಣಡನೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಪುಂಡು ಪೊಸತೊಂಜಿ ಕತೆ
ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆಂದ್ ಮಲ್ಪಡೆ ಭೀತಿ
ಆ ಬಾಲೆನೇ ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲಗ್ ಜ್ಯೋತಿ

■ ನಳಿನಿ ಬಿ.ರೈ ಮಂಚಿ

ಬ್ಯಾರದ ಗುಟ್ಟು

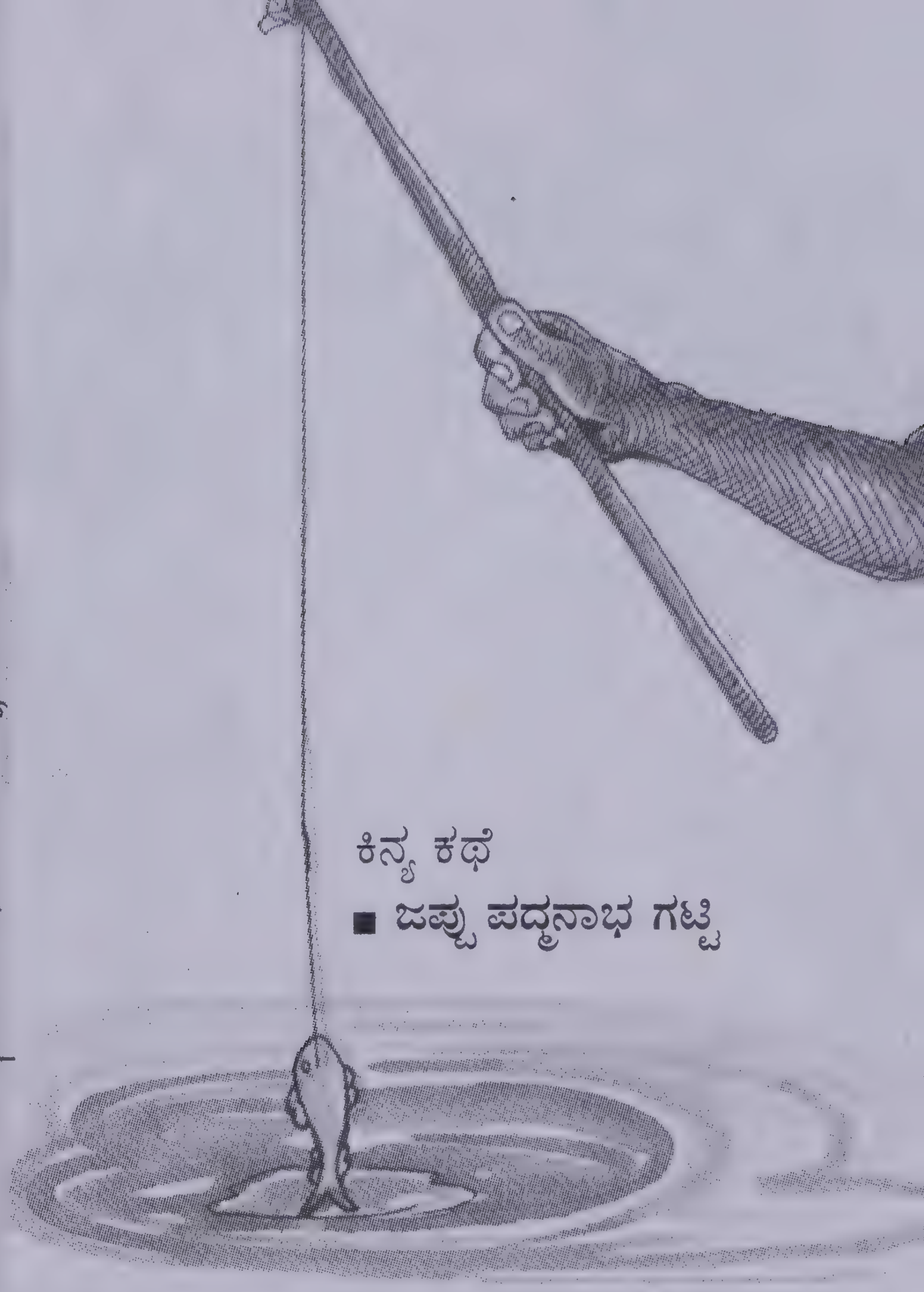

ಕಿನ್ಯ ಕಥೆ

■ **ಜಪ್ಪು ಪದ್ಮನಾಭ ಗಟ್ಟಿ**

ಹಳ್ಳಿದ ಆನ್ ರಾಮು ಕೆಲ್ಸ ನಾಡೊಂದು ಪೇಂಟೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅವ್ವೊಂಜಿ ಅಂಗಡಿಡ್ ಕೆಲ್ಸೊಗು ಸೇರೊಂಡೆ. ಒರ್ಯೆ ಗಿರಾಕಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕೇಂಡೆ–"ನಂದಿ ಬಾರ್ ಸಾಬೂನು ಉಂಡೇ"? ನಿಜೊಕ್ಲಾ ಆ ಅಂಗಡಿಡ್ ನಂದಿ ಬಾರ್ ಸಾಬೂನು ಇಜ್ಜಂಡ್. ರಾಮು ಜಬವು ಕೊರ್ಯೆ– "ಇಜ್ಜಿ".

ಗಿರಾಕಿ ಪಿರ ಪೋಂಡು. ಇಂದೆನ್ ಗೋಸ್ಟ್ ಮಂತಿನ ಅಂಗಡಿದ ಧನಿ ರಾಮುನು ಕೈತಲ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಬ್ಯಾರದ-ಗುಟ್ಟುನು ಬುಡ್ಪದ್ ಪಂಡೆ – "ತೂಲಪ್ಪಾ, ವೋವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಬ್ರಾಂಡ್‌ದ ವಸ್ತುಲೆನ್ ಗಿರಾಕಿಲು ಕೇಂಡೆರ್ಡ ಅವು ನಮಡ ಇಜ್ಜಿಂಡಲಾ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗಿರಾಕಿಲೆನ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಯಿತ ಬದಲ್ಗ್ ಅಯಿರ್ದ್‌ಲಾ ಬಿಗೀತ ಬೇತೆ ಬ್ರೇಂಡ್‌ದ ಉಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಅವೆನ್ ಒಂತೆ ಪುಗರ್ದ್ ಬ್ಯಾರ ಮನ್ಪೊಡು. ಸಿವಾಯಿ ಗಿರಾಕಿಲು ಪಿರ ಪೋಪುಲೆಕ್ಕ ಮನ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಉಂದುವೇ ಬ್ಯಾರದ ಗುಟ್ಟು. ತೆರಿಂಡಾ"?

'ತೆರಿಂಡ್' ಇನ್ಪುಲೆಕ್ಕ ರಾಮು ತರೆ ಆಡಯೆ.

ಅವ್ವೇ ಪೊರ್ತುಗು ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಣ್ಣೊರ್ತಿ ಅಂಗಡಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಇಚಾರ್ಸಿಯಳ್–

"ಟಾಯ್ಲೆಟ್ ಪೇಪರ್ ಉಂಡೇ"?

ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆಡ್ ಕಲ್ತಿದಿನ ರಾಮುಗು ನಿಜೊಕ್ಲಾ "ಟಾಯ್ಲೆಟ್ ಪೇಪರ್" ಪಂಡ್ಂಡ ಎಂಚಿನಂದ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಂಡ್. ಅವು ಆ ಅಂಗಡಿಡ್ ಉಪ್ಪೆರ್ಲಾ ಇಜ್ಜಂಡ್. ಅಂಗಡಿದ ಧನಿನ ಸೂಚನೆ ಆಯನ ಕೆಬಿಕ್ ಆಕೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅಲಚನೆ ಮಂತ್‌ದ್ ಪಂಡೆ –

"ಟಾಯ್ಲೆಟ್ ಪೇಪರ್ ಪಗತೆಗ್ ಗೀಟ್‌ದ ಪೇಪರ್ ಆವೇ? ಬೊಳ್ಚ ಬೊಳ್ಚ ಉಂಡು. ಕೊರೊಡೇ"? ಪೊಣ್ಣು ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ತರೆ ಆಡಯಳ್.

"ಕಾಲಿ ಪೇಪರ್ ಆವೇ"? ಪೊಣ್ಣು ಬೊಡ್ಚಿ ಪಂಡಳ್.

"ಟಿಶ್ಯೂ ಪೇಪರ್, ಕಲರ್ ಪೇಪರ್, ಬೈಂಡ್ ಪೇಪರ್"?

ಪೊಣ್ಣು ಮಾತೆಕ್ಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ತರೆ ಆಡಯಳ್. ರಾಮುಗು ಗಿರಾಕಿನ್ ಬುಡ್ದು ಬುಡ್ಯೆರೆ ಮನದಾಂತೆ ಕುಡಾ ಕೇಂಡೆ–

''ಸೇಂಡ್ ಪೇಪರ್ ಉಂಡು. ಒಂತೆನೇ ಮೆಲ್ಲನೆ ಉರ್ದುಂಡ ಯಾರು. ಫಲ ಫಲ ಶೈನಿಂಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ರೈಸುಂಡು. ಕೊರೊಡೇ''?

ಅಕಲ್‌ತ್ತಿನ ಪೊನ್ನು ಕಣ್ಣು ಬುಳದ್ ಆಯನೊರ ನಿಂಗುಲೆಕ್ಕ ತೂದು ಪಂಡಳ್-

''ಎಂಕ್ ಟಾಯ್ಲೆಟ್ ಪೇಪರ್ ಮಾತ್ರ ಬೋಡ್‌ತ್ತಿನಿ. ಅವು ಇತ್ತ್ಂಡ ಕೊರ್ಲೆ. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಲೆ''.

ಗಿರಾಕಿನ್ ಕಲೆವೊನ್ಯೆರೆ ಮನದಾಂತೆ ರಾಮು ಕುಡೊಂತೆ ಅಲಚನೆ ಮಂತ್‌ದ್ ಪಂಡೆ-

''ಕಾರ್ಬನ್ ಪೇಪರ್ ಉಂಡು. ಕೊಡೇಸ್ ಕಂಪೆನಿದಕ್ಲೆನ. ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ. ಒಂಜಿ ಚೂರು ಮೆಲ್ಲ ಒತ್ತುಂಡಲಾ ಯಾವು- ಪಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಅಚ್ಚಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ಮೂಡ್ದು ಬರ್ಪುಂಡು.

''ಕೊರೊಡೇ''?

ಪೊನ್ನು ನಾಸಿದ್ ನೀರಾಯಳ್. ಆಯನ ಮೋನೆಗೆ 'ಥೂ'ಂದ್ ಕಾಂಕರ್ದ್ ಅಲ್ತುದ್ರ್ ಜಾರ್ಯಳ್.ಇಂಚಿದ್ರ್ ಅಂಗಡಿದ ಧನಿಕ್ಲಾ ರಾಮು ಬ್ಯಾರ-ಸಾರ ಮನ್ಪುನ ರೀತಿ ರಿವಾಜ್‌ನ್ ತೂದು ದಿಗಿಲ್ ರಟ್ಟ್ಂಡ್.

ಎನ್ನ ಕಬಿತೆ

■ ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾರದಾ ಎ. ಅಂಚನ್

ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಮೂಡಿನ ಭಾವನೆಲೆನ್
ಬಾಯಿಡ್ ಪನೆರೆ ಆವಂದೆ
ಕಾಗಜಿಡ್ ಬರೆಪೆ ಯಾನ್
ಉಂದುವೇ ಯನ್ನ ಕಬಿತೆ ॥

ಈ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಇಜ್ಜಿ
ಪದೊಕುಲೆನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಜ್ಜಿ
ಪ್ರಾಸ – ಅಲಂಕಾರ ದಾಲ ಇಜ್ಜಿ
ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಹಿತಕೊರ್ಪಿನ ಶೃಂಗಾರ ಇಜ್ಜಿ
ಪಂಡ್ದ್ ಪಿರನೂಕಡೆ ಯನ್ನ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ॥

ಪುಟಿನ ಬಾಲೆ ಅದಗನೆ
ನಡಪಂದ್ ತೂಲೆ
ಕಬ್ಬೆ ಬೂರ್ದ್ರ್, ಪರತುದು
ಕಡೆಕ್ ಮೆಲ್ಲ – ಮೆಲ್ಲೊಡೆ
ಪಜ್ಜೆ ದೀಪಿನಲಕ್ಕ
ಯನ್ನ ಕಬಿತೆ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುದ ಸಾದಿಡ್
ದುಂಬು ಪೋನಗ
ಸರಿ ಸಾದಿಡ್ ಪೋವೆರೆ
ಒಪ್ಪು ಕೊರ್ಲೆ ದಿನ ಕರಿಯಿಲಕ್ಕ
ಸರ್ಕೆ ಸಾದಿಡ್ ಮೂಡ್ದ್
ಬರು ಯನ್ನ ಕಬಿತೆಲು ॥

ಎಂಗೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಪನ್ಪಿನ ಬದ್ಧೊ

■ ಡಾ. ಸದಾನಂದ ಪೆರ್ಲ

ಮದಿಮಾಯನ ಮಾಮಣ್ಣೆ: 'ರೂಪಾ ಪನ್ಪಿನ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕೃಷ್ಣೆ ಪನ್ಪಿನ ಆನಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ಪುನೆಕ್ ಅಭ್ಯಂತರೊ ಇಜ್ಜಿ'.

ಮದಿಮಾಲೆನ ಮಾಮಣ್ಣೆ: 'ಕೃಷ್ಣೆ ಪನ್ಪಿನ ಆನಗ್ ರೂಪ ಪನ್ಪಿನ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕೊರ್ಪುನೆಗ್ ಅಭ್ಯಂತರ ಇಜ್ಜಿ'.

ಉಂದು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ನಡಪುನ ಬದ್ಧೊ (ಮದಿಮೆ ನಿಶ್ಚಯ)ದ ನುಡಿ. ಮದಿಮೆಗ್ ಆನ್ ಬೊಕ್ಕೊ ಪೊಣ್ಣು ತೂದು ಪೊದು ಆಪುಂಡುಂದು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಆಯಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ನಡಪುನ ನಿಶ್ಚಯ ಪನ್ಪಿನ 'ಬದ್ಧೊ'ದ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯ.

ಮದಿಮೆದ ರೀತಿ ರಿವಾಜುಲು ಇಂಚಿಪತ್ತ ದಿನಮಾನೊಡು ಕಡಿಮೆ ಆವೊಂದುಂಡು ಅತ್ತ್‌ಡ ಕೈಬುಡೊಂದು ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಸಂದರ್ಭೊಡು 'ಬದ್ಧೊ' ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯೊನು ನಮ್ಮ ಜನೊಕ್ಕುಲು ಕೈ ಬುಡೊಂದು ಇಪ್ಪುನ ಸಂಗತಿ ಪಗೆಲ್‌ದಾತೆ ಸತ್ಯೊ.

'ಬದ್ಧೊ' ಒಂಜಿ ಮದಿಮೆಗ್ ದುಂಬತ್ತ ನಡಪುನ ಪ್ರಮುಖವಾಯಿನ ಕಾರ್ಯೊ. ದಾಯೆ ಪನ್ನಗ ಇತ್ತೆದ ಮದಿಮೆಲು ಪೂರಾ ಸಂಪ್ರದಾಯೊ. ಆಚರಣೆ ಕೈ ಬುಡ್ದು ಸಿನಿಮಾದ ಲೆಕ್ಕೊನೆ ಮುರಾನಿ ಪೊಣ್ಣು ತೂದು ಕೋಡೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಆದ್ ಇನಿ ಮದಿಮೆ ಆದ್ ಎಲ್ಲೆ ಮದಿಮೆ ಪೊಲಿಂಡ್ (ಡೈವೋರ್ಸ್)ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಕೇನೊಂದುಲ್ಲ. ಉಂದು ದಾಯೆಗ್ ಇಂಚ ಆವೊಂದುಂಡು ಪಂಡ ಬದ್ಧೋ ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಕಾಯೋನು ಮದತ್ತ್‌ನೆತ ಫಲೋ ಪನ್ಪಿನವು ತೆರಿನ ವಿಚಾರೊ.

'ಬದ್ಧೊ' ಮದಿಮೆದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯೊನು ಎಚ್ಚಾವುನ ಒಂಜಿ ಕ್ರಿಯೆ. ಆನ್-ಪೊಣ್ಣು ಪರಸ್ಪರೋ ತೂದು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಆಂಡಲಾ ಹಿರಿಯೆರೆ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯೊಡು ಆ ಸಮ್ಮಂದೊಗು ಒಂಜಿ 'ಗಟ್ಟಿತನ'ದ

ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತುನ ಕಾರ್ಯೊ ಆಪುನಿ ಬದ್ದೊ ಪನ್ಪಿನ ಲೇಸ್‌ಡ್, ಪೊಣ್ಣು ಬೊಕ್ಕ ಆನನ ಪಿರವುಡು ಹಿರಿಯೆರೆನ ಆಶೀರ್ವಾದೊದ ಜೊತೆಟ್ಟ್ ಕುಟುಮೊದ ಬೆಂಬಲ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಸಾಬೀತ್ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಸಂದೇಶ ಅವೆಟ್ಟ್ ದಿಂಜಿದ್ ಉಪ್ಪುನೆಕ್ ನಂಕ್ ಮದಪ್ಪಿಯರ ಆಪುಜಿ.

ಆಂಡ 'ಬದ್ದೊ' ಪನ್ಪಿನ ಕಾರ್ಯೊನು ದಾಯೆಗಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಜನೊ ಇನಿ ಪಿರ ನೂಕೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ರಡ್ಡ್ ವಿಚಾರೋ ಮುಖ್ಯ ಆವೊಂದುಂಡು. ಒಂಜಿ ಇತ್ತೆದ ದಿನಮಾನೊಡ್ 'ಬದ್ದೊ' ಕರಿಪ್ಪುನ ಕಾರ್ಯೊಗು ಒಂಜಿ ಮದಿಮೆ ಲೇಸ್‌ದ ಖರ್ಚಿ

ಎಂಚ ನಡಪುಂಡು?

■ ಶೀನಪ್ಪ, ಕುರಿಯಾಲ್

ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊದ ಆಧುನಿಕ 'ಬದ್ದೊ'ನು ಎಂಗೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಪನ್ಪಿನ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪುದರ್‌ಡೇ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಬದ್ದೊ ಪನ್ಪಿನ ತುಳು ಪುದರ್ ಇತ್ತೆದಕ್ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತೇ ಉಪ್ಪಂದ್. ಅಯಿಕ್ ಸರಿಯಾದ್ ಇತ್ತೆದ ಎಂಗೇಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ಡ್ ನಡಪುನ ಕ್ರಮೊಲಾ ಅವು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ದನೇ. ಉಂಗಿಲೊ ದೀಪಿನ ಪದ್ಧತಿ ಮೂಲತಃ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕ್ರಮೊ ಅತ್ತ್. ಅವು ಬ್ರಿಟೀಷೆರನ್ನ ಮೂಲಕ ಬೈದಿನವು.

ಅಪಗಂಡ ತುಳುನಾಡ್ ಮದಿಮೆದ ಬದ್ದೊ ಎಂಚ ನಡಪುಂಡು? ಅಯಿತ ಕ್ರಮೊ ಇಂಚ. ಆಣ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣ ಕಡೆತ ಹಿರಿಯೆರ್‌ನಕುಲು ಸುರುಕು ಗಣಪತಿಗ್ ಸುತ್ಯೆ ದೀದ್ ಕೈ ಮುಗಿವೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಕಲೊಟು ಕುಲ್ಲುವೆರ್. ನಡುಟು ಒಂಜಿ ಮೇಜಿ ದೀಪೆರ್. ಸುತ್ತಲ ಕುರ್ಸು ದೀದ್ ಮಾತೆರ್ಲ ತರೆಕ್ ಮುಂಡಾಸ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುವೆರ್. ಒಂಜಿ ಅರಿವಾಣೊಡು ಬಜ್ಜೆರೆ – ಪೂಲು ದೀದ್ ಅವೆನ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಕೈ ಪಗತ್ತೊಂದು ಒಂಜಿ ಸುತ್ತು ಕನಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಒರಿ ಕೇನುವೆರ್ – ನಮ ಇತ್ತೆ ಬಜ್ಜೆರೆ ಪೂಲು ಪಗತೊಂಡ. ನೇತ ಇಸಯ ದಾನೆ? ಅಪಗ ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಆ ಪೊದು ಸಮ್ಮಂದೊದ ವಿಚಾರ ಪನ್ಪೆರ್. ಬರಿ ವಿಚಾರ ಕೇನೊನುವೆರ್.

ಅವೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಲೊಕು ಜಪ್ಪುನಿ ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಕ್ರಮೊ ಉಂಡು. ಆನ್-ಪೊಣ್ಣನ ತಮ್ಮಲೆಡ್ಕಿಲು ಕಲೊಕು ಪೊಗ್ಗುವೆರ್. ಐನ್ ಬಜ್ಜೆರೆ-ಬಜ್ಜೆಯಿ ಪಗತ್ತೊನುವೆರ್. ಅಂಚ ಪಗತ್ತೊನ್ನ ಬಜ್ಜೆರೆ-ಬಜ್ಜೆಯಿನ್ ಕಲೊಟ್ಟು ಕುಲ್ದಿನ ಮಾತೆರ್ನ ಕೈಕ್ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಕೊರ್ನ ಪಾತೆರೊಗು ಸಬೆತ ಸಾಕ್ಷಿ ದೆತೊನುವೆರ್. ಅವೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಕುಲು ಕಲೊ ಪಿದಾಡುವೆರ್. ಅಡೆಗ್ ಬದ್ದೊದ ಕ್ರಮೊ ಮುಗಿಂಡ್.

ಬರೊಂದುಂಡು. ರಡ್ಡನೆ ಕಾರಣೊ ಮದಿಮೆ ಆಪಿನ ಆನ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣು ತೂದ್ ಆಯಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ಯೊಗು ಮಹತ್ವ ಇಜ್ಜಿ. ಬೊಕ್ಕೊ ಪೂರಾ ನಡಪ್ಪುನವು ಒಂಜಿ ವೇಸ್ಟ್. ಅಂಚಾದ್ ಕಾಸ್ ಪೀಂಕುನ ಈ ಕಾರ್ಯೊ ಬೊಡ್ಚಿ ಪನ್ಪಿನ ನಿರ್ಧಾರೊ.

ಅಂಚ ಪಂಡದ್ 'ಬದ್ದೊ' ಪೂರಾ ಕೈ ಬುಡ್ತುಂಡು ಪನಿಯರಲಾ ಆಪುಜಿ. ಅವೆಕ್ ನಮ್ಮ ಜನೊ ಒಂದಿ ಪೊಸ ತಾದಿ ನಾಡ್ ಪತ್ತ್‌ದೆರ್. ಪಂಡ ಮದಿಮೆದ ದಿನೊ, ದಾರೆ ಮಯಿಪ್ಪುನೆಕ್

ದುಂಬು ಮದಿಮಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಮದಿಮಲೆನ ದಿಬ್ಬಣೊ ದೊಂಪ (ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪೊ) ಪೊಗ್ಗಿನ ಕೂಡ್ಲೆ ಬಾಜೆಲ್ ಪರ್ದ್, ಪೂಜಾರ್ಲೆಗ್, ಗುತ್ತುದಕ್ಲೆಗ್, ಹಿರಿಯರೆಗ್ ಬೊಂಡೊ ಕೊರ್ದ್ ಆಯಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣನ ತಮ್ಮಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಆನನ ತಮ್ಮಲೆ ಎದುರೆದುರು ಉಂತುದ್ ಕ್ರಮೊ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ರಡ್ಡ್ ಜನೊಲಾ ತರೆಕ್ ಮುಂಡಾಸ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಐನ್ ಬಚ್ಚಿರೆ, ಒಂಜಿ ಬಜ್ಜೆಯಿನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಆನನ ತಮ್ಮಲೆನ ಬಲತ್ತ ಅಂಗೈನ್ ದುಂಬು ಪತ್ತೊಂದು ಪೊಣ್ಣನ ತಮ್ಮಲೆ ಬಲತ್ತ ಕೈಟ್ ಬಚ್ಚಿರೆ, ಬಜ್ಜೆಯಿನ್ ಆ ಅಂಗೈದ ಮಿತ್ತ್ ದೀದ್ ಭಾಷೆ (ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುನ) ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಉಂದೆನ್ ತೂನಗ ನಂಕ್ ಕೋರ್ಟ್ ನೆಂಪು ಬರ್ಪುಂಡು. ಜಡ್ಜೆರೆ ಎದುರು ಭಗವದ್ಗೀತೆದ ಮಿತ್ತ್ ಕೈ ದೀದ್, 'ಯಾನ್ ಪನ್ಪಿನವು ಸತ್ಯೊ, ಸತ್ಯೊನೆ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆ....' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಾತೆರೊ ಸುರು ಮಲ್ಪಿನಂಚನೆ ಈ ಸಮ್ಮಂದೊದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯತೆ ಒರಿಪ್ಪುನ ಬೊಕ್ಕ ಅವೆನ್ ಕಾಪುನ ಒಂಜಿ ಮಹತ್ವದ ನಿರ್ಣಯೊ. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಕಾಟಾಚಾರೊಗು ಉಂದೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೈ ದೆಕ್ಕಿನೆನ್ ತೂನಗ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮದಿಮೆದ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಲೆನ್ ಎಂಚ ನಮೋ ಮದತ್ತೊಂದುಲ್ಲ ಪಂದ್ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು.

'ಬದ್ದೊ' ಪನ್ಪಿನ ಶಬ್ದೊ ಕನ್ನಡದ ಬದ್ದತೆಗ್ ಸಮತೂಕದ ಪದೋ. 'ಬದ್ಧತೆ', ಕಮಿಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಪನ್ಪಿನ ವಿಶಾಲೊ ಅರ್ಥ ಇತ್ತಿಂಚಿನ 'ಬದ್ದೊ' ಪನ್ಪಿನವು ಇನಿ ಅರ್ಥ ಕಲೆದ್ 'ಅಬದ್ದ' ಆತಿನ ವಿಷಯೊನು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪ್ರತೀ ಒರಿಯೆಲಾ ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ವಿಚಾರೋ.

ಮದಿಮೆಗ್ ಒಂಜಿ ಬದ್ದತೆ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಅಂಗೀಕಾರೋ ಬೋಡು. ಅಂಚಾದೆ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಮದಿಮೆಲು 'ಬದ್ದೊ' ಪನ್ಪಿನ ವಿಚಾರೋಡ್ದಾತ್ರ ಬಾರಿ ಮಧುರವಾಯಿನ ಬೊಕ್ಕ ಆತೇ ಗಂಭೀರವಾಯಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೂರ್ತಿ ಬಾಳ್ವೆಗ್ ಅವಕಾಶ ಕೊರ್ಪೆದ್ಂಡ್. ಒವ್ವೆ ಬಂಜ ಆಂಡಲಾ ಆನ್-ಪೊಣ್ಣ್ ಕೈ ಪತ್ತ್‌ನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಒಂದೊಂದು ಸಂಸಾರೋ ಮಲ್ಪುವ / ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಅರ್ತೊ ಮದಿಮೆಡುಂಡು. ಅಂಚನೇ ಪೊದು ಸಮ್ಮಂದ ಒಪ್ಪಿ ಬೊಕ್ಕ ಏತ್ ಬಂಜ ಆಂಡಲಾ ಮದಿಮೆಗ್ ತಪ್ಪಯ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರೊ ಬದ್ದೊದ ಪ್ರಮಾಣೊಡುಂಡು.

ಹಿರಿಯೆರ್ ಎಡ್ಡೆ ಉದ್ದೋಶೊಡು ಸುರು ಮಲ್ತಿನ 'ಬದ್ದೊ'ನು ನಮ ಕೈ ಬುಡಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಖರ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ ಆಪಿ ಲೆಕ್ಕೊ 'ಬದ್ದೊದ' ಬದ್ಧತೆ ಒರಿಪುನವು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಗಟ್ಟೊಡ್ ಮುಖ್ಯ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಮದಪಿಯರ ಆವಂದ್. ಬದ್ದೊದ ಖರ್ಚಿಗ್ ಪೋಡಿದ್ ಮಲ್ಪಂದೆ ಕುಲ್ಲುಂಡ ಅವು ದಾಂಪತ್ಯೊದ ಒಂಜಿ ತಳಪಾಯದ ಕಲ್ಲ್‌ನ್ ಪಾಡಂದೆ ಕಟ್ಟೊನ ಕಟ್ಟಲೆಕ್ಕೊ. ಕಂಡನಿ - ಬೊಡೆದಿನ ಸಮ್ಮಂದೊದ ಅಡಿಪಾಯ ಶಾಶ್ವತೋ ಒರಿಪಾಯೆರೆ 'ಬದ್ದೊ'ದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುಂದುವರಿಯುನಿ ಎಡ್ಡೆ ಅತ್ತೇ ?

ತುಳುವೆರ್ನ ಆಚರಣೆಲು ಬೊಕ್ಕ ನಂಬಿಕೆಲು

■ ಉಗ್ಗಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ

ಆಟಿ ಅಮಾಸೆ

ತುಳುನಾಡ್ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಬರ್ಸೊದ ಪದಿರಾಡ್ ತಿಂಗೊಲುಡು ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲು ನಂಬಿಕೆದ ತಿಂಗೊಲು. ''ಆಟಿರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರೆಗಾಲ, ಮಾಯಿರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರಿಯಾಲ'' ಪಂಡ್ದ್ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ ನಂಬಿಕೆ. ತುಳುವ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ನಮಕ್ಕ್ ರಡ್ಡೇ ಕಾಲ, ಅರೆಗಾಲ, ಬೊಕ್ಕ ಮರಿಯಾಲಂದ್. ಆಟಿ ಕಡತ್‌ದ್ ಸೋಣ ತಿಂಗೊಲುಡು ಬರ್ಸ ಕಮ್ಮಿ ಆದ್, ಅರೆಗಾಲೊಗು ಸೇರುಂಡು. ಬರ್ಸ ಬರ್ಪುನ ಕಮ್ಮಿ ಆಯಿನೆಂಗೆ, ಚಳಿ ಬೂರುಂಡು ಮಾಯಿ ತಿಂಗೊಲುರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸೆಕೆಕ್ ಸುರು ಆದ್, ಒಂತೊಂತೆ ಬರ್ಸ ಬರ್ಪುಂಡು, ಬೇಷ ತಿಂಗೊಲುಡು ಸಾದಾರಣ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಾರ್ತೆಲ್, ಆಟಿಡ್ ಜೋರು ಬರ್ಸ ಬೊಲ್ಲ ಬತ್ತ್‌ದ್, ತೋಡು, ತಾರ್ ಸುದೆಕ್‌ಲೆಡ್ ಬೊಲ್ಲದ ನೀರ್ ಪೋಪುಂಡು. ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲುಡು ಓಲು ತೂಂಡಲ ಕೆಸರ್, ಕುರ್ತೆಲ್‌ಡ್ ಕೈಕಾರ್ ನಂಜಿ ತಿನ್ಪುನು ಜಾಸ್ತಿ. ಕೃಷಿಕ್ಲೆಗ್, ಪುರಿ ರೋಗ ಪತ್ತ್‌ದ್, ಮಲ್ತಿನ ಕೆಯಿ, ತರಕಾರಿ, ಕಂಗ್‌ಲೆಗ್, ರೋಗ ಪತ್ತ್‌ದ್, ಒವುಲಾ ಬರ್ಕಾತ್ ಆಪುಜಿ.

''ಆಟಿ ಆಡೊಂದು ಪೋಪುಂಡು, ಸೋಣ ಓಡೊಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಆಟಿ ಆನೆದಲೆಕ್ಕ ಪೋಪುಂಡು, ಸೋಣ ಕುದುರೆದ ಲೆಕ್ಕ ಪೋಪುಂಡು'' ಪನ್ಪೆರ್. ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲುಡು ಎರ್ತೆ ತಿಂಗೊಲು, ಪಂಡ ಒಂಜಿ, ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಜಾಸ್ತಿ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಬೇಗ ಪೋಪುಜಾದಾನ್ನ.

ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಉಂಡು, ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲುಡು ತುಳುವೆರ್, ವಾ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ಯಲ ಮಲ್ಪುಜೆರ್. ಮದ್ಮೆ, ಬಯಕೆ, ಇಲ್ಲ್ ಒಕ್ಕೆಲ್, ಪೂಜೆ, ಪುರಸ್ಕಾರ, ಒಂಜಿಲಾ ಆಪುಜಿ, ಭೂತೊಲೆಗ್ ಕೋಲ, ಬಲಿ, ಅಗೆಲ್, ಮಾತ ಮಲ್ಪುಜೆರ್. ಆಟ, ಅಂಕ, ಆಯನ ತೇರ್, ಬಲಿ ಒವುಲಾ ಆಪುಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ನಮಕ್ಕ್ ಆಟಿಡ್ ಪೊರ್ತು

ಪೋವುಜಿ ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಬರ್ಸ ಬರೊಂದು, ತರೆ ಪಿದಾಯಿ ಪಾಡಿಯರೆ ಆವುಜಿ. ದೇವಸ್ಥಾನ, ಭೂತಸ್ಥಾನೊದ ಬಾಕಿಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೇವೆರೆಗ್, ಭೂತೊಲೆಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಪೂಜೆಲಾ ಆವುಜಿ.

ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು, ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲು, ಭಾರಿ ಕಷ್ಟೊದ ತಿಂಗೊಲು, ಮರಿಯಾಲೊಗು ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದೀಯಿನ ಅಟ್ಟಣೆಲು, ಪೂರಾ ಕಾಲಿ ಆಪುಂಡು, ಪೆಲತರಿ, ಕೆರೆಂಗ್‌ದ ಪೂಲು, ಹಪ್ಪಳ, ಕುಕ್ಕು, ಪೆಲಕಾಯಿ, ಪೂರಾ ಮುಗಿದ್ ತಿನಿಯರೆ, ದಾಲಾ ಇಪ್ಪುಜಿ. ಅಟ್ಟೊಡಿತ್ತಿನ ಅರಿಲಾ ಕಾಲಿ ಆಪುಂಡು. ಬಂಜಿಗ್‌ಲಾ ಬಡತನ, ಇತ್ತೆದ ಲೆಕ್ಕ ಬೆನ್ಪುನಾಯಗ್ ಬೇಲೆ ಇಜ್ಜಿ, ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೋಳಿ ಬುಡುಂಡ ಹಳ್ಳಿಡ್, ದಾಲಾ ಉತ್ಪತ್ತಿದ ಸಾದಿ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಅರಿ ಮುಗ್ಗಿಂಡ ರಾಗಿದ ಗಂಜಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಅವೆನ್ ಪರ್ದ್, ಗುಡ್ಡೆಡ್‌ತ್ತಿನ ಕೇನೆದ ಕಂಡೆ ಗರ್ತ್‌ದ್, ಒಂತೆ ಅರಿ ಪಾಡ್ದ್ ಕಡೇದ್ ಪುಂಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅರೆಪುಡು ಪಾಡ್ದ್, ತಿಂದ್‌ದ್, ಅಂಗ್‌ಗ್‌ಲಾ ಆಪುಂಡು, ಬಡಾವುಗುಲಾ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚ ಭಾರೀ ಕಷ್ಟೊಡು ಜೀವನ ದೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

"ಆಟಿಡ್ ತೆಡಿಲ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಅಟ್ಟ ಪೂಲಿವು, ಸೋಣೊಡು ತೆಡಿಲ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ, ಸೊಂಟ ಪೊಲಿವು" ಗಾದೆ ಉಂಡು. ಪಂಡ ಕಾರ್ತೆಲ್‌ಡ್ ಕಂಡೊಗು ನೇಜಿ ನಡಿನ, ಆಟಿ ಬನ್ನಗ ಕೆಯಿ ಗುಜಿಲ್, ಗುಜಿಲ್ ಆದ್ ನಲ್ತೊಂದು ಇಪ್ಪುಂಡು. ತೆಡಿಲ್‌ಗೆ ಭೂಮಿ ಅದ್‌ರ್‌ದ್, ಕೆಯಿ ಲಾಯ್ಕ್ ಪುಲ್ಲೆದೀದ್, ಕೆಯಿ ಎಡ್ಡೆದ್, ಅರಿತ ಮುಡಿ ಜಾಸ್ತಿ ಆದ್, ಅಟ್ಟ ನಿಲ್ಕೆ ಆದ್, ಅಟ್ಟ ಪೊಲಿಯು ಸೋನೊಡು ತೆಡಿಲ್ ಬತ್ತ್‌ಡ, ಕೆಯಿ ಪೊಟ್ಟೆ ಆದ್ ಪಾಯಿ ಆಪುನ ಸಮಯ, ತೆಡಿಲ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ, ಕೆಯಿಟ್ಟ್ ಕಣೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಕೆಯಿ ಪಾಯಿ ಆಪುಜಿ, ಅಂಚಾದ್, ಕಂಡ ಬೆಂದಿನಾಯನ ಸೊಂಟ ಪೊಲ್ಯುಂಡು.

ಆಟಿದ ದೊಂಬುಗು, ಆನೆದ ಬೆರಿ ಪುಡಾವುಗೆ, ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಸೂರ್ಯೆ ಮೋಡೊರ್ದು ಪಿದಾಯಿ ಬನ್ನಗ, ದೊಂಬು ಸೂತ್ತಲೆಕ್ಕ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಆಟಿದ ದೊಂಬು, ಜೋಡು ಪೊಲ್ಲುನ ಸಮಗಾರಗ್ ಮಾತ್ರ ತೆರಿಯುಗೆ, ದೊಂಬು ಕಾಯಿಂಡ ಜೋಡುದ ಚರ್ಮ ನುಂಗಾವರೆ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಂಡು.

ಆಟಿ ಅಮೂಸೆದಾನಿ, ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ, ಕೋರಿ ಕಿಲೆಪುನೇರ್ದ್ ದುಂಬು ಲಕ್ಕ್‌ದ್. ದುಮುನಾನಿ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್ ದೀತಿನಿ ಕಾಯರ್‌ದ ಕಣೆ (ಗೆಲ್ಲ್)ಗ್, ಕಲ್ಲಿ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್‌ಮುಳಿನ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ದೀತಿನ್ನೈನ್, ಏರೆಡಲಾ ಪಾತೆರಂದೆ ಪೋದು ಸಾಗೊಳಿ ಮಲ್ತ್‌ದಿನ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಕುತ್ತುದು, ಬೊಕ್ಕ ಪಾಲೆದ ಮರತಡೆ ಪೋದು, ಮರತ ಕೆತ್ತೆ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಗುದ್ದುದು ಲಕ್ಕಾದ್ ಕನವೊಡು. ಪಾಲೆದ ಮರಕ್ಕ್ ಕತ್ತಿ ತಾಗಾವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಕತ್ತಿ ತಾಗ್‌ಂಡ ಮರ್ದ್ ವಿಷ ಆಪುಂಡುಗೆ. ಆಟಿ ಅಮೂಸೆದಾನಿ ಪಾಲೆದ ಮರಟ್ ಸಾರೊಂಜಿ ಬಗೆತ ಮರ್ದ್‌ಲು ಸೇರ್ದ್‌ಪ್ಪುಂಡು. ಕೆತ್ತೆ ಲಕ್ಕಾದ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಕನತ್‌ದ್, ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಕಡೇದ್, ಕಷಾಯ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಅವೆಕ್ಕ್, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಓಮ, ಬೆರಕೆ ಪಾಡ್ದ್, ಒಂಜಿ ಬೊಲ್ಲುಕಲ್ಲ್‌ನ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಗೆಂಡೊಗು ಪಾಡ್ದ್, ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಷಾಯಿಗ್ ಪಾಡ್ದ್, ಒಂಜಿ ಕೊಂಡೆದಾತ್ ಪರೋಡು. ಈ ಕಸಾಯ ಉಷ್ಣ ಆಪುನೈಕ್, ತಾರಾಯಿದ ಗಂಜಿಗ್, ಮೆತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್‌ಂಡ ತಂಪು ಆಪುಂಡು. ಆಟಿ ಅಮೂಸೆದಾನಿ ಕಿದೆತ ಗೊಬ್ಬರ ಗೆತ್ತ್‌ದ್. ಕಿದೆ ಶುದ್ಧ ಮಲ್ಪೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ರಾತ್ರೆಡ್ ಕಿದೆತ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ ಕೋರಿ ಕೊಯಿದ್ ಭೈರವಿ ದೇವಿಗ್, ಅಗೆಲ್ ಬಲಸ್‌ಂಡ, ಕಿದೆಟ್ಟ್ ಜಾನ್‌ವಾರ್‌ಗ್ ಬರ್ಪುನ ರೋಗ, ರುಜಿನ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡುಂದು ನಂಬಿಕೆ, ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ರಾವು, ಗುಳಿಗಗ್ ಕೋರಿ ಕೊಯಿದ್, ಅಡ್‌ದ್ ಬಲಸುವೆರ್.

ಪೊಸತ್ ಮದ್ಮೆ ಆಯಿನ ಪೊಣ್ಣುಲು ಕುಟುಮೊದಡೆ, ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಡೆ, ಆಟಿ ಕುಲ್ಲರೆ ಬರೋಡಾಯಿನ ಕ್ರಮ, ಮದ್ಮೆ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಂಡನಿ ಇಲ್ಲದ ಸುಖ, ಕಷ್ಟೊನು ಮದಪರೆ, ತನ್ನ ಕುಟುಮೊದ ಸಂಸಾರದೊಟ್ಟಿಗೆ ಖುಷಿ ಪಡೆವರೆ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲುಡು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಆಟಿ ಕಡೆಂಜೆ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡ್ದನ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆಂಬರೆದ ಸೊರೊಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಪಾಡ್ದ್ ನಲಿತೊಂದು, ಊರುಗು ಬರ್ಪುನ ಮಾರಿನ್ ದೂರ ಮಲ್ಪುವೆ. ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲುಡು ಮರ ತೇವು ಕಿರ್‌ಂಬುಜಿ. ಒರಾಂಡಲಾ ಕಜಿಪು, ಪತ್ರಡ್ಡೆ ಮಲ್ತ್ ತಿನೊಡು, ನಮ್ಮ ಬಂಜಿದುಲಾಯಿ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಸೇರ್ದ್ತಿನ ಕಜವು ತರೆಕುಜಾಲ್ ಕರಾದ್ ಪೋಪುಂಡು. 'ಆಟಿ ಪೆಲಕಾಯಿ ನಂಜಿ ಮಗಾ, ಅಮ್ಮೆ ಬತ್ತೆನಂದ್ ತೂಲ ಮಗಾ' ನೆತ್ತ ಅರ್ಥ, ಆಟಿದ್ ಬಾರಿ ಕಷ್ಟೊದ ಕಾಲ, ಅಮ್ಮೆ ಪೆಲಕಾಯಿ ಕನತ್‌ದೀದ್ ಬೇಲೆಗ್ ಪೋತೆ. ಜೋಕ್ಲು ಅಪ್ಪೆನ್ ಪೆಲಕಾಯಿ ತಿನರೆ ಬುಡ್ಪುಜ. ಆಂಡ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಅಂಚಿ ಕಡಪುರ್ದು ಅಪ್ಪೆ ಪೆಲಕಾಯಿ ತಿನ್ಪೊಲು.

ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲುಡು ಅಟ್ಟೊಡಿತ್ತಿನ ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ತಿರ್ತ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಚೆನ್ನೆ ಆಟ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್. ಚೆನ್ನೆ ಆಟ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಏಪಲಾ ಗೊಬ್ಬುಜೆರ್. ಈ ಚೆನ್ನೆ ಮನೆಟ್ ಪದಿನಾಲ್ ಕೋಣೆ ಉಂಡು. ಒಂಜೊಂಜಿ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ನಾಲ್ ನಾಲ್, ಮಂಜೊಟಿಕಾಯಿ ಪಾಡ್ದ್ ಗೊಬ್ಬುಡು. ಈ ಆಟೊಡು ಮೂಜಿ, ಜನ ಗೊಬ್ಬರೆ ಆಪುಂಡು. ಈ ಆಟೊಗು ಅರಸಾಟ ಪನ್ಪೆರ್. ಅರಸು, ಪೆರದಾನಿ, ಪೊಯಿಂಕೆ, ಅರಸುಗು, ಆಜಿ ಇಲ್ಲ್, ಪೆರದಾನಿಗ್ ನಾಲ್ ಇಲ್ಲ್. ಪೊಯಿಂಕಗ್‌ಲಾ ನಾಲ್ ಇಲ್ಲ್, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಗೊಬ್ಬು ರಡ್ಡ್ ಜನ ಗೊಬ್ಬುವ ಅದುರು ಪೆರ್ಗ ಬೊಕ್ಕ ಪಾಡಿಲ್ಲ್ ಪತ್ತುನ ಅಂಚ ಮೂಜಿ ಏದೊಟ್ಟು ಗೊಬ್ಬರಾಪುಂಡು. ಈ ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಗೊಬ್ಬುನಗ ಕೆಲವು ನಿಯಮ ಉಂಡು. ಮೆಗ್ಯೆ ಪಲಯೆ, ಪಲಿ, ಮೆಗಿದಿ, ಗೊಬ್ಬರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ನೆಟ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬುನಗ ಸೋತುಂಡ ಗರ್ವ ಬೇಗ ಬರ್ಪುಂಡು. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು, ಸಿರಿನ ಕತೆಟ್ ಅಬ್ಬಗ, ದಾರಗ, ಸೊನ್ನೆ, ಗಿಂಡೆ ಪನ್ಪುನ ಮೆಗ್ದಿ ಪಲಿನಕ್ಲು, ಚೆನ್ನೆ ಆಟ ಗೊಬ್ಬುದು ಪಲಿ ಸೋತುದು, ಮೆಗ್ದಿ ಗೆಂದಿನೈಕ್ ಕೋಪೊಡು, ಗೊಬ್ಬುನ ಚೆನ್ನೆ ಮಣೆಟ್ ನೋತೊಂಡು ಸೈಪೆರ್‌ಗೆ. ಅಂಚಾದ್ ಇತ್ತೆಲ ಮೆಗ್ದಿ, ಪಲಿ, ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬುಜೆರ್. ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲ್ದು ಪುನರಸು ನಕ್ಷತ್ರೊಡು ಬರ್ಪುನ ಬರ್ಸೊಡು ಪುನ ಪಿದಾಯಿ ದೀವರೆ ಆವಂದ್‌ಗೆ, ಆಟಿಡ್ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ, ಅರಿ ಬುಳೆವು, ಮಾಯಿಡ್ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಮಲೆ ಬುಳೆವು.

ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್
ಪೊಣ್ಣಗ್ ರಡ್ಡ್
ನೀತಿ ಪಾತೆರ

■ ಎಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್

– 1 –

ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸೆರ್ ಮಾ...ಮಲ್ಲ ಭಕ್ತೆರ್-ಸಮಾಜದ ಎಡ್ಡೆಪುನ್ ಬಯಕಿನಾರ್. ದೇವೆರ್ನ ಕಾರ್ನಿಕಲೆನ್ ಪುಗರುನ ನೆವನಡು ಲೋಕೊದ ನರಮಾನಿಲೆಗ್ ನಾನಾ ನಮುನೆಡ್ ಬಾಮಿದ್ ಬುದ್ದಿವಾದ ಪಂದ್ ಸಮಾಜದ ತಾಂಟ್ ಮೋಂಟುಲೆನ್ ತಿದ್ದರೆಗ್ ಜಿಂಜ ಪ್ರಯತ್ನಮಲ್ದೆರ್. ಭಕ್ತಿದ ಇಡೆಟತ್ತಿನ ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮದ ಪಾತೆರಲು. ಒರೋರ ಕತ್ತಿದ ಮುನೆತ್ತಲೆಕ್ಕ ಪರ್ತೆಯಾದ್, ಅತ್ತ್‌ಡ ಚಬುಕದಡರ್ದಲೆಕ್ಕ ಗಡಿತಪೆಟ್ಟ್‌ದಲೆಕ್ಕ, ತೆಡಿಲ್ ಹಾಕಿಲೆಕ್ಕ ಗ್ಯಾನ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಮಾನಾದಿಗೆ ಆರ್ನ ಪದಕ್ಲೆಡ್ ಮೂಡ್ದುಂಡು. ಅಯಿಡ್‌ದ್ಲ ಪೊನ್ನು ಜೋಕ್ಲೆನ ನಡೆ-ನುಡಿ ತಿದ್ದುನಂಟಿನ ಪದಕ್ಲು ಜಿಂಜ ಉಂಡು. ಆನಿಗ್ಲ ಇನಿಗ್ಲ ಎಲ್ಲೆಗ್ಲ ಸಂಸಾರ ಪಂಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೆರಂಚಿ ಇತ್ತಿನವೆ. ಮದ್ಮೆ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಏರಾಂಡಲ ಒರಿ ತಗ್ಗ್‌ದ್ ನಡಪೊಡೆ. ಇರ್ವೆರ್ನ ತಾಟಿಬೊಟ್ಟರೆ ಪೊನ್ನ ಸಂಸಾರದ ಗುಟ್ಟು ಮಾರ್ಗಗ್ ಬಿರ್ಕಿಲೆಕ್ಕಾವು. ಅಪ್ಪೆ ಆಪುನ ಭಾಗ್ಯ ಪೊನ್ನ ಸಂಸಾರಗ್ ಆ ದೇವೆರ್ ಕೊರ್ತಿನ ವರ. ಅಯಿನೆಡ್ಡಾವರ ಪೊನ್ನು ಸಂಸಾರಗ್ ನಂದಾದೀಪ ಆವೊಡು. ಕಾಡ್ ದಿಂಗುನ ಜಾತಿ ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಕ್ಲೆನ ಬದ್ಕ್‌ಗ್ ತುಡರ್ ಆರ್ಲಾವರೆಗಾದ್ರ : ಬುದ್ದಿಮಾತು ಹೇಳಿದರೆ ಕೇಳಬೇಕಮ್ಮ। ಮನಶುದ್ಧಳಾಗಿ ಗಂಡನೊಡನೆ ಬಾಳಬೇಕಮ್ಮ। ಅತ್ತೆ ಮಾವಗಂಜಿಕೊಂಡು ನಡೆಯಬೇಕಮ್ಮ ಮಗಳೆ। ಚಿತ್ತದೊಲ್ಲಭನಕರೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಮ್ಮ। ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಮ್ಮ ಮಗಳೆ। ಹತ್ತು ಮಂದಿ ಒಪ್ಪುವ ಹಾಗೆ ನುಡಿಯಬೇಕಮ್ಮ। ಪಂದ್ ಬೋಧನೆ ಮಲ್ಪೆರ್.

ನನೊಂಜಿ ಪದಟ್ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರ್- ತಂಗಡಿ ಸುಭದ್ರೆಗ್ ಬುದ್ದಿವಾದ ಪನ್ಪುನ ನೆನಪುಂಡು:

ತಂಗಿಗ್ಹೇಳಿದ ಕೃಷ್ಣ। ಚಂದದಲ್ಲಿ ಬುದ್ದಿ। ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಇರುವಂಥ ಸತಿಯರಿಗೆ। ಯಾರೇನೂ ಅಂದರೂ ಮೋರೆಯನು
ತಿರುಚದಿರು। ಪರರ ಒಡವೆಯ ಕಂಡು ದುರುಳ ಮಾತಾಡದಿರು।
ನೆರೆಹೊರೆಯರ ಕಂಡು ಕರುಬದಿರು। ಪರರ ನಿಂದಿಸಿ ದುರುಳಳೆಂದು

ಕರೆಸದಿರು। ಇಷ್ಟರು ಅಂದರೂ ನಿಷ್ಠುರ ಆಡದಿರು। ಘಟ್ಟಿ ಮಾಡಮ್ಮ
ನಿನ್ನ ಮನಸು। ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ನಮ್ಮ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ್ನ। ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ತಂಗಿಯೆನಿಸು॥

ಇಂಚ ಪೊನ್ನ ಸಂಸಾರದ ಬದ್ಕ್ ಬಂಗಾರಾವರೆಗ್ ತಾದಿ ತೋಜಾವೆರ್. ನನ ಬಂಗಾರ್ ಪದ್ದೆಯಿ ಪಂಡ ಏರ್ ಮರ್ರಾಪುಜೆರ್. ನನ ಐತ ಮಿತ್ತ್ ಪೊಂಜೋಕ್ಲೆನ ಅಂಗಲಾಉನು ಕೇನೊಡ?

ಅಪಗ ದಾಸೆರ್... ಮುತ್ತೈದೆಯಾಗಿರಬೇಕು ಮುದದಿಂದಲಿ। ಹತ್ತು ನೂರ ನಾಮದೊಡೆಯ ಹರಿನಾಮ ಪತಿಯೆಂದು। ಗುರು ಮಧ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರವನು ಓದುವುದೆ ಮಾಂಗಲ್ಯ। ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬ ಒಪ್ಪುವ ಮೂಗುತಿ। ತಾರತಮ್ಯ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಮುತ್ತಿನ ಸರ। ನಿರತ ಸತ್ಯಧರ್ಮವು ರತ್ನಕಂಠಿ।

ಪೊಡವಿಯೊಳು ಪರ ಹಿತದ ಪಟ್ಟಾವಳಿಯನ್ನಿಟ್ಟು। ಕೊಡುವ ದಾನಗಳೆಂಬೊ ಕುಬುಸತೊಟ್ಟು।

ಬಿಡದೆ ಎನ್ನೊಡೆಯ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ। ದೃಢಭಕ್ತಿಯ ಬಂಧ-ಕಡಗ ಬಳೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು।

ಇಂಚ ಸರಲವಾಯಿನ ಆದರ್ಶನ್ ಉಪದೇಶ ಮಲ್ದೆರ್.

ನನ ಐಸಿರಿತ ಬದ್ಕ್‌ಗಾತ್ರ ಕಂಡನೆನ ಪ್ರಾಣನ್ ಪುಂಟುನ ಬುಡೆದಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಹೆಂಡತಿ ಪ್ರಾಣ ಹಿಂಡುತಿ। ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡ ಕೋತಿಯಂತೆ ಕುಣಿಸತ್ತಿ। ಹೊತ್ತಾರೆ ಏಳುತ್ತಿ। ಹೊರಗೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿ। ಇಲ್ಲದ್ದು ಬೇಡುತ್ತಿ। ಸುಳ್ಳು ಮಾತಾಡುತ್ತಿ। ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯಂತೆ ಮನೆಯೊಳಗಿರುತ್ತಿ। ಎಳ್ಳಿನಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾರೆನೆಂತಿ। ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ತಲೆಯೆತ್ತದ್ದಾಗ ಮಾಡುತ್ತಿ॥

ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್. ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕೆರಾಯಿನ ದಾಸೆರೆನ್ ಪೊಣ್ಣು ಧರ್ಮನ್ ದಂಟ್‌ದ್ ಪೋಯಿನಾಕ್ಲೆನ್ ಕಠಿಣ ಪಾತೆರಡ್ ಟೀಕೆ ಮಲ್ದೆರ್. ಅಕುಲು... ಸಮಾಜ ಕಂಟಕೆರ್, ಸಂಸಾರಗ್ ಮಾರಿಂದ್ ದೂಷನೆ ಮಲ್ದೆರ್.

ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದಾಳ ಬೇಕಣ್ಣ। ಗಂಡ। ನಾಜ್ಞೆಯ ಮೀರಿ ನಡೆವ ಲಂಚ ಹೆಣ್ಣ।
ಅತ್ತೆ ಮಾವರಗಂಜಿದವಳ। ತನ್ನ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷನ ಜರೆವವಳಂದ್ ಪಂಡ
ಎಡ್ಡೆ ಗುನತ ಪೊಂಜೋಕ್ಲೆಗಾದ್ರ।
ಸತಿ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯೇ ಇಲ್ಲ।
ಇಂಚ ಅಕ್ಲೆನ ಪಕ್ಷ ವಹಿಸೊಂದು,

ಪಿತ-ಮಾತೆ ಸತಿ-ಸುತರಗಲಿರಬೇಡ। ಯತಿಯಾಗಿ ಅರಣ್ಯಾಚರಿಸಲು ಬೇಡ। ವ್ರತ ನೇಮವ ಮಾಡಿ ದಣಿಯಲು ಬೇಡ। ಸತಿ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಪರಗತಿ ಇಲ್ಲೋ। ಮೂಢಾಂದ್ ಆಲೆನ್ ಪುಗರ್‌ದೆರ್.

ಪೊಣ್ಣು ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ದೀಲೆಕ್ಕ ಉಂಡುಂದ್. ತುಳುಟೊಂಜಿ ನೀತಿದ ಪಾತೆರ ಉಂಡು. ಅಂಚಾಂದ್ ಸಂಸಾರನ್ ಸಮಾಜನ್ ಬೆಳಗೊಡಾಯಿನ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಎಲ್ಲಿಡೇ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ - ಸಂಸ್ಕಾರನ್ ಪಂದ್ ಕೊರೊಡಾಯಿನವು ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆನ ಕರ್ತವ್ಯನ್ ಮದಪರೆಗಾವಂದ್.

ದಾಯಿತ ?
ದಾದ ?
ಎಯಿನ...!?

■ ಹರಿ ನಾರಾಯಣ ಜಿ.ಕೆ.

ತುಳು ಬಾಸೆ ಪಾತೆರ್ನ ಪ್ರದೇಶೊನೆ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಉಂದು ಬಾರೀ ಎಲ್ಯಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಕನ್ನಡ, ಮಲಯಾಳ, ತಮಿಳು ಬೊಕ್ಕ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ ಪಾತೆರ್ನ ಜನಮಾನಿಲುಪ್ಪಿನ ಪ್ರದೇಶೊಗು ಹೋಲಿಕೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ತುಳುನಾಡ್ ಮಸ್ತ್ ಎಲ್ಯ. ಆಂಡ ವಿಶೇಷ ದಾದ ಪಂಡ, ಈತ್ ಎಲ್ಯ ಪ್ರದೇಶೊಡ್ಲಾ ಇನಿ ನಮ್ಮ ತುಳು ಭಾಸೆಡ್ ಮಸ್ತ್ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಉಂಡು.

ಭಾಷಾ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಒಟ್ಟು ಐನ್ ಬಗೆತ ತುಳುನು ನಾಡ್‌ಪತ್ತ್‌ದೆರ್. ೧. ಉಡುಪಿ ತುಳು ೨. ಕುಡ್ಲ ತುಳು ೩. ಪುತ್ತೂರು ತುಳು ೪. ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತುಳು ೫. ಕಾಸರಗೋಡು ತುಳು. ನೇನ್ ಊರುದ ಪುದರ್‌ದ ಪ್ರಕಾರ ಇಂಚ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ, ದಿಕ್ಕ್‌ದ ಆದಾರೊಡು - ೧. ಬಡೆಕಾಯಿ ತುಳು ೨. ನಡ್ಪತ್ತ್‌ದ ತುಳು ೩. ಮೂಡಾಯಿ ತುಳು ೪. ತೆನ್ಕಾಯಿ ತುಳು ಪಂಡ್‌ದ್ ನಾಲ್ ಬಾಗೊ ಮಲ್ಪೊಲಿ.

ಈ ನಾಲ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಐನ್ ಬಾಗೊನು ಆದಾರೊ ದೀದ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಮಸ್ತ್ ಕುತೂಹಲಕರ ಸಂಗತಿಲು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪ. ಇಡೀ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಸುಮಾರ್ ಇರ್ವೊ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಶಬ್ದೊಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಡೆಟ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿಡ್ ಉಚ್ಚಾರ ಆಪುಂಡು. ನೇಕ್‌ಕೆಲವು ಉದಾರ್ಮೆ ಇಂಚ ಕೊರೊಲಿ.

'ದಾಯಿತ' ಪನ್ಪಿನ ಶಬ್ದ ಮೂಡಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ತೆನ್ಕಾಯಿ ತುಳುಟ್ಟು ಗಳಸೆ ಆಪುಂಡು. ಆಂಡ ಉಂದೇ ಶಬ್ದೊನು ನಡ್ಪತ್ತ್‌ದ ತುಳುಟು 'ದಾದ' ಪನ್ಪೆರ್. ಅವ್ವೇ ರೀತಿ ಬಡೆಕಾಯಿದ ತುಳುಟ್ಟು 'ಎಯಿನ' ಪನ್ಪೆರ್.

ಅಂಚನೆ ನನಲಾತ್ ಉದಾರ್ಮೆ ತೂಕ.

ಪದೆಂಜಿ-ಪದೆಂಗಿ, ಕಜಿಪು-ಕಯಿಪು, ಗುವೆಲ್-ಉಗ್ಗೆಲ್, ಕೆತ್ತಿ-ತೆತ್ತಿ, ದೊಂಬು-ದೆಂಬು, ಏನ್-ಯಾನ್, ಬೊಲ್ಪು-ಕಾಂಡೆ, ಸೂ-ತೂ, ಏಪ-ಯಾಪ, ಎಂಚಿನ-ಎಯಿನ, ಕೇನೆ-ಚೂರ್ಣಕಂಡೆ, ಚೇವು-ತೇವು, ಚೇವು, ಚೇಟ್ಲ-ತೇವು ತೇಟ್ಲ, ತಿನ್ಪುನೆ-ತಿನ್ಪುನ-ತಿನ್ಪುನಿ-ತಿನ್ನುನು, ಡೆಂಜಿ-ಜೆಂಜಿ-ದೆಂಜಿ, ಅಲ್ಲ್-ಅವುಲು-ಅಲ್ಪ, ಲೆತೊಂದು-ಲೆಸೊಂದು.

ಉಂದು ಮಾತಾ ಕೆಲವು ಉದಾರ್ಮೆಲು. ಇಂಚನೇ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋಂಡ ಮಸ್ತ್ ಪನೊಂದು ಪೋವೊಲಿ. ಕಾಲಿ ಪ್ರದೇಶವಾರು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಜಾತಿವಾರು ವ್ಯತ್ಯಾಸಲಾ ಉಂಡು. ಶಿವಳ್ಳಿ ತುಳು, ಜೈನೆರೆ ತುಳು, ಗೌಡೆರ್ನ ತುಳು, ದಲಿತೆರ್ನ ತುಳು, ಇಂಚಿನ ವೈವಿಧ್ಯತೆಲ್ಲಾ ಉಂಡು. ಕಾಸರಗೋಡು ಭಾಗೊಗು ಪೋಂಡ ಅಲ್ಪದ ತುಳುತ ಮಿತ್ತ್ ಮಲಯಾಳ ಭಾಸೆದ

ಪ್ರಭಾವ ಉಂಡು. ಸುಳ್ಯದ ಕಡೆಕ್ ಪೋಂಡ ಅಲ್ಪದ ಗೌಡ ಕನ್ನಡೊದ ಪ್ರಭಾವೊ ತುಳುತ ಮಿತ್ತ್ ಉಂಡು. ಉಡುಪಿ ಕರಿದ್ ಪೋಂಡ ಕುಂದ ಕನ್ನಡೊದ ಪ್ರಭಾವೊ ತೂಯೆರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋಂಡ ಅಲ್ಪದ ತುಳುಟು ಹಿಂದಿ, ಮರಾಠಿದ ಪ್ರಭಾವೊ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು. ಈತ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಕನ್ನಡ, ಮಲಯಾಳ, ಕೊಂಕಣಿ, ಬ್ಯಾರಿ, ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಭಾಸೆದ ಮಿತ್ತ್ ತುಳು ದಿಂಜ ಪ್ರಭಾವ ಬೂರ್ದಿನೆನ್‌ಲಾ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ನಾಡ್ ಪತ್ತ್‌ದೆರ್.

ಇಂಚಿಪ್ಪದ ಸ್ವೆಷಾಲಿಟಿ ದಾದ ಪಂಡ, ತುಳುತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ದ ಪ್ರಭಾವ. ನಮ ದಿನನಿತ್ಯ ಪಾತೆರ್ನಗ ನಮ್ಮ ತುಳು ಏತೇತೋ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಬ್ದೊಲು ಬೆರಕೆ ಆಪ. ಉಂದು ಒಡೆ ಮುಟ್ಟ ಉಂಡು ಪನ್ನಗ ಕೆಲವು ತುಳು ಶಬ್ದೊಲೆನೇ ನಮ ಬುಡ್ಪ. ಅಯಿತ ಜಾಗೆಡ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗಳಸಾವ.

ತುಳು ಬಾಸೆಡುಪ್ಪುನ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಅಯಿತ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆನ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ಬಾಸೆ ಮಸ್ತ್ ಬುಲೆವೊಂದು ಪೋನಗ ಈ ರೀತಿದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಲು ಎಗ್ಗ ಪುಡಾವೊಂದು ಪೋಪ. ಅಂಚನೇ ಬಾಸೆದ ಪಿರಾಕ್‌ನ್‌ಲಾ ನೇಟ್ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ತುಳು ಬಾಸೆ ರಡ್ಡ್ ಸಾವಿರ ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬೇ ಮುಲ್ಪ ಇತ್ತಿನವು. ತುಳು ಬಾಸೆಡುಪ್ಪುನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ನಮ ಕೀಳರಿಮೆ ಮಲ್ತೊನ್ನ ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ತುಳುಕು ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ದೆತೊನ್ನ ತಪ್ಪತ್ತ್. ಅವೆನ್ ಸ್ವೀಕರಣ ಕ್ರಿಯೆ ಪನ್ಪೆರ್. ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಬುಲೆವೊಡಾಂಡ ಉಂದು ಅಗತ್ಯ. ಇನಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಬಾಸೆದ ಶಬ್ದೊಲು ಕನ್ನಡೊಡು ಏತ್ ಉಂಡು ಪಂಡ, ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ಪೂರಾ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಕನ್ನಡೊಡ್ದು ದೆತ್ ಪಿದಯಿ ದೀಂಡ ಅಪಗ ಕನ್ನಡೊದ ಗುರ್ತೊನೇ ತಿಕ್ಕಂದ್ ! ಸ್ವೀಕರಣ ಕ್ರಿಯೆ ಬೋಡು. ಆಂಡ ನಮ್ಮ ಬಾಸೆನ್ ಪೂರಾ ಮರತ್‌ದ್ ಪೂರಾ ಸ್ವೀಕರಣ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪೋಂಡ ನಮ್ಮ ಬಾಸೆ ಬೇತೆನೇ ಆದ್ ಪೋವು. ಈ ಜಾಗ್ರತೆ ನಂಕ್ ಬೋಡು.

ಕಬಿತೆದುಲಯಿಡ್ ಪೊಣ್ಣನ ಉಡಲ್‌ದ ಮದಿಪು

■ ಪದ್ಮಾ ದಿವಾಕರ್ ಕಾನ್ವೆಟ್ಟು

ತೆನ್ಕಾಯಿ ಚಂದ್ರಗಿರಿಡ್ದ್ ಬಡೆಕ್ಕಾಯಿ ಕಲ್ಯಾಣಪುರ ಸುದೆ ಮುಟ ಪರತೊಂದುಪ್ಪಿ ಕುಡರಿರಾಮನ ನಾಡ್ ತುಳುನಾಡ್. ಈ ನಾಡ್‌ಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬೆನ್ನಿ ಸುರುವಾಯಿನಿ ಇಂಚಿಪೊಗು. ಆಂಡ ಅವೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬಾಯಿಗ್ ಪರತ್‌ದ್ ಬತ್ತಿಂಚಿ ''ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊ'' ಗಟ್ಟಿಯಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಂಧಿ, ಕಬಿತ, ಪಾರ್ದನೊ, ಉರಲ್, ಗಾದೆ ಪಾತೆರೊಲು, ಈ ಸಾಲ್‌ಗ್ ಸೇರುವ. ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ಥೊಡು, ರೂಪೊಡು, ತೂಪಾಟಿಕೆಡ್ ಭಾರೀ ಗಂಭೀರ ಬೊಕ್ಕ ಒಪ್ಪವಾಯಿನ ಕಾವ್ಯೊ ರಾಶಿಲೆನ್ ನಮ ತೂವೊಲಿ. ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚಿತ್ತಾಯೆರ್ ನಾಡ್‌ಪತ್ತಿನ ಕಾವೇರಿ, ಭಾಗವತೊ, ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮೆ ಈ ಸಾಲ್‌ಗ್ ಸೇರುನಂಚಿನವು.

''ಕಬಿತೆ'' ಪಂಡ ನಮ್ಮ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಅರಲ್‌ದುಂತುದಿನ ಪೊರ್ಲು ಪುರ್ಪೊದ ಸಾಲ್‌ಲು. ಬಾಡಂದೆ, ಕಮ್ಮೆನೊ ಕೆಟ್ಟಂದೆ ನಾಲಯಿದ ಕೊಡಿಟ್ ನಲಿಪಿನ ಪದ್ಯೊ ಸಾಲ್‌ಲೆನ್ ಕಬಿಕುಲು ಮೊಡೆತೆರ್. ಅವೆಟ್ ಹೆಚ್ಚಿನವು ನೆಲ, ಬಾಸೆ, ಸಮಾಜೊ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬಾನೊ, ಬೆನ್ನಿದ ನಿಲೆಟ್ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ನಾಡ್‌ದ ಆಣ್ – ಪೊಣ್ಣುಲೆನ ಮೋಕೆದ ಮರ್ಲ್ ಮನಸ್‌ದ ಕಮ್ಮೆನೊನು ಬೀಜೊಂದುಲ್ಲ. ಊರೊರ್ಮೆ ಗೌಜಿ ಲಕ್ಕಾದ್ ಕಡೆಕ್ ರಂಗ್ ರಂಗಾದ್ ರೆಂಕೆ ಪುಟ್ಟಾವುನ ಮೋಕೆದ ಸಾಲ್‌ಲು ಮೈ ಮರ್ಲಾದ್ ಬುಡ್ಪ.

ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೊಳ್ಳಿ ಬೊಲ್ಕಿರ್‌ದ ಕಾಲೊಡು ಕಬಿಕುಲು ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು ಮೋಕೆಗ್ ತಾಟಿ ಬೊಟುದೆರ್. ಜವ್ವಂದಿ ಪೊಣ್ಣನ ಕಣ್ಣ ಬೊಂಬೆಡ್ ಮೆಂಚಿದ ರವೊನು, ಪುರ್ಬುಡು ಕಾಮನಬಿಲ್ಲ್‌ದ ಆಟೊನು, ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆಡ್ ಕಡಲ್‌ದ ಏರ್ತೆನ್, ಕೂಲಿದ ಸಾಲ್‌ದ್ ಪಕಲೊದ ರಂಗ್‌ನ್, ಮುತ್ತೆಸಿತನೊಟು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಏಳಿಗೆನ್ ರಂಗ್ ರಂಗಾದ್ ಮೊಡೆವುನ ಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆ..... ಅಲೆ ಪಜ್ಜೆದಾ ಸೊರೊಕು
ಒರಿತೊಂದುಲ್ಲೆ..... ಕೊರಿ ಬಾಸೆದ ಮಲ್ಲಾತಿಕೆಗ್
ಪೇರ್ ತೆಲಿಕೆ ಉಡಲ್‌ಡುರ್ಕುದು
ಬರ್ಪಲಪ್ಪ ಸಿರಿ ಸಿಂಗಾರೊಡು
ತರ್ಕ್‌ದ್ ಕೊಂಡಾಟೊಡು ರಂಗ್ ಮಲ್ಪೊಡು ಎನ್ನ ಪೊಣ್ಣನ್.....

ಪೊಣ್ಣು ನಾಡ್, ಕುಟುಮೊದ ಪದ್ದೆಯಿಲೆಕಂತಿ ಕಣ್ಣ್. ಅಲೆನ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಮಚ್ಚರೊ, ಕುಚ್ಚಣದ ಮುಳ್ಳಿಜ್ಜಿ. –ಕಯ್ಪೆನೋ, ತೀಪೆನೋ ಅರೆತ್‌ದ್ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‌ದ ಸಂಸಾರೊನು ನಡಪೊಡಾಯಿ ಸಕ್ತಿ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಮಾತ್ರ ತೆರಿದುಪ್ಪುನು. ಪೊಣ್ಣ ಮನಸ್ ಬೊಳ್ಳೆಯಿದಂಚ ಕಲ್ಮಶದಾಂತಿನವು. ಅಲೆನ ರೂಪೊರಾಶಿಗ್ ತರೆತಗ್ಗಾವಂದಿ ಆಣ್ ಈ ಲೋಕೊಡೇ ಇಜ್ಜಿ. ಬಾಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಆದ್, ಕಂಡನಗ್ ಬುಡೆದಿಯಾದ್, ಮೆಗ್ದಿ, ಪಲಿಯಾದ್, ಅಲೆನ ಕರ್ತವ್ಯೊಲೆನ್ ನಡಪಾವೊಂದು ಬರೊಂದುಳ್ಳಲ್. ತುಳುನಾಡ್ದ ಕಬಿಕುಲ್ನ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಪೊಣ್ಣು ಪೊರ್ಲುದೈಸಿರೊದ ಪದ್ದೆಯಿಯಾದ್, ಕಾಮೊದ ಪೂವಾದ್, ಜೋಡಿನ್ ಬಯಕುನ ಒಂಟಿ ಪಕ್ಕಿಯಾದ್, ಮೋಕೆನ್ ಉರ್ಕಾಪಿನಂಚಿನ ಗಿರಿಕನ್ಯೆ ಆದ್ ನಾನಾ ರೀತಿಡ್ ಮೆನ್ಕೊಂದುಲ್ಲಲ್.

ಕೋಂಗಿ, ಕೊಲ್ಕೆದಾಂತಿ ಪೊಣ್ಣ ರೂಪೊ, ತಾಳ್ಮೆ, ಧೈರ್ಯೊ, ಸಹನೆಗೊರ ಸಲಾಮು ಪಾಡುಲೆಕ ಕಬಿಕುಲು ಕವನೊಲೆನ್ ಕಟ್ಟ್‌ದೆರ್. ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್, ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಪಿ. ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಅಳಿಕೆ, ಎಂ.ಆರ್. ಬಂಗೇರ, ಕೆಮ್ತೂರು ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ರಘು ಗುರುಪುರ, ಆತ್ರಾಡಿ ಅಮೃತಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ, ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವ ಕೆಲಿಂಜ, ನಾರಾಯಣ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ, ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಧಿಕಾರಿ, ಎಂ.ಕೆ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ, ಸಿದ್ಧಕಟ್ಟೆ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ., ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ ಕುಡ್ವ, ಬೆಳ್ಳೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶೆಟ್ಟಿ ಪ್ರಮೋದಾ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಬಿಕುಲ್ನ ಕವನೊಲೆಡ್ ಪೊಣ್ಣು ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜುವಲ್.

ಕೆಮ್ತೂರು ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್ ''ಪೊಣ್ಣನ್'' ಪ್ರೇಮ ಸುಂದರಿ, ಸಿಂಗಾರಿ, ಮನೋಹರಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುಗರ್ದೆರ್. ಅಲೆನ ಪ್ರೇಮೊಡು ಶೋಕ, ಚಿಂತೆನ್ ಪೂರ ಮದಪೊಲಿ ಪನ್ಪಿ ಸತ್ಯೊನು ತೆರಿಪಾವೆರ್.

''ಇಂಪುದ ತೋಟೊಡು ಒಂಜಾದ್ ನಮ
ತಂಪಾಯಿ ಗಾಳಿಡ್ ಜೊತೆ ಆದ್ ನಮ
ಜೀವನ ರಾಣಿ ಮನೋಮಣಿ
ಪ್ರೇಮದ ಪಂಜರೊಗು ಈ ಒಂಜಿ ಗಿಣಿ...''

ಪೊಣ್ಣು ಪೊರ್ಲು ಕನ್ನಡಿದಲೆಕ, ನರಿಯಂದಿ ನೆಸಲೆದಲೆಕ, ಬೊಲ್ಲಿದ ಬೊಲ್ಪುದಲೆಕ, ಉರ್ಕರುನ ಪೇರ್ದ ನುರೆತಲೆಕ, ಯೇಪಲಾ ಶಾಶ್ವತವಾದುಪ್ಪುವಲ್‌ಂದ್ ಕಬಿ ಉಡಲ್ ರಂಗ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪೊಣ್ಣನ ರೂಪೊದ ರಂಗಿತೊನು ಶ್ರೀ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್– ''ತೇರ್‌ಗ್ ಪಿದಾಡ್ನ ಪೊಣ್ಣು'', ''ಅಂದಾಯಿ ಪಾತೆರ'', ''ಜಾತ್ರೆದಾನಿದ ನೆನೆಪು'', ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕವನೊಲೆಡ್ ಪೊಣ್ಣನ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆನ್ ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜಾದೆರ್. ''ಅಂದಾಯಿ ಪಾತೆರ'' ಪನ್ಪಿ ಕವನೊಡ್, ಪೊಣ್ಣನ್ ಪದ್ದೆಯಿದ ಬಿರ್ದ್‌ಡ್ ಮುರ್ಕಾದ್ ಬುಡ್ತೆರ್.

ಈರೆನ ತೆಗಲೆದ ಪಚ್ಚೆದ ಪದಕ
ಮೋಕೆದ ಕಡಲ್‌ದ ಏರ್ತೆದ ಮಲಕ
ಈಯೆನ್ನ ಅರ್ತಿದುಚ್ಚೆಯೆದ ಪಲ್ಲೆಂಕಿ
ಪಕಳೊ ಕಟ್ಟಾಯಿನ ತೋಳುದ ವಂಕಿ

ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯೆರ್ 'ಗೋಪಿ' ಕವನೊಡು ಮೋಕೆದೊಟ್ಟು ರಸಿಕತೆನ್ ಭಾರೀ

ಬುದ್ಯಂತಿಕೆಡ್ ಪನೊಂದು ಪೋಪೆರ್. ಕೃಷ್ಣೆ ಪೊಣ್ಣು ಮನಸ್ ಕಂಡಿನ ದೇವೆರ್. ಆಯನ ರೂಪೊಗು ಮರ್ಲಾವಂದಿ ಪೊಣ್ಣೆದ್ದಿ. ೧೬,೦೦೦ ಬೊಡೆದಿನಕ್‌ಲೆನ ವಾರೀಸ್ದಾರೆ ಕೃಷ್ಣೆ. ಗೋಪಿ ಮೀಯೆರೆ ನದಿಕ್ ಪೋದ್ ಕುಂಟು, ರಾಕೆ ಮಾತ್‌ದ್ ಆಯನ ರಂಗ್‌ದ ಆಟೊಗು ಕಾಪುವಳ್. ಆಂಡ ಕೃಷ್ಣೆ ಬರಾಂದೆ ಗೋಪಿ ಬೆಪ್ಪಾಯೊಲು.

"ಗಾಬ್ರಿ ಆಯಿನ ನಮುನೆಡ್
ಕುಂಟು ದೀತಿನ ಜಾಗೆಗ್
ಪಾರ್ ಪಾರ್‌ದ್‌ಬತ್ತ್‌ದ್
ಕುಂಟು ಕುಪ್ಪಸ ಮಾತಲ
ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಇತ್ತಿನ ತೂದು ಗೋಪಿ ನಿರಾಸೆಡ್
ಉದ್ದ ಉಸುಲಿನಿ ಬುಡಿಯೊಲು".

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪುಟ್ಟುನು ಇಲ್ಲಡ್, ಕುಟುಮೊದ ಉಲಾಯಿಡ್. ತುಳುನಾಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಒರಿಪಾವುನ 'ಮಾದಿರ' ನಲಿಕೆಡ್ದ್ ಊರ್ದ ಮಾರಿ ಕಳೆಪಳ್. ರೋಗೋ, ಸಂಕಟೊನು ಕಳೆಪಿ ಮಾದಿರ ಊರೊರ್ಮೆ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಇನಿತ ಕಾಲೊಡು ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಏರ್‌ಲಾ ಗೆನ್ಪಾಯೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಬೇಜಾರ್‌ನ್ ಮುಲ್ಪ ಕಬಿ ತೋಜಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಕಪ್ಪಾಲ್ ದಿಂಜಾಯೆರೆ ಪೋತಿನಾಯೆ ಬೇಗ
ದಿಂಜಾದ್ ಬೈದೆಗೆ
ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾಯೆರೆ ಪೋಯಿನಾಯೆ ನನಲ
ಬೈಜೆ ಮಾದಿರ
ಪುಂಚ ಕಟ್ಟುನು ಉದಲಾಂಡಲಾ
ಒಕ್ಕೆಲಾಪುನಿ ಉಚ್ಚುಗೆ
ಕೈಪೆದ ಬಾಯಿದಾಯ ಬದ್ಕ್
ಚೀಪೆ ಬಾಯಿದಾಯಗ್ ಮಾದಿರ.....

ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟೆರ್ ತನ್ನ ಜೀವನೊದ ಅಮುರ್ತೊ ಗಳಿಗೆನ್ ನೆನಪು ಮಲ್ತೊಂದು ಕೈ ಪತ್ತಿ ಬೊಡೆದಿನ್ ಪುಗರೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ತನ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ತುಡರ್ ಅಲ್ಲರ್ವರೆಗಾದ್ ಬತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣು ಈ ಪಂಡ್‌ದ್ ಭಟ್ರ್ ಸುಗಿತೊನುವೆರ್.

ಸಿಕ್ಕಪಗ ಪತ್ತೊಂಜಿ ಮಂಜಲ್‌ದ ನೆರಿದಿಂಜಿ
ದಿನ ಕಾರಕಣ್ಣ ಮುಟ್ಟದ ಡೌಲು ಲಂಗ
ಉದ್ದ ಕೈ ಕುಡ್ತ ಪದಕದ ಪಕಳ ಕಂಟಿ, ಮು
ತ್ತುದ ಕುಡ್ಕ, ಓರೆ ಬಗ್ತಲೆ ನೆಯಿ ಪುಚ್ಚೆ.....

ಎಂ.ಆರ್. ಬಂಗೇರೆರ್ "ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣುನ ಕಥೆ" ಕವನೊಡು ಪೊಣ್ಣುನ ಬದಲಾಪಿ ಮನಸ್‌ನ್ ನಂಬುನು ಬಾರೀ ಕಷ್ಟೊದ ಕೆಲಸ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗ್‌ಲಾ ಪೊಣ್ಣಾಪಲ್, ತರೆ ತಗ್ಗಾವಲ್
ರಾತ್ರೆ ಕನತೆದುರು ಕಲ್ಲಾಪಲ್

ಕಾರ್‌ಗ್ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಲೆಕ ಎನ್ನ ದುಂಬು ಪಿರವುಡು ನಲ್ತೊಂದು
ನಾಲಾಯಿದ ಕೊಡಿಡ್ ಪೂರಿ ಪಾರಾವೊಂತಿನಾಳೆಡ
ಇತ್ತೆ ಸಾರಗೊಂಜೀ ಪಾತೆರ.....
ಓಹ್..... ಈ ಪೊಣ್ಣುಲು ಇಂಚನೆ
ಅಂಗೈತುಲಯಿ ಅರಮನೆ ತೋಜಾವೊಂದು
ಮುಂಗೈಗೊಂತೆ ಬೆಲ್ಲ ಪೂಜೊಂದು
ಮರ್ಲ್ ಕಟ್ಟಾವೆರ್ ಮನಸ್ ಕೆಟ್ಟಾವರ್
ಕಡೆಕೊಂಜಿ ದಿನ ಕೈ ತಿರ್ಗಾವೆರ್.

ಮುಲ್ಪದ ಕವನೊಲೆಡ್ ಪೊಣ್ಣನ ಅಂತರಂಗೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆಲೆನ್ ಗುರುತಿಸಾವೊಲಿ. ಪ್ರೇಮಿಗ್ ತಕ್ಕ ರಾಣಿಯಾದ್, ಕೂರಿಗ್ ಬೂರುನ ಮೀನ್‌ದಲೆಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣು ಆಣನ ತೆಕ್ಕೆಡ್ ಮಾಕಟೆ ಗೊಬ್ಬೊಂದುಲ್ಲಲ್. ಆಕಾಸೊದ ಬೊಳ್ಳಿದಲೆಕ ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಆಣನ್ ಜೇಂಕಾವಲ್.

ಉಂದೆನ್ ಡಾ। ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ಯೆರೆನ ಪಾತೆರೊಡೇ ಕೇನ್‌ಂಡ ಪೊರ್ಲು.

ಆಕಾಸೊದಾ ಬೊಳ್ಳಿ ಯಾನ್ ತಿಕ್ಕಾಯೆ, ಎಕ್ಕಲ್ತ್
ದಾಸೆ ದೀವಡ ಎನಡ ಕೈಲ ಪತ್ತಾಯೆ
ವೇಸೊನು ತೂದೇನ್ ಮೋಸ ಪೋವಾಯೆ
ಕಾಸ್ ಗತ್ತ್‌ಗ್ ಒಲಿದ್ ನಿನ್ನೊಟ್ಟು ಬರಯೆ
ಓರೆ ನೋಟೊದ ನಿನ್ನ ದಿಟ್ಟಿದ ಪಗರಿ ಬತ್ತ್
ನೂರುದೆನ್ನುಡಲ್‌ಗ್ ಮರ್ಕೊ ಬಂಗಾರಿ
ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುದ ಮೋನೆ ತೂದು ಮರ್ಲಾಯೆ
ಪಾರೊಂದು ಬಲ ಬೇಗ ಜೇಂಕವ ದಾಯೆ.....

ಪೊಣ್ಣು ತನ್ನ ಜಕ್ಕ ಜವನಾಟಿಕೆಡ್ ನಾಲ್ ಗೋಡೆದುಲಯಿದ ಉಜ್ಜಾಲ್‌ಡ್ ಶೀಲೊನೊರಿತೊಂದ್ ತನ್ನರಸಗಾದ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲಲ್. ಅಡ್ಡ ತಾದಿ ಪತ್ತಂದೆ, ಕಾಮದಾಟೊಗು ಬಲಿಯಾವಂದೆ, ರೆಂಕೆನ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಕಂಡಿಡ್ ಕಣ್ಣ ದಿಟ್ಟಿ ದೀದ್ ತೂವೊಂದುಲ್ಲಲ್. ತರೆದೆರ್ತ್ ಸಂದಾಯ ಕೊರಂದೆ, ಪೂ ತೆಲ್ಕೆನ್ ಸೆಲಿಯಂದೆ, ಆಣ ನಿರೆಲ್‌ಗ್ ಬೂರಂದೆ ಪೊಣ್ಣ್, ಆದ್ ಒರಿಪುನ ಮರ್ಯಾದಿದಾಲ್ ಆಲ್. ಜೋಕುಲಾಟಿಕೆಡ್ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆರೆ ಮೋಕೆಡ್, ಮದಿಮಲಾದ್ ಕಂಡನ್ಯನ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್, ಪ್ರಾಯೊ ಕರಿನಗ ಜೋಕ್ಲೆನೊಟ್ಟು ಬದ್ಕ್‌ದ ಎರ್ತೆ ಜಪ್ಪೆಲ್‌ಡ್ ಒರ್ತಿಯಾದ್ ತಾಂಗೊಂದು ಬದ್ಕುವಲ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಡೊಂಬರಾಟೊಡು ತನ್ನ ಬೇನೆ, ಬೆಂಗ್‌ನ್ ಅಡೆಂಗಾದ್ ಗುಂಡಾಂತ್ರ ಆಪಿ ಸಮಾಜೊಡು ತುಡರಾದ್ ಸತ್ಯೊನು ಒರಿಪಾವೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದಲ್ ನಮ್ಮ ಪೊಣ್ಣು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕಣ್ಣ್.

ಪೊಣ್ಣಡ ಚಲ್ಲ್ ಗೊಬ್ಬುದು ಪೊರ್ಲು ತೂಪಿ ಆಣ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಇನಿ ವೈರಿಯಾದ್, ಶೀಲೊಗು ಬಿಲೆ ಕೊರ್ಪಿನಾಯಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಆದ್ ಪೊಣ್ಣು ಉಲ್ಲಾಸ ಕೊರ್ಪೊಲು. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ಏತ್ ಪುಗರ್‌ಂಡಲಾ ಅವು ಕಡಿಮೆನೇ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಗೌರವ ಕೊರ್ದು

ಸುಗಿಪುವೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಒಲಿದ್ ಬತ್ತಲ್‌ಂಡ ಪೊಣ್ಣಾದ್ ಮುನಿಯಲ್‌ಂಡ ಮಾರಿಯಾದ್ ಪೋವಲ್. ಈ ನಾಡ್ ಉಂತುದಿನೇ ಪೊಣ್ಣು, ಮಣ್ಣ್, ಬೊಕ್ಕ ಬಂಗಾರೊದ ಡೊಂಬರಾಟೊಡು ಪನ್ಪಿನವು ನಂಬುನಂಚಿನ ಸತ್ಯ.

ಮದಿಮೆದ ಗೌಜಿ ಗದ್ದಲೊಡು, ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರೊಡ್, ನೇಮ ತಂಬಿಲೊಡ್ ಬೇದೊ ದಾಂತೆ ಇನಿ ಪೊಣ್ಣು ಆಣ್‌ಗ್ ಸಮ ಆದ್ ಪೊಂರ್ಬೊದುಲ್ಲಲ್. ಕಾಂಡೆಡ್ದ್ ಬಯ್ಯ ಮುಟ್ಟ ಎಡೇನ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿ ಕಂಡನಗ್ ನಿರೆಲಾದ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ತೂಂಕ್‌ದ್ ಬೊಲ್ಪುದ ತಾದಿ ತೊಜಿಪಾವಲ್. ಬೆನ್ನಿ ಕಂಡೊಡು ಬೆನೊಂದು, ಪಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಬೆಗರ್‌ನ್ ಅರಿಪಾವೊಂದು ಆಲ್ ಕುಟುಮೊಗು ತುಡರಾದ್ ಬೆಳಗಾವಲ್. ಇನಿತ ಕಾಲೊಡು ವಿದ್ಯೆ-ಬುದ್ದಿಡ್, ಎಡ್ಡೆ ಗೇನೊಶಕ್ತಿಡ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ಪರೆ ಪಿದಾಡ್ದಲ್. ನಾಲ್ ಗೋಡೆದುಲಯಿ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಕುಲ್ಲಂದೆ, ನಾಲ್ ಲೋಕೊನು ತೆರಿದ್ ತಾನ್ ಸಕ್ತಿದಾಲ್ ಪನ್ಪಿ ಸತ್ಯೊನು ಲೋಕೊಗು ದೆರ್ತ್ ತೋಜಾಪಿನಲ್ಪ ಪೊಣ್ಣು ಗೆಂದ್‌ದಲ್. ಇಂಚ ತಾಮರೆದ ಪೂತಲೆಕ ದುಂಬಿನ್ ಕೈತಲ್ ಒಯ್ತೊಂದು ಬದ್ಕುನ ಉಲ್ಲಾಸೊದ ಉಸುಲು ಬುಡ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣು ಈ ನಾಡ್‌ಡ್ ಬೆಳಗ್‌ದ್ ಉಂತೊಡು. ಕಬಿಕುಲೆನ ಕವನೊಡ್ ಅರಸೆದಿಯಾದ್, ಕೂಡು-ಕುಟುಮೊದ ಅಕ್ಕೆ ಆದ್, ಬೋಡಾಯಿನೇನ್ ಒದಗಾವುನ ಕಾಮಧೇನು ಆದ್ ಪೊಣ್ಣು ಬೆಳಗೊಡು.

ತಮಾಸೆ

ಅಜ್ಜಿನ ಕುಸೇಲ್

■ **ಜಪ್ಪು ಪದ್ಮನಾಭ ಗಟ್ಟಿ**

ಪದಿ ಪಿರಯದ ಜವ್ವಂದಿ ಪೊನ್ನೊರ್ತಿ ೮೫ ವರ್ಸೊ ಕರಿದಿನ ತನ್ನ ಅಜ್ಜಿನೊಟ್ಟಿಗೆ ತಾಗ್‌ತಾಗ್‌ದೇ ಆ ರೈಲ್ ಬಂಡಿಡ್ ಪಯಣ ಮಂತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ದುಂಬುದ ಸ್ಟೇಶನ್‌ಡ್ದ್ ದೋಸ್ತಿಲಾಯಿನ ರಾಮುಲಾ ಶ್ಯಾಮುಲಾ. ಅವ್ವೇ ಬಂಡಿಗ್ ಮಿತರ್ದ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಎದುರೆದುರಾದೇ ಸೀಟ್‌ಡ್ ಕುಳ್ಳೊಂಡೆರ್. ಬಂಡಿ ಸುರಂಗ ಪೊಗ್ಗುನಗ ಬಂಡಿದುಲೇ ಕತ್ತಲೆಯಾಂಡ್. ಅಪಗನೇ ಏರಾ ಏರೆಗಾ ಮುತ್ತ ಕೊರ್ಪುನ ಸೊದ್ದಾಂಡ್. ಅಯಿತ ಬೆರಿಕ್ಕೇ 'ಚಟೀಲ್'ಂದ್ ಕೆಪ್ಪೆಗ್ ಬಾರ್ಸಿನ ಸೊದ್ದಲಾ ಆಂಡ್.

ಸುರಂಗ ದಾಂಟಿ ಕೂಡ್ಲೇ ಬಂಡಿದುಲ್ಯೆ ಬೊಲ್ಪಾದ್ ನಾಲ್ವೆರ್ಲಾ ಒರ್ಯನೊರ್ಯನ ಮೋನೆ ಮೋನೆ ತೂವೊಂಡೆರ್. ಶ್ಯಾಮು ಅಲಚನೆಗ್ ಬೂರ್ಯೆ – 'ಬವುಸ ರಾಮು ಆ ಪೊನ್ನಗ್ ಮುತ್ತ ಕೊರ್ದ್ಪೊಡು. ಆಳ್ ಇಂಚಿನ ಕೆಪ್ಪೆಗ್ ಬಾರ್ಯದುಪ್ಪೊಡು'. ರಾಮುಲಾ ಅಂಚೆನೇ ಅಲಚನೆಗ್ ಬೂರ್ಯೆ – 'ಬವುಸ ಇಂಬೆ ಅಳೆಡ ಪೆಟ್ಟ್ ತಿಂದೆ.

ಆ ಪೊನ್ನುಲಾ ಅಲಚನೆಗ್ ಬೂರ್ಯಳ್ – 'ಮೆಕ್ಲೆರ್ವೆರ್ನ ಪೈಕಿಡ್ ಏರಾ ಒರಿ ಕತ್ತಲೆಡ್ ಯಾನ್‌ದ್ ಗ್ರೇಶ್‌ದ್ ಎನ್ನಜ್ಜಿಗ್ ಮುತ್ತ ಕೊರ್ದ್ಪೊಡು. ಎನ್ನಜ್ಜಿ ಆಯನ ಕೆಪ್ಪೆಗ್ ಬಾರ್ಸದುಪ್ಪೊಡು'.

ಅಜ್ಜಿ ಅಲಚನೆ ಮಂತೊಂದಿತ್ತಿನಿಯೇ ಬೇತೆ – 'ನನೊಂಜಿ ಸುರಂಗ ಬರಡ್. ಬಂಡಿದುಲ್ಯೆಡ್ ಕತ್ತಲೆಯಾವಡ್. ಎನ್ನ ಬಿಮ್ಮೊರ್ದ್‌ಲಾ, ಕೈಟ್‌ಲಾ ಅವ್ವೇ ಸೊದ್ದ ಪಿದಡ್ಪದ್' ನನೊರ ಈ ಕುಸೇಲ್ನ್ ತೂದೇ ತೂಪೆ.

ಪದ್ರಾಡ್ ತಿಂಗೊಲು... ಪದ್ರಾಡ್ ಮರ್ಗಿಲ್

ಪಗ್ಗು : ಉಂದು ಸುರುತ ತಿಂಗೊಲು. ನಟ್ಟ ಅರೆಗಾಲ. ಬಿಸು ಸುರುತ ಪರ್ಬ. ಮದಿಮೆ, ಇಲ್ಲೊಕ್ಕೆಲ್, ನೇಮ, ಕೋಲ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಲೇಸ್‌ಲ್ ಆವೊಂದುಪ್ಪುನ ತಿಂಗೊಲು. 'ಪಗ್ಗು ಪದಿನೆಣ್ಮ' ಪನ್ಪಿನ ತುಳುವೆರೆನ ಒಂದಿ ಮುಖ್ಯ ಲೆಕ್ಕೊ.

ಬೇಷ : ಈ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಪತ್ತ್‌ನೇ ದಿನೊತಾನಿ ಪತ್ತನಾಜೆ. ಆನಿ ದೈವೊಲೆನ ಪರ್ವೊಲೆಗ್ ಕಡೆ. ಆಟದಕುಲು ಗಗ್ಗರ ಬಿಚ್ಚಾವುನ ದಿನ. ಪತ್ತನಾಜೆ ಪಂಡ ಮರಿಯಾಲ ಸುರು ಪನ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ.

ಕಾರ್ತೆಲ್ : ಉಂದು ನಟ್ಟ ಮರಿಯಾಲ. ಗಾಳಿ, ತೆಡಿಲ್, ಬರ್ಸದ ತಿಂಗೊಲು. ಅರೆಗಾಲ ಇಡೀ ಬೇಂಕೆಡ್ ಬೆಂದಿನ ಭೂಮಿ ತಂಪಾದ್ ನಲಿಪುನ ತಿಂಗೊಲು.

ಆಟಿ : ಇಡೀ ವರ್ಸೊದ ಪದ್ರಾಡ್ ತಿಂಗೊಲ್ಲೆಡ್ ಆಟಿ ಬಜಿ ಹಾಳ್ ತಿಂಗೊಲು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ. ದಿರಿಕೂಟ ಬೊಲ್ಲೊ, ಬರ್ಸ ಬರ್ಪುನ ಪೊರ್ತು, ಬೆನ್ಯರೆ ಬೇಲೆ ದಾಂತಿನ ಪೊರ್ತು. ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆ ಸೀಕ್ ಸಿರ್ಕಟ್ ಬರ್ಪಿನ ಪೊರ್ತು. ಒವ್ವೇ ಎಡ್ಡೆ ದಿನೊಕುಲು ಇಜ್ಜಾಂದಿನ ಪೊರ್ತು. ಆಟಿ ಕಳೆಂಜೆ ಮಾರಿ ಕಳೆಪಿನ ತಿಂಗೊಳು. ಪೊಸ ಮದಿಮಲ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಡೆ ಆಟಿ ಕುಲ್ಲೆರೆ ಪೋಪಿನ ತಿಂಗೊಲು.

ಸೋಣೊ : ಉಂದು ಧರ್ಮೊದ ತಿಂಗೊಲು ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಕ್ಕೊ. ದೈವೊಲೆನ ಗುಡಿ, ಗುಂಡೊಲು ಬಾಕಿಲ್ ದೆಪ್ಪುನ ತಿಂಗೊಲು. ಎಡ್ಡೆ ದಿನೊಕುಲು ಈ ತಿಂಗೊಲುಡು ಸುರು. ಅಷ್ಟೆಮಿ, ಚೌತಿ ಪೂರಾ ಸೋಣೊಡೇ ಬರ್ಪುಂಡು.

ನಿರ್ನಾಲ : ಮರಿಯಾಲ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ತಿಂಗೊಲು. ಇಡೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಪಜಿರ್ ಪೊಲ್ಲುಡು ನಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನ ತಿಂಗೊಲು.

ಬೊಂತೆಲ್ : ಈ ತಿಂಗೊಲು ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಊರುಡು ಕುಸಿ ಎರ್ಕೊಂಡು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡ್‌ದೇ ಲೆಕ್ಕ. ಮರಿಯಾಲ ಪೋದು ದೊಂಬು ಕಾಯೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. ಕಂಡೊಡು ಏಣೆಲ್‌ದ ಬುಲೆ ಪಯ ಆವೊಂದು ಬರೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. ಅಮಾಸೆಗ್ ಮಾರ್ನೆಮಿ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಊರಿಡಿಕ್ಕ ಮಾರ್ನೆಮಿದ ಏಸೊಲು. ಕುಸಿಯೋ ಕುಸಿ. ಆಯುಧ ಪೂಜೆ, ವಿಜಯದಶಮಿ ಪರ್ಬೊಲೆನ ಪೊರ್ಲು.

ಜಾರ್ದೆ : ಈ ತಿಂಗೊಲು ಬೊಕ್ಕಲಾತ್ ಕುಸಿತ ಪೊರ್ತು. ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಪೊಸ ಅರಿ, ಬಾರ್ ಕದಿಕೆ ದಿಂಜುನ ಪೊರ್ತು. ಜಾಲ್ ಇಡೀ ಅಂಬಿ ಅಡ್ತ್‌ದ್ ಪೊರ್ಲಾದುಪ್ಪುಂಡು. ಅಮಾಸೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ದೀಪೊಲಿದ ಗೌಜಿ. ಪಟಾಕಿದ ಅಬ್ಬರ, ಪರ್ಬ ಮೀಪಿನ ಕುಸಿ, ಬಲೀಂದ್ರ ಪೂಜೆ, ಗೋಪೂಜೆ, ಅಂಗಡಿ ಪೂಜೆದ ಐಸಿರ, ಪೊಸ ತುತ್ತೈತ, ಪೊಸ ಕಮ್ಮೆನದ ತೆನಸ್‌ದ ಗಮ್ಮತ್ತ್.

ಪೆರಾರ್ದೆ : ಈ ಪೊರ್ತುಡು ವಾ ಇಲ್ಲಡ್ಲಾ ಬಡಪತ್ತ್ ಉಪ್ಪುಜಿ. ಉನ್ಯರೆ, ತಿನ್ಯರೆ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅರೆಗಾಲೊದ ನಡುಟ್ಟೇ ಮೆಯ್ ಕುರ್ಕಾವುನ ಚಳಿ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಅಲ್ಪಪ್ಪ ಲಕ್ಷ ದೀಪೋತ್ಸವೊಲು ನಡಪುಂಡು. ಆಟ

ಸುರುವಾಪುಂಡು. ಕೋಲ, ನೇಮೊದ ಗೌಜಿ ಲಕ್ಕುಂಡು.

ಪೊನ್ನಿ : (ಪೊಯಿಂತೆಲ್) ಚಳಿತ್ತ ನಡುಟೇ ಬರ್ಪುಂಡು ಕೆಡ್ಡಸ. ತುಳುವಪ್ಪೆನ್ ಸಿಂಗಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್
ಬಾಮಿಪುನ ಪರ್ಬ. ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋದು ಬೋಂಟೆ ದೇರುನ ತಿಂಗೊಲು.

ಮಾಯಿ : ಚಳಿಲಾ ಮುಗಿಯೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಟ್ಟ ಅರೆಗಾಲ. ಶಿವರಾತ್ರಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಊರೂರುಡು ಜಾತ್ರೆದ ಗೌಜಿ. ಪೊಸ ಫಲ ವಸ್ತುಲು ತೆಗ್‌ರ್ ಪುಡಾದ್ ಚೀಪೆ ಪಟ್ಟುನ ತಿಂಗೊಲು.

ಸುಗ್ಗಿ : ಉಂದು ವರ್ಸೊದ ಕಡೇತ ತಿಂಗೊಲು. ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ಮದಿಮೆದ ಗೌಜಿಲು. ಕುಡೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ಬರ್ಪಿನ ಮರಿಯಾಲಗ್ ಅಟ್ಟನೆ ಮಲ್ಪುನ ತಿಂಗೊಲು. ದಿನ ಪೋಯಿಲೆಕಾನೆ ಬರ್ಪುಂಡು ಸಂಕ್ರಾಂತಿ. ಆನಿಗ್ ವರ್ಸೊದ ಅಕೇರಿ. ಮನದಾನಿ ಬಿಸು. ಪೊಸ ವರ್ಸೊದ ಪೊಸ ಚಕ್ರ ಸುರು.

ನಮ್ಮ ಊರ್ದ ಪುಲ್ಯ ಕಾಂಡೆದ ಪೊರ್ಲು

■ ಶಶಿಕುಮಾರ್ ಸಿ. ಕುಂದರ್

ಈ ಕಾಂಡೆದ ವಾ ಪೊರ್ಲುಯೇ ಉಂದು
ವಾ ದೇವೆರೆನ ಕಾರ್ನಿಕದ ರೂಪಯೇ ಉಂದು ॥
ಮುಡಯಿಡ್ ಮೂಡೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಸೂರ್ಯನ ಪೊರ್ಲುಗ್
ಪಡ್ಡಯಿಡ್ ಬೀಜುನ ಗಾಳಿದ ತಂಪುದಾ ಸಂಪುಗ್
ಅಯಿತ ನಡುಟು ಪಕ್ಕಿಲೆ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ರಾಗದ ಮರ್ಲ್‌ಗ್
ಕಕ್ಕೆ ಕರೆಪಿನ ಪೊರ್ಲು ಕೋರಿ ಕಿಲೆಪಿನ ಪೊರ್ಲು ॥
ಪುಲ್ಯ ಕಾಂಡೆದ ಸೂರ್ಯನ ಬೊಲ್ಪುಗು
ಪಚ್ಚೆ ಪಜಿರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಕುಲ್ದುನ ಪನಿತ ಪೊರ್ಲು
ಈ ಪಜಿರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ನಡೆತ್ತೊಂದಿತ್ತಿ
ಬೊಲ್ದು ಕೊಕ್ಕರೆದ ನಲಿಕೆದ ಪೊರ್ಲು ॥
ಕಕ್ಕೆದ ಕಾ... ಕಾ... ಕಾರದ ಸ್ವರತ ಮಿತ್ತ್
ಕೋಗಿಲೆದ ಕೂ...ಕೂ... ಸ್ವರತ ಗಾನದ ಪೊರ್ಲುಗ್
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂತ ಕಮ್ಮೆನದ ಒಟ್ಟಿಗೆ
ಕೆಂಪು ಗುಲಾಬಿ, ಬೊಲ್ದು ಸುಗಂಧಿ ಅರಳಿದಿನ ಪೊರ್ಲು ॥
ಕೆದುತ ನಡುಟು ಕೆಂಪು ತಾವರೆ ಉಂತುದಿನ ಪೊರ್ಲು
ಕಂಡದ ಬರಿತ ಪುನಿತ ಪಜಿರ್‌ದ ನಡುಟು
ಉಂತುದಿ ಬೊಲ್ದು ಲಿಲ್ಲೀ ಪೂತ ಪೊರ್ಲು
ಉಂದೇ ನಮ್ಮ ಊರ್ದ ಪುಲ್ಯ ಕಾಂಡೆದ ಪೊರ್ಲು ॥

ಆಜಾದಿನ ಕೋರಿ... ಅರಿತ ರೊಟ್ಟಿ...!

■ ಬಿ.ಕೆ. ಕರುಣಾಕರ, ಕೈಕಂಬ

ತುಳುವೆರೆನ ಬದ್‌ಕ್ ಬೆನ್ನಿದೊಟ್ಟುಗೆ ಕೋತೊಂದು ಬುಲೆಯಿನ. ಅಂಚಾದೇ ಮುಲ್ಪದ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ಪೂರಲಾ ಬೆನ್ನಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಒಂದೊಂದೇ ತೆಗ್‌ಲೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅರಿ-ಬಾರ್ ಮುಲ್ಪದ ಮುಕ್ಯ ತೆನಸ್. ಅಂಚಾದೇ ಅರಿಟ್ ಮಲ್ತಿನ ರೊಟ್ಟಿ, ಇಡ್ಲಿ, ಓಡದ್ಯೆ/ಓಡುಪಾಲೆ/ಕಪ್ಪಾರೊಟ್ಟಿ, ದೋಸೆ, ಪುಂಡಿ, ಸೇಮೆದದ್ಯೆ, ಪಜೆಮಡಿಕ್ಕೆ, ಗಟ್ಟಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನವು ಕಾಂಡೆದ ಚಾಕ್ ಪೊರ್ಲುದ ತಿಂಡಿಲಾಯ. ಅವ್ವೇ ರೀತಿ ಕಜಿಪು ದಾದ ಕೇಂಡ ಮುಲ್ಪನೇ ಬುಲೆಯಿನ ಕಾಯಿ ಕಜಿಪು/ನಟ್ಟಿಕಾಯಿ, ಮೀನ್, ಕೋರಿ ಮುಕ್ಯವಾದ್ ತೋಜೆಂಡ್.

ಒಂಜಿ ಕಾಲ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೋರಿ ಕಜಿಪು ಇಲ್ಲಡ್ ಮಲ್ತೆರ್ ಪಂದಾಂಡ ಆನಿ ಬಾರೀ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಉಂಡು ಪಂಡ್‌ದೇ ಲೆಕ್ಕ. ಒಂಜೋ ಇಲ್ಲಗ್ ಬಿನ್ನೆರ್ ಬತ್ತ್‌ದೆರ್, ಇಜ್ಜಿಂಡ ಆನಿ ದಾದನಾ ಪರ್ಬ ಉಂಡು. ಉಂದು ಅತ್ತಂಡ ಮದಿಮೆದ ತೊಡಮನೆ, ಬದ್ದೊ(ನಿಶ್ಚಯ). ಬಯಕೆ, ಆಟಿ ತಮ್ಮನ, ಅಗೆಲ್, ಕೋಲ ಇಂಚ ಮಾತ ವಿಶೇಷ ಉಂಡು ಪಂದ್‌ದರ್ತೊ. ಉಂದು ದಾಲಾ ಅತ್ತಂಡ – ಊರುದ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟಡ್ ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲದ ಕೋರಿ ಗೆಂದ್‌ದ್ ಒಟ್ಟೆ ಕೋರಿ ಬಿಸಲೆಡ್ ಬೇಯೊಂದುಂಡು ಪಂಡ್‌ದರ್ತೊ.

ಆ ಕಾಲೊಡು ಬಡಪತ್ತ್‌ದ ದಿನೊಕ್ಕುಲಿತ್ತ. ಕೋರಿ ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪುನಿ ಪಂಡ ಆತ್ ಸುಲಬೊ ಅತ್ತ್. ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಪಂಡ ಅವು ಕೋರಿ ಆಜಾದಿನ ಪನ್ಪಿನ ದಿನ ಅವು.

ಬೂತೊಗ್ಲಾ ಬ್ರಾಯ್ಲರ್ ಕೋರಿ !

ಕಾಲ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ನಮ್ಮೂರುಡು ಊರುದ ಕೋರಿ ಮಾತ್ರ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಡ್ಲಾ ಕೋರಿ ಸಾಂಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನರಮಾನ್ಯಗ್ಲಾ, ಬೂತೊಲೆಗ್ಲಾ ಅವ್ವೇ ಕೋರಿ. ಕರಿನ ಪತ್ತ್ ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏತ್ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ ಕೋರಿ ಸಾಂಕುನನೇ ಬಹುತೇಕ ಉಂತುದ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ವಾ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋಂಡಲಾ ಕಜಿಪುಗು ಕನಪಿನ ಬ್ರಾಯ್ಲರ್ ಕೋರಿ. ಊರುದ ಕೋರಿದ ಕಜಿಪು ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ವಿಶೇಷ ಆದ್ ಪೋತುಂಡ್. ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿ ಇತ್ತಿನಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ವರ್ಸೊಗು ಏಳೆನ್ಮ ಸರ್ತಿ ಊರುದ ಕೋರಿದ ಕಜಿಪು ತಿಕ್ಕುಂಡಾ ದಾದನಾ...! ಊರುದ ಕೋರಿದ ಜಾಗೆಗ್ ಸುರುಕು ಬ್ರಾಯ್ಲರ್ ಕೋರಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಯಿತ ಬೆರಿಕೇ ಟೈಸನ್ ಕೋರಿ, ಗಿರಿರಾಜ ಕೋರಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ಇತ್ತಿತ್ತೆ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಟರ್ಕಿ ಕೋರಿ ತೋಜೊಂದುಂಡು.

ದುರಂತ ದಾದ ಪಂಡ ಬೂತೊಗು ಕೊರ್ಯೆರೆಲಾ ನಮ್ಮಲ್ಪ ಊರುದ ಕೋರಿ ತಿಕ್ಕೊಂದಿಜ್ಜಿ! ಅಯಿಕ್ಕೊಸ್ಕರ ಊರೂರು ನಾಡೊಂದು ಪೋಪಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಏತೋ ಕಡೆಟ್ ಊರುದ ಕೋರಿದ ಬದಲ್ ಗಿರಿರಾಜ ಕೋರಿ ಗಲಸುವೆರ್. ನನಲಾ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ಬೂತೊಗ್ಲಾ ಬ್ರಾಯ್ಲರ್ ಕೋರಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಉಂಡಾತ್‌ಂಡ್. ಬದಲಾಯಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗ್ ನರಮಾನಿ ಒಂದೊನ್ನೆಕಾನೇ ಬೂತೊಲ್ಲಾ ಒಂದೊಂದುಲ್ಲ...!

ಲಾಯಕ್‌ದ ಕೋರಿದ ಕಜಿಪುಲಾ. ಅರಿತ ರೊಟ್ಟಿಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಆನಿದ ವನಸ್ ಬೊಂಬಾಟ್.

ರೊಟ್ಟಿದ ವಿಷಯ ನನಲಾತ್ ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ದ. ರೊಟ್ಟಿ ಪತ್ತಾವುನ ಇತ್ತೆ ಬಹುತೇಕ ಉಂತುದೇ ಪೋತ್‌ಂಡ್ ಪನೊಲಿ. ದುಂಬು ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಡ್ ರೊಟ್ಟಿ ಪತ್ತಾವುನ ಬಲಪ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಓಡು ಉಪ್ಪೆದ್‌ಂಡ್. ಬಜಿ ಕೈಟೇ ರೊಟ್ಟಿ ಪತ್ತಾವುನೆಟ್ ನಮ್ಮ ಪೊಂಜೊವುಲು ಉಸಾರಿತ್ತೆರ್. ಆ ರೊಟ್ಟಿದ ರುಚಿಕ್ ಸಾಟಿಯೇ ಇಜ್ಜಿ. ಇತ್ತೆ ರೊಟ್ಟಿದ ಓಡುಲಾ ಕಮ್ಮಿ. ರೊಟ್ಟಿ ಪತ್ತಾವುನಕುಲ್ಲಾ ಕಮ್ಮಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಂಗಡಿಡ್ ತೆಲ್ಪು ತೆಲ್ಪುದ ರೊಟ್ಟಿ ತಿಕ್ಕುಂಡತಾ? ಬಿನ್ನೆರ್ ಬತ್ತೆರ್‌ಂಡ ರಪ್ಪ ಅಂಗಡಿಗ್ ಪೋದು ಪ್ಯಾಕ್ ರೊಟ್ಟಿ ಕನತ್‌ಂಡ ಆಂಡ್. ಫಾರ್ಮ್‌ಗ್ ಪೋಂಡ ಬ್ರಾಯ್ಲರ್ ಕೋರಿ ಸ್ಕಿನ್‌ಔಟ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾಸ ಪೀಸ್ ಪೀಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದೇ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ದಾದ ಬೇಲೆ ಉಂಡು ಪನ್ಲೆಗೆ? ಪ್ಯಾಕೆಟ್ ರೊಟ್ಟಿ, ಬ್ರಾಯ್ಲರ್ ಕೋರಿ. ಉಂದು ಇತ್ತೆದ ಫ್ಯಾಶನ್.

ಇತ್ತೆ ಕೋರಿದ ಕಜಿಪುಗು ಆತ್ ಮಲ್ಲ ಮಹತ್ವ ಇಜ್ಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕೋರಿ ಕಜಿಪು ಇತ್ತೆ ಅಪೂರ್ಪದ ತೆನಸ್ ಅತ್ತ್. ವೀಕೆಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್‌ಡ್ ರಜೆತ ದಿನತಾನಿ ಎಚ್ಚದ ಇಲ್ಲಡ್ ಚಿಕನ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಹೋಟೆಲ್ ಪೋಂಡ ಚಿಕನ್ ಸುಕ್ಕ, ಕಬಾಬ್, ಫ್ರೈ, ಚಿಲ್ಲಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ನಾನಾ ಬಗೆತ ಐಟಂ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊದ ಮದಿಮೆಲೆಡ್ ನಾನ್‌ವೆಜ್ ವನಸ್ ಕಾಮನ್ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು. ದುಂಬು ಪೂರಾ ಮದಿಮೆಲೆಡ್ ಮಾಸದ ವನಸ್ ಮಲ್ತೊಂದಿಜ್ಜಂಡ್.

ಜನೊಕ್ಲೆಡ ಇತ್ತೆ ದುಂಬುದ ಬಡಪತ್ತ್ ಇಜ್ಜಿ. ಐಕ್ ಸರಿಯಾದ್ ಊರು ಊರುಗು, ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಗ್ ನಾನಾ ನಮೂನೆದ ತೆನಸ್‌ಲ್ ಕಾರ್ ದೀತ. ರೆಡಿಮೇಡ್ ಫುಡ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪರಿಣಾಮ ಅಮೆರಿಕದ ಫುಡ್‌ಲಾ ಮುಲ್ಪನೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಅಂಚಾದೇ ಆಜಾದಿನ ಕೋರಿ, ಅರಿತ ರೊಟ್ಟಿ ದುಂಬುದ ಮಹತ್ವೊನು ಕಲೆವೊಂದ್‌ಂಡ್.

ಮದಿಪು ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಬಿಡುಗಡೆ

ಕುಡ್ಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಕಟಣೆ ಆಯಿನ 'ಮದಿಪು' ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆನ್ ನಾಟಕ ಕಲಾವಿದರೆನ ಒಕ್ಕೂಟದ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಕಿಶೋರ್ ಡಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಚಾವಡಿಡ್ ನಡತಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಡು ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಉಮಾನಾಥ ಕೋಟ್ಯಾನ್, 'ಮದಿಪು' ಪತ್ರಿಕೆದ ಸಂಪಾದಕೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯೆರ್ ಜಗನ್ನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಾಳ, ಆರ್.ಕೆ. ಉಳ್ಳಾಲ್, ಕೆ.ವಿ.ಶೆಟ್ಟಿ, ಜಗದೀಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಕೆಂಚನಕೆರೆ, ರೋಹಿಣಿ ಜಗರಾಂ ಈ ಸಂದರಪ್ಪುಡು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ತೆರ್.

ಈ ವರ್ಸೊರ್ದುರ್ದು ತುಳು ಕೋರ್ಸ್

ಕುಡ್ಲ: ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಯೋಜನೆದಲೆಕ್ಕ ಈ ವರ್ಸೊರ್ದುರ್ದು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡು ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ಸಂಬಂಧಪಡಿಲೆಕ್ಕ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೋರ್ಸ್, ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಕೋರ್ಸ್‌ಲು ಸುರು ಆಪಂದ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಉಮಾನಾಥ ಎ. ಕೋಟ್ಯಾನ್ ಪಂತೆರ್. ತುಳು ಬಾಸೆನ್

ಒರಿಪಾವುನ, ಬುಳೆಪಾವುನ ದಿಸೆಟ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲೆನ್ ಪಾಡೊಂದುಂಡು. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಯತ್ನೊದ ಫಲ ಆದ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಮಾತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಲೆಡ್ ತುಳುನು ಮೂಜನೇ ಬಾಸೆ ಆದ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಕಲ್ಪವುನ ಕಜ್ಜ ೨೦೧೧ರ್ದ್ ನಡತೊಂದುಂಡು. ನನ ದುಂಬಗ್ ೯ ಬೊಕ್ಕ ೧೧ನೇ ತರಗತಿಗ್ ತುಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಲೆನ ರಚನೆದ ಬಗೆಟ್ ಕಜ್ಜ ಕೊಟ್ಯ ಆವೊಂದುಂಡು. ಪುಸ್ತಕ ತಯಾರಾವೊಂದುಂಡು. ಇತ್ತೆ ಸುರುಟ್ಟು ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಮುಕಾಂತ್ರ ತುಳು ಕಲ್ಪವೊಂದುಂಡು. ನನ ದುಂಬಗ್ ಹಂತ ಹಂತವಾದ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ತುಳು ಲಿಪಿತ್ತ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೋಟ್ಯಾನ್ ಪಂಡೆರ್.

ಎಡ್ಮನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಗು ತುಳು: ಕೇಂದ್ರದ ಮಿತ್ತ್ ಒತ್ತಡ ಅಗತ್ಯ

ಕುಡ್ಲ: ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ಎಡ್ಮನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಗು ಸೇರ್ಸಾವುನ ಬಗೆಟ್, ಡಾ. ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ ಸೇರಿ ಲೆಕ್ಕ ಮಾತ ತುಳುವೆಅರೆನ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ಸಾದ್ ಕೇಂದ್ರದ ಮಿತ್ತ್ ಒತ್ತಡ ಕನಪಿನ ಕೆಲಸ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮುಕಾಂತ್ರದ ಆವೊಡು. ನೆಕ್ಕ್ ಮಾತ ರಂಗ ಕಲಾವಿದೆರ್ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರ ಕೊರ್ರೆ ಬದ್ಧವಾದುಲ್ಲೆರ್ ಪಂಡ್‌ಗ್ ರಂಗಕಲಾವಿದೆ ವಿಜಯಕುಮಾರ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಪಂಡೆರ್. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ವರ್ತಿರ್ದ್ ವಿಶ್ವರಂಗ ಭೂಮಿ ದಿನಾಚರಣೆದ ಅಂಗವಾದ್ ನಡತಿನ 'ಕೂಟೊ-ತಮ್ಮನ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಟು 'ತುಳುನಾಡ್ದ ಬಿರ್ಸೆ' ಪುಗರ್ತೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆರ್ ಪಾತೆರಿಯೆರ್. ಉಂದೇ ಸುಂದರಪ್ಪುಡು ರಂಗಭೂಮಿ ಕಲಾವಿದೆ ಆರ್.ಕೆ. ಮಂಗಳೂರ್ ಮೆರೆಗ್ ಚಾವಡಿ ಸಮ್ಮಾನ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಉಮಾನಾಥ ಎ. ಕೋಟ್ಯಾನ್ ಲೇಸ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ವೈಸೊಂದು ಪಾತೆರಿಯೆರ್.

ರಂಗಭೂಮಿ ಕಲಾವಿದೆರಾಯಿನ ಆರ್.ಕೆ. ಉಳ್ಳಾಲ್, ಕೆ.ವಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಕದ್ರಿ, ಸಂಜೀವ ಎಸ್. ಅಡ್ಯಾರ್, ರೋಹಿಣಿ ಜಗರಾಮ್, ಜಗದೀಶ್ ಕೆಂಚನಕೆರೆ, ತುಳುನಾಟಕ ಕಲಾವಿದೆರೆನ ಒಕ್ಕೂಟದ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಕಿಶೋರ್ ಡಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಪಾಲ್ ದೆತೊಂಡೆರ್. ತುಳುರಂಗಭೂಮಿದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಚರ್ಚೆ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯೆರ್ ಜಗನ್ನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಾಳ ಬೊಕ್ಕ ದಾಮೋದರ ಬಂಗೇರ ಉಪಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ. ಸಬೆನ್ ಎದ್ಕೊಂಡೆರ್. ಮಂಜುಳಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಣೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಮಣ್ಣ ಪೊಡಿತ್ತ ದೇವಾಲ್ಯೊ

– ಕನ್ನಡ ರೂಪಾಂತರ : ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

– ತುಳುಕ್ಕು : ಕೇಶವ ಶೆಟ್ಟಿ ಕೆ. ಆದೂರು

ರವೀಂದ್ರ ಠಾಕೂರೆರೆನ 'ಗೀತಾಂಜಲಿ'ಡ್ದ್

ಬಲಿ ಭಜನೆ ಓಮ ಜಾಮ ಜಪೊ ಮಾತ ಬೂರು ತಾರಡ್
ಪಡಿ ಮುಚ್ಚಿದೇವಾಲ್ಯೊಡ್ದು ದಾದ ಬರು ಮೂಲೆಪತ್ತ್‌ದ್
ಕತ್ತಲೆದ ಮದೆಮದೆದೆಂಗ್ ಮೈಮದತ್
ದಾದೆನ್ ಪೂಜಿತ ಗುಟ್ಟುಡಂಚ ?
ತೂಲ ತೂಲಲಾ ! ಕಣ್ಣ್ ಬುಲಾವರಲಾದ್
ಇಜ್ಜಿ ಗುಂಡೊಡು ದೇವೆರ್ !
ಬಲಿ ಭಜನೆ ಓಮ ಜಾಮ ಜಪೊ ಮಾತ ಬೂರು ತಾರಡ್
ಆಯೆ ಪೋತೆನೆ ಬೆನ್ನಿಲೆ ನೆಲೊನು ಗರ್ತ್ ಕಂಡ ಕಟ್ಟಿಕೋಡಿಗ್,
ಕಲ್ಕುಡೆ ನುಪ್ಪುದ ತಾದಿಡ್ ನಿಚ್ಚಲ ಕಲ್‌ಪುಡತ್ ಬೆನ್ಪೆನೆ
ದೊಂಬು ನೀರ್ಡ್ ಮಾತೆರೊಟ್ಟುಗು
ಉಂತುನೆ ಪೊಡಿರಟ್ಟಾದ್ ರಡ್ಡ್ ಕೈನ್ಲ
ಯನ ಬೊಲ್ದು ಕುಂಟು ಬುಡು ಬುಡು
ಬಲಾ ! ಧೂಳುಡು ನೊರೆಂಕಿಯೆರೆ
ಪಡಿ ಮುಟ್ಟ ದೇವಾಲ್ಯೊಡ್ದು ದಾದ ಬರು ಮೂಲೆ ಪತ್ತ್‌ದ್
ಬುಡುಗಡೆ ಬೋಡೆ ? ಬುಡುಗಡೆ ಓಲುಂಡು ?
ಪಡೆವೆ ಪನ್‌ಪನ್ ವಾಯಿಡೆ
ದೇವೆರೇ ಸಿಸ್ಟಿದ ತಡೆವುಡುಲ್ಲೆರ್
ಇಜ್ಜಿ ಆರೆಗ್‌ಲಾ ಬುಡುಗಡೆ!
ಬುಡ್ದು ಬುಡು ಈ ಮನಿಪನ ಜಪ, ದೀದ್ ಬುಡುಮಾಲೆ
ಕುಂಟು ಪರ್ಯಡ್ ಒರೆಸ್ ಧೂಳು ಕೆಸರ್ ಕುರೆ !
ಬೆನ್ಪಿ ಗೇನೊಡು ಬೆರೆಲಾರೆಡ, ಉಡಲ್‌ಪ್ಪಡೆ ಸೀಂಟ್‌ಬರಡ್
ಬಲಿ ಭಜನೆ ಓಮ ಜಾಮ ಜಪ ಮಾತ ಬೂರು ತಾರ್‌ಡ್.

ಅಪ್ರತಿಮ ಅಹಲ್ಯೆ

■ ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಾ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಕುಂಬಳೆ

ಅಹಲ್ಯಾ, ದ್ರೌಪದಿ, ಸೀತಾ, ತಾರಾ, ಮಂಡೋದರಿ ಈ ಐವರೆನ್ ಪುರಾಣ ಲೋಕೊದ ಪತಿವ್ರತಾ ಪೊಂಜೆನಕ್ಲ್ ಪನ್ಪುನಿ. ಮಿಕ್ಲೆನ್ ಸಮಸ್ತ ಮಾನವೆರ್ ಪುಲ್ಯಾಲೊಗೇ ನೆನೆಯೊಡಾಯಿನ ಧರ್ಮೊ. ಈ ಪೊಂಜೊಗೊಳೆನ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಅಹಲ್ಯೆ ದುಂಬು ತೋಜುಪಾಲ್. ಮಾತ ಪೊಂಜೆಕುಲ್ಲಾ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಪೊಣ್ಣು ಅಹಲ್ಯೆ. ಆಲೆನ ಪರಿಚಯೊ ಆದರ್ಶೊ ವಂತೆ ತೂಕೊ.

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೊದ ಮುಟ್ಟ ಜೀವಿತೊಣುತ್ತುತ್ತಿ ಮುದ್ಗಲ ದೇಶೊದ ಮಹರ್ಷಿಗುಳೆ ಮಗಳ್ ಅಹಲ್ಯೆ. ಇಂಬಳ್ ಗೌತಮ ಋಷಿಕ್ಕುಲೆ ಬುಡೆದಿ. ಇಂಬಳೆಗ್ ದೀವೊದಾಸ ಪನ್ಪಿ ಪಲಯೆ ಇತ್ತೆ. ಅಹಲ್ಯೆ ಬ್ರಹ್ಮೆರ್ನ ಅರ್ತಿದ ಮಗಳ್ ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲಾ ರಾಮಾಯಣೊ ಪನ್ಪುಂಡು. ಅಹಲ್ಯೆ ಮೇನಕೆನ ಮಗಳ್ ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಹರಿವಂಶೊಡು ಉಂಡು. ಅಹಲ್ಯೆ ಭಾರೀ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಣ್ಣು. ಅಲೆ ಸರೀರೊಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಕಾಂತಿ, ಪರಿಮಳೊ ಬೆಳಗೊಣ್ದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಣ್ಣನ ಮಾನವೆರ್ ಅತ್ತ್ ದೇಬೆರೆನಾಕ್ಲ್ ಇಷ್ಟ ಮಾಲ್ಪಿ ಕಾಲೊ. ಅಹಲ್ಯೆನ ಸಂಗ ಮಾಲ್ಪೊಡು ಪಂಡ್ದ್ ಒರ ಇಂದ್ರ ದೇಬೆರ್ ಗೌತಮರೆ ಆಶ್ರಮೊಗ್ ಆರ್ ಇಜ್ಜಿಯಾಂದಿ ಪೊರ್ತುಡು ಪೊಗ್ಯೆರ್. ಅವುಲಾ ಗೌತಮರೆ ವೇಶೊ ಪಾಡೊನ್ದು. ಕಂಡನಿ ಬತ್ತಿನಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಹಲ್ಯೆ ಬಾಕಿಲ್ ದೆತ್ತಾಲ್. ಗೌಮತೆರ್ ಅತ್ತ್‌ಂದ್ ತೆರಿನಾಗ ದೇವೇಂದ್ರೆಡ ಕೋಪಿತ್ತಾಲ್ ಅಹಲ್ಯೆ. ಕೋಪೊ ಮಲ್ಪಾರಾವಾಂದ್. ಉಂದ್ ಎಡ್ಡೆ ಕಾರ್ಯೊಗ್ ಪಂಡೆ ದೇವೇಂದ್ರೆ. 'ಈ ಕ್ಷಣೊಟ್ಟೆ ಮುಲ್ತು ಪೋಲೆ. ಗೌತಮೆರ್ ತೂಂಡ ಶಾಪೊ ಕೊರುವೆರ್. ಈರೆಗ್ಲ ಇಂದೆನ ಪರಿಣಾಮೊ ತೋಜು' ಪಂಡಾಲ್ ಅಹಲ್ಯೆ. ಇಂದ್ರೆ ಅಮಸರೊಡು ಪಿದಾಡ್ಯಾರಾನಗ ಗೌತಮೆರ್ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಬತ್ತೇರ್. ಮುನಿ ವೇಶೊಡಿತ್ತಿ ದೇವೇಂದ್ರನ್ ತೂನಾಗ ಗೌತಮೆರೆಗ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಕೋಪೊ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಆಣ್ ಮಗಕ್ತ್ತಿ ಫಲ ಪೋವಾಡ್‌ನಿಕ್' ಪಂಡೇರ್ ಗೌತಮೆ. ಮಹಾತ್ಮರಾಯಿನ ಗೌತಮೆರ್ ಶಾಪೊ ಕೊರ್ನ ಕ್ಷಣೊಟ್ಟೆ ದೇವೇಂದ್ರೆರೆನ 'ಪೊತ್ತೆಲ್' ತಿರ್ತ್ ಉದುರುತ್ ಬೂರ್‌ಂಡ್. ಮಲ್ಲ ಪೋಡಿಗೆಟ್ ತೂವೊನುತ್ತಿ ಅಹಲ್ಯೆಗ್‌ಲಾ 'ಇ ಸಾವಿರೊ ವರ್ಷ ಕಾಲೊ ಈ ವನೊಟ್ಟೆ ಗಾಳಿ ಮಾತ್ರ ಸೇವಿತೊಣ್ದ್ ಬೊಣ್ಯ ರಾಶಿದ ಮಿತ್ತ್ ದೆರ್ತೊಣ್ದ್ ಅದೃಶ್ಯಳಾದ್ ಕಲ್ಲಾತ್ ಬೂರು' ಪಂಡೆರ್ ಬುಡೆದಿಗ್. ನನ ದಾದ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಪಂಡಿ ದುಕ್ಕೊಡ್ ತೂವೊನ್ದಿತ್ತಿ ಬುಡೆದಿಗ್ ಪಿರ ಶಾಪೊ ಕೊರಿಯೆರ್. 'ಏಪೊ ದಶರಥನ ಮಗೆ ಶ್ರೀರಾಮೆ ಈಡೆ ಬರ್ಪೆನೋ, ಕಲ್ಲಾಯಿನ ನಿನ್ನಾನ್ ಆಯನ ಕಾರ್ದ್ ಒದ್ದುವೇನೋ ಆ ಪೊರ್ತುಡ್ತು ನಿಂಕ್ ಪೂರ್ವ ರೂಪೊ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಮಾತೆರ್ನ ಬಹುಮಾನೊಡ್ ಎನ್ನಾನ್ ಸೇರ್ಪ' ಪಂಡೆರ್ ಗೌತಮೆರ್. ಬಕ್ಕ ಹಿಮಾಲಯೊಗ್ ತಪಸ್ಸ್ ಮಾಲ್ಪೆರ ಪಿದಾಡ್ದ್ ಪೋಯೆರ್. ಬಕ್ಕ ಸಾವಿರ ವರ್ಷೊಡ್ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮುನಿಕ್ಕುಲೆನೊಟ್ಟುಗ್ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರೆ ಅಹಲ್ಯೆನ ಆಶ್ರಮೊಗ್ ಬರ್ಪೆರ್. ಶ್ರೀರಾಮ ದೇಬೆರ್ನ ಕಾರ್ದ ಸ್ಪರ್ಶೊ

ಬೂರಿಬೆಟ್ಟ್‌ಗೇ ಅಹಲ್ಯೆನ ಶಾಪೊ ವಿಮೋಚನೆಯಾದ್ ಆಲ್ ಎಡ್ಡೆ ಪೊಣ್ಣಾದ್ ತೋಜ್ಪಾಲ್. ಗೌತಮೆರ್ ಅಹಲ್ಯೇನ್ ತನ್ನ ಬುಡೆದಿಯಾದ್ ಸ್ವೀಕರಿತೊಣ್ದ್ ಕೊನಪ್ಪೆರ್ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮೊಗ್. ಮೂಲು ನಮ ಪನೊಡಾಯಿನ ಅಂಶೊ ಪಂಡ ಇಂಚಿ ತಪ್ಪುಗ್ ಪೊಣ್ಣಗ್ - ಆಣಗ್ ಇರುವೆರೆಗ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಪುಂಡ್. ಅಹಲ್ಯೆಗ್ ಗೌತಮೆರ್ನ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆಯಾದ್ ತಿಕ್ಣಗ ಕಾರ್ದ ಸ್ಪರ್ಶೊ ಶ್ರೀರಾಮೆ ಮಾಲ್ಪೆರ್. ಕುಡ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಆಯಿನ ಅಹಲ್ಯೆ ಗೌತಮೆರ್ನ್ ಸೇರ್ದ್ ಆನಾಗ ಆಲ್ ತನ್ನ ತಪ್ಪುನು ಒತ್ತೊನ್ದ್ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಮಲ್ತೊನ್ದಿ ಅಂಶ ತೋಜುಂಡು. ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಲ್ತ್ಂಡ ಮೂಲು ಅಹಲ್ಯೆನ ತಪ್ಪು ಕಮ್ಮಿ. ಆಂಡಲಾ ಆಳ್ ತನೊಡ್ದಾಯಿನ ತಪ್ಪುನು ಒತ್ತೊನುನೆ ಬಲ್ಮೆ.

ಅರಸೆರ್ ಕಲ್ಕಿಯೆರ್ !

■ ಅರವಿಂದ ಬಿಜೈ

ಬಂಗಾರದಂಚಿತ್ತಿನ
ಗತ್ತ್‌ದ, ಗುತ್ತುದ ಚಾವಡಿಡ್
ಬೊಲ್ದು ಮುಂಡಾಸ್‌ದ
ಅರಸೆರ್ ಕುಲ್ದೆರ್ ॥

ತಿಂಗೊಲ್ದ ಬೆನ್ಪಾಟಿಕೆಡ್
ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಉಂತುದುಂಡು
ಬಜ್ಜೆಯಿ, ಬಚ್ಚಿರೆ, ಬೊಂಡ
ಪಿಂಗಾರೊದ ಮಲ್ಲದೊಂಪ ॥

ತೆಂಬರೆ ನಲಿಪುಂಡು
ಪಾಡ್ದನ ಬುಲಿಪುಂಡು
ಗುತ್ತುದ ಚಾವಡಿಡ್
ಗಗ್ಗರೊಡ್ ಉಂತುಂಡು ಬೂತ
ತೆಲಿಕೆ ಇಜ್ಜಂದಿ ಮೋನೆ
ತಿಗಲೆ ಎಡ್ಡುನ ನಲಿಕೆ ದಾನೆ !
ಮನಿಪುಜಿ ಬೂತ

ಪಿಸ್‌ರದ ಉಸುಲುಡುಂಡು
ಬಾನ ತೂದು ಕಲ್ಕುಂಡು
ತಿಗಲೆಗ್ ಜೀಟಿಗೆನ್
ಅರ್ಕ್‌ದ್ ಪತ್ತ್‌ಂಡ್ ಬೂತ
ಪೊತ್ತಿಜತ್ತ ತಿಗಲೆ
ತೂಯಿಂಚಿ ಅರಸೆರ್
ಲಕ್ಕ್‌ದ್‌ಲ ಉಂತಿಜ್ಜೆರ್
ಬಚ್ಚೆಂಡ್ ಬೂತ
ನೆಲನ್‌ಪತ್ತ್‌ಂಡ್
ಜೀಟಿಗೆನ್ ದಕ್ಕ್‌ಂಡ್
ಬಣ್ಣನ್ ಮಾಜಾಂಡ್
ದಕ್ಕಿ ಜೀಟಿಕೆದ ಸೂ
ಚಪ್ಪರೊಗು ಪತ್ತ್‌ಡ್
ಲಕ್ಕುದುಂತಿ ಅರಸೆರ್
ಜೋರ್ ಕಲ್ಕಿಯೆರ್!

ಬಲೆ ನಮ ತುಳು ಲಿಪಿ ಕಲ್ಪುಗ

ಪಾಲಾಕ್ಷ

ಸುಮಾರ್ ರಡ್ಡರೆ ಸಾರ ವರ್ಸೊಡ್ದು ದುಂಬೇ ಪುಟ್ಟುದಿನ ಬಾಸೆ ತುಳು. ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆನ ಪೈಕಿಡ್ ಮೂಲ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ಸುರುಕು ಎಗ್ಗೆ ಪುಡಾದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಯಿನ ಸುರುತ ಬಾಸೆ ಪಂಡ ಅವು ತುಳು. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ತಮಿಳ್, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ಮಲಯಾಳ ಬಾಸೆಲ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಯ ಪಂಡ್‌ದ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಪಂತೆರ್.

ಈತಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ನನಲಾ ತುಳುತ ಬಗ್ಗೆ ತುಳುವೆರೆಗೇ ಕೀಳರಿಮೆ ಪೋತ್‌ಜಿ. ಐಕ್ ಸರಿಯಾದ್ ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ಲಿಪಿ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿನ ಕುಚ್ಚನೊದ ಪಾತೆರ ನಮ ಕೇನೊಂದೆ ಇತ್ತ. ಬೇತೆ ಬಾಸೆದಕುಲ್ಲಾ ತುಳುನ್ ಹಂಗಿಸಾನಗ 'ನಿಕ್ಲೆನ ಬಾಸೆಗ್ ಲಿಪಿ ಇಜ್ಜಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಚುಚ್ಚೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದು ಸತ್ಯ ಆದುಪ್ಪು ಪನ್ಪಿನ ಭಾವನೆ ಇಂಚಿಪ್ಪ ಮುಟ್ಟಲಾ ಇತ್ತ್‌ಡ್. ಆಂಡ ಏಪ ತುಳು ಲಿಪಿಟ್ಟೇ ಬರಿಯಿನ ಪಿರಾಕ್‌ದ ತುಳು ಓಲೆ ಗ್ರಂಥೋಲು ತಿಕ್ಯನಾ.... ಆನಿಗ್ ಈ ಪಾತೆರ ಸುಳ್ಳು ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಾಬೀತಾಂಡ್.

ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಲಿಪಿ ಉಂಡು. ಈ ಲಿಪಿಟ್ಟ್ ಸುಮಾರ್ ೬೦೦ ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ತುಳು ಮಹಾಕಾವ್ಯೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಅಪಗದ ತುಳು ಕವಿಕ್ಕುಲು. ಅಂಚನೇ ಉಂದೇ ಲಿಪಿಟ್ಟ್ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಂತ್ರೊಲೆನ್ಲಾ ಬರೆದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸುಮಾರ್ ಒಂಜರೆ ಸಾರ ತುಳು ಲಿಪಿತ್ತ ತಾಡವಾಲೆಲ್ ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊದ ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನೊದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಡುಂಡು. ತುಳು ಲಿಪಿ ಎಂಚ ಉಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇನ್ನಗ ಕೆಲವೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್ - ಅವು ಮಲಯಾಳ ಲಿಪಿತ್ತ ಲೆಕ ಉಂಡು. ನೇಕ್ ಕಾರಣ ಉಂಡು. ಮಲಯಾಳದಕುಲು ದುಂಬು ತಮಿಳ್ ಲಿಪಿನ್ ಗಳಸಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಡು ತುಳುನಾಡ್ ಪುರೋಹಿತೆರ್ ತುಳು ಲಿಪಿಟ್ಟ್ ಬರೆಯಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಂತ್ರೊಲೆನ್ ಪತೊಂದು ಕೇರಳೊಗು ಪೋದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚ ತುಳು ಲಿಪಿ ಮಲಯಾಳ ರಾಜ್ಯೊಗು ಗುರ್ತಾಂಡ್.

ಈ ಲಿಪಿಕ್ಕ್ 'ಆರ್ಯ ಎಳುತ್ತ್' ಲಿಪಿ 'ತಿಗಳಾರಿ ಲಿಪಿ' ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್‌ಲಾ ಉಂಡು. ಕೆಲವೇ ಸಮಯೊಡು ಈ ಲಿಪಿನ್ ಒಂತೆ ರೂಪಾಂತರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಲಯಾಳದಕುಲು ತನ್ಕುಲೆ ಬಾಸೆಗ್ ಗಳಸಾಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಕ್ರಮೇಣ ತಮಿಳ್ ಲಿಪಿ ಬುಡುದು ಈ ಲಿಪಿನೇ ಮಲಯಾಳ ಲಿಪಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ನಮ್ಮ ತುಳು ಲಿಪಿ ಕೇರಳೊಡು ಜನಪ್ರಿಯ ಆಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಂಶೋಧಕೆರ್ ನಾಡ್‌ದ್ ಪತ್ತ್‌ದೆರ್. ಆಂಡ ತುಳುವೆರ್ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡೊದ ಪ್ರಭಾವೊಗು ಬೂರುದು ನಮ್ಮ ಲಿಪಿನ್ ಕೈ ಬುಡಿಯೆರ್. (ಈ ಲಿಪಿನ್ ತುಳು - ಮಲಯಾಳ ಲಿಪಿ ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್‌ಡ್ ವಿದೇಶಿ ಸಂಶೋಧಕೆರ್ ಲೆತ್ತ್‌ದೆರ್.)

ತುಳು ಲಿಪಿ ಅಚ್ಚಾತ್‌ಂಡ್.....

ನಮ್ಮನೇ ಆಯಿನ ಲಿಪಿನ್ ಕುಡ ತೂಪಿನ, ಮನಸ್ಸಿತ್ತ್‌ಂಡ ಕಲ್ಪುನ ಅವಕಾಶ ಇತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದ್‌ರ್‌ಡೇ ಉಂಡು. ಓಲೆ ಗರಿಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿನ ಲಿಪಿನ್ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪೊಗು ಕನಪಿನ ಬೇಲೆ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಸುರುಕು ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ತುಳು ಲಿಪಿನ್ ಪುಸ್ತಕೊದ ರೂಪೊಗು ಕನತ್‌ಂಡ್, ಕರಿನ ಮೂಜಿ

ವರ್ಸೊಡು ಮೂಜಿ ನಮೂನೆದ 'ತುಳು ಅಕ್ಷರ ಮಾಲೆ' ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟ ಆತ್ಂಡ್. ೨೦೦೯ಟ್ ನಡತಿನ ವಿಶ್ವ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊದ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಕಲಾವಿದೆ, ಸಾಹಿತಿ ಸೂರ್ಯೋದಯ್ ಪೆರಂಪಳ್ಳಿ ಮೇರ್ 'ಬರವುದ ಜೀಟಿಗೆ' ಪನ್ಪಿನ ಬೂಕು ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತೆರ್, ನೇಟ್ ತುಳು ಅಕ್ಷರ ಮಾಲೆ, ಅಯಿತ ಕನ್ನಡ - ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದ, ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ ಪೂರಾ ಸಮಗ್ರವಾದ್ ಬೊಲ್ಪುದು ಬೈದ್ಂಡ್. ಅಂಚನೇ ತುಳು ಅಂಕೆಲಾ ನೇಟ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ೫೦ ರೂ. ಬಿಲೆ ದೀತಿನ ಈ ಬೂಕು ಬಹುವರ್ಣೊಡು ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್ಡ್ ಮೂಡುದು ಬತ್ತಿತ್ಂಡ್. ತುಳು ಲಿಪಿನ್ ತೂವಂದಿನಕ್ಲೆಗ್ ಉಂದು ನಿಜವಾದ್‌ಲಾ ಜೀಟಿಗೆನೇ ಆದ್ ಸಾಯಾಂಡ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ೨೦೧೧ಟ್ ತುಳುನಾಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವೇದಿಕೆ ಟ್ರಸ್ಟ್ - ಮಂಗಳೂರು (ರಿ) ಮುಕುಲು ತುಳು ಲಿಪಿ ಅಕ್ಷರ ಮಾಲೆ ಪನ್ಪಿನ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಕೆದ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಮಾಮಲ್ಲ ತುಳು ಸಂಶೋಧಕೆರಾಯಿನ ಡಾ. ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರ್ ಈ ಬೂಕುಗು ತುಳು ಲಿಪಿ - ಬರವು ಒದಗಿಸಾದೆರ್. ೫೦ ರೂ. ಬಿಲೆ ಇತ್ತಿನ ನೇಕ್ ಡಾ. ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯೆರ್.

ಇಂಚಿಪೊಗು ಕರಿನ ವಾರ ಕುಡೊಂಜಿ ಬೂಕು ಬುಡುಗಡೆ ಆಂಡ್. ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಂಗೀಕಾರ ಮಲ್ತಿನ ತುಳು ಲಿಪಿನ್ ಜಿ.ವಿ.ಎಸ್. ಉಳ್ಳಾಲ್ ಸಂಪಲಿಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದೊದೊಟ್ಟುಗೆ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. 'ತುಳು ಅಕ್ಷರ ಮಾಲೆ' ಈ ಪುಸ್ತಕೊದ ಪುದರ್. ೭೫ ರೂ. ಬಿಲೆ ಉಂಡು. ಡಾ. ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆತೆರ್.

ಈ ಮೂಜಿ ಪುಸ್ತಕೊಲುಲಾ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದುಂಡು. ಬಹುವರ್ಣೊದ ಆಕರ್ಷಕ ಚಿತ್ರೊಲು ನೇಟ್ಟುಂಡು. ಸರಳವಾದ್ ತುಳು ವರ್ಣಮಾಲೆನ್ ತೋಜಪಾದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ತುಳು ಲಿಪಿ ಕಲ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಉಂದು ಕೈಸಾಂಗ್ ಆದುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಟ್ ಸಂಶಯನೇ ಇಜ್ಜಿ.

ಅಪ್ಪೆನ ಸುಗಿಪುಡು

■ ಶ್ರೀಮತಿ ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ

ಅಪ್ಪೆ ಈರೆನ ಸುಗಿಪುಡು ಸಂಪು ಸೊರ್ದಯ ಉಡಲ್‌ಡ್ ।
ಕಣ್ಣ್ ತೆಲಿಪುಂಡು ಮನಸ್ ನಲಿಪುಂಡು ಈರೆ ದರ್ಸನ ಬಾಗ್ಯೊಗು ॥
ಮುಗೊತ ತೆಲಿಕೆಡ್ ಕಣ್ಣ ಸದ್‌ರ್‌ಡ್ ಸತ್ಯೊ ಗೆಂದಿನ ಗೆಲ್ಮೆನೇ

ಪೂಜಿ ಬಾಮಿದ್ ಬಮ್ಮಣೆದ್ ಕಯಿಟಬಯ ಕೊರ್ಪುನ ಮೋಕೆನೇ
ಪೊಣ್ಣ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಬೂಮಿ ಸೋಬೆಡ್ ಈರೆ ರೂಪೊನೆ ನೆಗಪ್ಪುಂಡು
ಬೇನೆ ಬೆಸರ್ ಬಗಲೆ ಕಲೆಪುನ ದಿವ್ಯ ಸೇಜನೆ ಮೆನ್ಕುಂಡು ॥
ಪುಂಡು ಪೋಕ್‌ರಿ ಗಿಡೆತಿ ಮಿಸ್ಮೆದಿ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಬಿದೆ ಅಳಿತೆರ್

ಒಂಬ ರೂಪೊಡು ತೋಜಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮಾರ್ನೆಮಿದ ಸಿರಿ ಮೆರೆಯೆರ್
ಈರೆ ಸುಗಿತ್ಂಡ ಕೋಟಿ ದೇವತೆ ಮದಿಪು ತಿಕ್ಕಿನ ಪುಣ್ಯೊಗೆ
ಸಾರ ವಿದ್ಯೆಲು ಒಲಿದ್ ಬರ್ಪಗೆ ಲೋಕ ಕಾಪುನ ಶಕ್ತಿಗೆ ॥
ನಂಜಿ ಮಚ್ಚರ ಸೊರ್ಕು ಹಾಂಕರ ಮನತ ಮಾರಿಲೆ ಗಿಡೆಪುಲೆ

ನೇಮ ನೀತಿದ ಸತ್ಯೊ ಸಾದಿಡ್ ನಡಪಾದೆಂಕ್ಲೆನ್ ಕಾಪುಲೆ
ಗೇನ ದಾಂತೆನೆ ಮಲ್ತಿ ತಪ್ಪುನು ಮನ್ನಿತ್‌ದ್ ಒರ ತರ್ಕೊನಿ
ಇಂಬು ಕೊರ್ದ್ ಕಾಪುಲೆಪ್ಪೆ ಮಂಗಳದ ಸಿರಿ ದೇವಿಯೇ ॥

ಬತ್ತಿ ನಾಯಿ ಸಾಂಕಡ, ಇತ್ತಿ ನಾಯಿ ದೊಂಕಡ !

■ ಅಮಿತಾ ಕಿಲಾರಿ

ನಾಯಿಲಾ, ಪುಚ್ಚೆಲಾ ಸೊರ್ಗೊಗು ಪೋಪ. ದೇವೆರ್ ಉಂತಾದ್ ಕೇನುವೆರ್. ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಭೂಲೋಕೊಡು ಏರ್ ನುಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್ ಸಾಂಕ್ಯೆರ್. ಅಪಗ ನಾಯಿ ತನನ್ ಸಾಂಕಿನ ಯಜಮಾನನ ಪುದರ್ ಪನ್ಪುಂಡು. ಪುಚ್ಚೆ ಮಾತ್ರ – 'ಏರಾ ನುಪ್ಪು ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಯಾನ್ ತಿಂದೆ' ಪನ್ಪುಂಡು. ಪುಚ್ಚೆ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ತಿನ್ಪಿನ ಪ್ರಾಣಿ. ಅಯಿಕ್ ನುಪ್ಪು ಪಾಡಿನಕ್ಲೆನಾ ಗುರ್ತೊ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ನಾಯಿ ಅಂಚತ್ತ್. ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ನುಪ್ಪು ಪಾಡಿನಕ್ಲೆನ್ಲಾ ಅವು ಏಪಲಾ ಮರಪಂದ್‌ಗೆ. ನಾಯಿದ ವಿಶೇಷತೆನೇ ಉಂದು. ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆ, ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಣೆಗ್ ಕುಡೊಂಜಿ ಪುದರೇ ನಾಯಿ. ಇಲ್ಲಡ್ ಸಾಂಕುನ ಕೆಲವೇ ಮುರ್ಗೊಲೆಡ್ ಉಂದು ಮುಕ್ಯವಾಯಿನ. ಅವು ನಮ್ಮ ಬೇಲೆದಕ್ಲೆನ ಲೆಕ ನುಪ್ಪು ತಿಂದ್‌ದ್ ಜಗಲಿಡಾ, ಬೆಂದ್ರ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಡಾ ಜೆತ್ತೊಂದು ದಿನ ಕರಿವುಂಡುಂದಾಂಡಲಾ, ಕುಡೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ಅವು ನಮ್ಮ ದೋಸ್ತಿ ಲೆಕ ಮನಸ್‌ಗ್ ಮಸ್ತ್ ಕೈತಲಾದುಪ್ಪುಂಡು. 'ನಾ' ಪಂಡ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್, 'ಯಿ' ಪಂಡ 'ಯೀಶ್ವರ' ದೇವೆರ್. ಇಂಚ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ನಮ್ಮ ಜನೊಕ್ಲೆಡ ಉಂಡು. ಈಶ್ವರೆ ಬೊಕ್ಕ ವಿಷ್ಣು ದೇವೆರೆನ ಅಂಶೊ ಈ ಮುರ್ಗೊಡ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬೊಲಿಗೆ ಮುಲ್ಪ ತೋಜುಂಡು.

ಮಹಾಭಾರತೊಡು ಒಂಜಿ ಸನ್ನಿವೇಶ ಬರ್ಪುಂಡು. ಧರ್ಮರಾಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಆಯನ ನಾಲ್ ಜನ ಮೆಗ್ಯನಕುಲು ಬೊಕ್ಕ ಬೊಡೆದಿ ದ್ರೌಪದಿ ಸೊರ್ಗೊಗು ಪೋನನ ದ್ರೌಪದಿಲಾ, ನಾಲ್ ಮೆಗ್ಯನಕುಲ್ಲಾ ಸಾದಿ ನಡುಟೇ ಬಚ್ಚಿದ್ ಬೂರ್ವೆರ್. ಆಂಡ ಒಂಜಿ ನಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮರಾಯನೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೊರ್ಗೊದ ಬಾಕಿಲ್ ಮುಟ್ಟಲಾ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಲ್ಪ ಯಮೆ ಉಂತಾದ್ ಕೇನ್ವೆ. ಈ ನಾಯಿ ದೂರ ಕಡಪುಡ್ಯಂಡ ಮಾತ್ರ ನಿಕ್ಕ್ ಸೊರ್ಗೊದ ಬಾಕಿಲ್ ದೆಪ್ಪುವೆ. ಅಪಗ ಧರ್ಮರಾಯೆ ಪನ್ಪೆ – ನಾಯಿಗ್ ದಾಂತಿನ ಸೊರ್ಗೊ ಎಂಕ್‌ಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ. ಯಾನ್ ನರಕೊಗು ಪೋಪೆಂದ್. ಈ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡಿನ ಯಮೆ, ಕುಸಿಯಾದ್ ನಾಯಿಗ್‌ಲಾ ಸೊರ್ಗೊ ಪೊಗ್ಯೆರೆ ಅವಕಾಶ ಕೊರ್ಪೆ. ನಾಯಿಗ್ ಮಲ್ಲ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು, ನಾಯಿದ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆ ಬೊಕ್ಕ ಧರ್ಮರಾಯೆ ನಾಯಿಗ್ ಕೊರ್ನ ಬಿಲೆ ನೆಟ್ಟ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಇಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತಿನ ನಾಯಿಗ್ ನುಪ್ಪು ಪಾಡ್‌ದ್ ಸಾಂಕ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಚ ಸಾಂಕ್‌ಂಡ ಅವು ಆ ಇಲ್ಲಡ್ ಸಾವುದ ನುಪ್ಪು ತಿನಂದೆ ಪೋವಂದ್‌ಗೆ. ಉಂದು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಕ್ಲೆನ ನಂಬಿಕೆ. 'ಬತ್ತಿ ನಾಯಿ ಸಾಂಕಡ, ಇತ್ತಿ ನಾಯಿ ದೊಂಕಡ' ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆಲಾ ಉಂಡು. ನಾಯಿಗ್ ದೊಂಕರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಅವು ದೇವೆರೆಗ್ ಸಮ ಪನ್ಪೆರ್ ತೆರಿದಿನಕುಲು. ನಾಯಿ ನಡು ಸಾದಿಡ್ ಉಂತುದ್ ಸೊರೊಟ್ಟು ಅರಬಾಯಿ ದೀಂಡ, ಸೈತಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೇನ್ಯೆರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆಲಾ ಉಂಡು. ರಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ತುಡು ನಾಯಿಗ್ ತೆಲಿ ಗಂಜಿ ಪಾಡ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್.

ಎಂಚನೇ ಉಪ್ಪಡ್–ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ನುಪ್ಪು ಪಾಡಿನ ಯಜಮಾನನ್ ಏಪಲಾ ಮರಪಂದಿನ ಮುರ್ಗೊ ಪಂಡ ನಾಯಿ ಮಾತ್ರ. ಇಲ್ಲದ ಏರೇ ಆವಡ್ ಪಿದಯಿಡ್ದ್ ಬನ್ನಗ ಬೀಲೊ ಬೀಜಾದ್ ಎದ್ಕೊನುನ ನಾಯಿದ ವಿಶೇಷತೆ. ನಾಯಿ ಬುಲಿಪುನ, ನಾಯಿ ನೀರ್‌ಡೇ ಮೀಂದುನ, ಜಾರಂಗೆಲ್ ಜಾಗೆಡ್ ನಾಯಿ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಪರತೊಂದು ಪೋಪಿನ ಉಂದು ಪೂರಾ ತೂಯೆರೆ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲು.

ಒಂತೆ ತೆಲಿಪರಾ ?

■ ಶಶಿಕುಮಾರ್ ಸಿ. ಕುಂದರ್

ಆರೋಗ್ಯಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಆತ್ ಇಂದ್‌ದ್. ಆನೇ.... ಬುಡ್ತೆ....ಯಾನ್....?

ರಂಗಣ್ಣೆ – ಆನೀಡ್ದ್ ಇಂಚಿ ಪರ್ತಿನೇ ಇಜ್ಜಾ....?

ಗುಂಡಣ್ಣೆ – ಪರ್ವೆ.... ಪೇಪರ್ ಓದುನ....ಬುಡ್ತೆ

★ ★ ★

'ಬರ್ಸ ಬರ್ಪಿನಿ ಆತೆಯೇ ಕೊಡೆ ಬುಡುಪಾಲೆಯೇ'

'ಬೊಡ್ಜಿ ಯನ್ನ ಕೊಡೆಟ್ಟ್ ಒಟ್ಟೆ ಉಂಡು'. ಬೊಕ್ಕ ದಾಯೆಗ್ ಕೊಡೆ ಪತ್ತೊಂದು ಬರ್ಪಿನಿ

'ಎನಡ ಕೊಡೆಲಾ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ನಿಕುಲ್ ತೆಲಿಪುವರ್ ಪಂಡ್‌ದ್'

'ಕೊಡೆಟ್ ಒಟ್ಟೆ ಆಂಡಲಾ ಕೊಡೆ ಉಂಡತಾ ಯನಡಾ'

'ಈರೆಡ ಕೊಡೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ ಅತಾ....'

★ ★ ★

'ಉಂದು ಮದ್ಮೆದ ವಿಷಯ ವಂತೆ ಎರಡೆಲಾ ಪನಡೆ' 'ಅವು ದಾನಿ'

ಆಣಗ್ ದುಂಬು ಒಂಜಿ ಮದ್ಮೆ ಊರುಟು ಆತ್‌ಂಡ್‌ಗ್ಯಾ 'ಅಂಚಾದ್ ವಂತೆ ಗುಟ್ಟುಡೇ ದೀಲೆ

'ಯಾನ್ ಎರಡಲಾ ಪನ್ಪುಜಿ' 'ನಿಕುಲಾ ಎರಡಲಾ ಪನಡೆ' 'ಆವು' 'ಆಂಡ'....

'ಪೊಣ್ಣುಲಾ ವರ ಪಾರ್ ಪೋದು ಒರಿಯನೊಟ್ಟುಗು ಮದ್ಮೆ ಆತೊಲುಗ್ಯಾ'

ಆಯೆತ್ತೆ ದುಬಾಯಿಡ್ ಉಲ್ಲೆಗ್ಯಾ ಆಯಿ ದುಬಾಯಿಡ್ ಬರೋಡ್ಡ ದುಂಬೇ ಈ ಮದ್ಮೆ ಆವೊಡು.

★ ★ ★

ರಾಮಣ್ಣೆ – ಯಕ್ ವಂತೆ ದುಡ್ಡು ಬೋಡು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್....

ತೋಮಣ್ಣೆ – ಒರ ಕೊರ್ತಿನ ದುಡ್ಡು ಈ ತೊರ್ತುರ್ಜ ಕೊರ್ತುರ್ಜರ್. ಅವನ್ ಯಾನ್ ಪತ್ತ್ ಸರ್ತಿ ಕೇಂಡೆ.

ರಾಮಣ್ಣೆ – ಐಟ್ ದಾನಿ ಆಂಡ್, ಯಾನ್ ಇರ್ವ ಸರ್ತಿ ಕೇನಿ ಬೊಕ್ಕನೇ ಈರ್ ಎಂಕ್ ದುಡ್ಡು ಕೊರ್ತಿನಿ ಅತ್ತೇ ತೋಮಣ್ಣ.

ತೋಮಣ್ಣೆ – ನನ ಪತ್ ಸರ್ತಿ ಕೇಂಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಒಟ್ಟುಗು ಕೊರ್ಕ

★ ★ ★

ಶಾರದಕ್ಕ – ಹಲೋ ಯಾನ್ ಪಾತೆರುನು, ವಂತೆ ಫೋನ್ ಎನ್ನ ಕಂಡನ್ಯಗ್ ಕೊರ್ಲೆ

ಶಾಮಣ್ಣೆ – ಅರೆನ ಪುದರ್ ಎಂಚ?

ಶಾರದಕ್ಕ – ಅರೆನ ಪುದರ್ ಎಂಚ ಪನ್ಪಿನಿಯೇ....

ಶಾಮಣ್ಣೆ – ಅಂಚಾಂಡ ಉಂದು ರೊಂಗ್ ನಂಬರ್

ಶಾರದಕ್ಕ – ಇಜ್ಜಿ ಆರ್ ಉಂದೇ ನಂಬರ್ ಕೊರ್ತೆರ್

ಶಾಮಣ್ಣೆ – ಏತ್ ನಂಬರ್ ಅರೆನ?

ಶಾರದಕ್ಕ – ಈರ್ ದಾದ ಪಾತೆರುನುಯೇ? ಕಂಡನೆಗ್ ನಂಬರ್ ಉಂಡೆಯೇ ಎಂಕ್ ಆರ್ ಒಂಜೇ ಕಂಡನಿ ಉಪ್ಪುನು.

ಶಾಮಣ್ಣೆ – ಅಂಚನಾ... ಅಂಚಾಂಡಾ ಅವು ಯಾನೇ.....?

ತುಳುನಾಡ್

■ ಅಗ್ರಾಳ ನಾರಾಯಣ ರೈ,

ಉದಿಪಾಡ್ ನಮನ ಪೊರ್ಲ ತುಳುನಾಡ್ ॥
ಬರ್ಪುಂಡು ಬರ್ಪುಂಡು ತುಳುನಾಡಾಪಿನ ದಿನೊ ಸತ್ಯೊ
ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರೆರೆ ಬೊಳ್ಪೇತ್ ನಿತ್ಯೊ ಆತೇ ಉಂದು ಸತ್ಯೋ
ಕಾಲೊ ಕೂಡ್ದು ಬನ್ನಾಗ ತುಳುವಪ್ಪೆ ತೆಲ್ಪು ಸತ್ಯೊ ಸತ್ಯೋ
ಮಾನ್ಯೆರೆ ಉಡಲೊಂಜಾದ್ ತುಳುತುಡರ್ ಬೆಳಗುನ ಸತ್ಯೋ ॥

ಮೂಡಾಯಿ ಕೆಂಪಾಂಡ್ ಕಡಲರಾಜಡ್ದ್ ಬುಡುಗಡೆ ಆಂಡ್ ತುಳುನಾಡ್
ಕುಡರಿರಾಮನ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಂಡ್ ತುಳುವ ಬೂಡಾಂಡ್ ತುಳುನಾಡ್
ಶಿವಪಾರ್ವತಿ ಸನ್ನಿಧಿ ಗಣೊಕುಲೆ ಸಕ್ತಿ ಸತ್ಯೊದಪ್ಪೆನಾ ತುಳುನಾಡ್
ತಾರೆ ಕಂಗ್ ಬಾರೆ ಪೊರ್ಲ ನಿಸರ್ಗೊ ಪಚ್ಚೆ ಪೈರ್ ತುಳುನಾಡ್ ॥

ಮೂಜಿ ಸಾರೊ ವರ್ಸೊ ಬಿರ್ಮಣ ಮಲವೆರಾಳಿನ ತುಳುನಾಡ್
ಸತ್ಯೊ ಸಿರಿ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟ್ದ್ ಮೆರೆಯಿನಾ ತುಳುನಾಡ್
ನಾಗಬ್ರಹ್ಮೆರೆ ಸತ್ಯೊ ನೆಲೆಯಾಯಿನಾ ತುಳುನಾಡ್
ಸೊನ್ನೆಗಿಂಡ್ಯೆ ಕುಮಾರ ಕಾರ್ನಿಕೊದ ತುಳುನಾಡ್ ॥

ಅಳಿಯ ಸಂತಾನೊದ ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯೆ ಆಳಿನ ನಾಡ್
ಜೈನ ಅಜಿಲ ಬಲ್ಲಾಳೆರಾಳಿನ ಸುಕೊಸಾಂತಿ ಬೂಡು
ಕೀಂಜಾವು ಪಕ್ಕಿಡ್ದ್ ಪುಟ್ಯನಾ ದೇಯಿ ಬೈದ್ಯೆದಿನಾ ನಾಡ್
ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್ ಪುಟ್ಟ್ದ್ ಕಾರ್ನಿಕೊ ತೋಜಾಯಿ ಬೂಡು ॥

ಕುಟಿಲ ಚೇಷ್ಟೆದ ಕೃಷ್ಣೆ ನೆಲೆಯಾಯಿ ಈ ನಾಡ್
ಆದಿ ಶಂಕರ ತಪಸ್ಸ್‌ಗೊಲಿದ್ ಶೃಂಗೇರಿ ನೆಲೆತ ಶಾರದೆ ಈ ನಾಡ್
ಅಷ್ಟಮಠೊಟ್ಟು ಧರ್ಮಗಾದ್ ಬೆನ್ಪುನಾ ಸ್ವಾಮಿಲೆನ ಈ ನಾಡ್
ದಾನೊಡು ದಾನೊ ಅನ್ನ ವಿದ್ಯಾದಾನೊದ ಧರ್ಮಸ್ಥಲೊ ಈ ನಾಡ್ ॥

ತ್ಯಾಗಮಯಿ ಗೊಮ್ಮಟನ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ತುಳುನಾಡ್
ಬೀರೆ ದಂಡನಾಯ್ಕೆ ದೇವು ಪೂಂಜನ ಸಾಹಸೊದ ತುಳುನಾಡ್
ತರತರೊತ ಮಿಗ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ನೆಲೆ ಊರ್ನ ತುಳುನಾಡ್
ದುಂಬತ್ತ ದುಂಬತ್ತ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ನೆಲೆಟ್ ಪೋಪಿನ ತುಳುನಾಡ್ ॥

ಪುಲ್ಲ ಪೆರ್ಗಡ್ತಿ ಸಾಂಕಾನೊದ ಕಾಂತ ಬುದಾಬಾರೆ ಕಾರ್ನಿಕೊ ಈ ನಾಡ್
ದಳವಾಯಿ ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ ಮೆರೆಯಿನಾ ಪೊರ್ಲುದಾ ಈ ನಾಡ್
ಅಗೋಳಿ ಮಂಞಣನ್ ಮರಪ್ಪೊಲಿಯ ಬಿರ್ಸಡ್ ಬಿರ್ಸನ ಈ ನಾಡ್
ಯಕ್ಷ ಗಂಧರ್ವಲೋಕೊನೆ ಜೈದಿನಾ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಈ ನಾಡ್ ॥

ಅಜ್ಞಾನೊ ತೆಕ್ಕಾದ್ ಜ್ಞಾನೊ ಪೀಠೊದ ಕವಿಕ್ಕುಲೇ ಸಾಲೇ ಈ ನಾಡ್
ಭಾರತಮ್ಮನ ಮಗಲ್ ಭುವನೇಶ್ವರಿನ ಪಿರ್ತಿ ಮುಗುರು ತುಳುಸಿರಿ ಈ ನಾಡ್
ಪರದೇಶಿಲ್ ಕಡಲ್ಡ್ ಬನ್ನಗ ಬೆರಿಪತ್ತಿ ಉಳ್ಳಾಲ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಈ ನಾಡ್
ಪಯಸ್ವಿನಿ ಕುಮಾರಧಾರೆ, ನೇತ್ರಾವತಿ, ಸೀತಾನದಿ ಪರಿಪ್ಪುನ ಈ ನಾಡ್ ॥

ಲೇಖಕೆರೆನ ಪತ್ತೆ

- **ರವೀಂದ್ರ ಶೆಟ್ಟಿ ಕುತ್ತೆತ್ತೂರು**
  ಕೇಂಜಾ ಮನೆ, ಕುತ್ತೆತ್ತೂರು ಗ್ರಾಮ,
  ಬಾಜಾವು ಅಂಚೆ. ಮಂಗಳೂರು -೫೭೫೦೩೦.
  ಮೊ : ೯೪೮೦೫೨೮೪೪೮.
- **ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿ ಪಿ. ರೈ**
  ಉಪನ್ಯಾಸಕಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ,
  ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜು, ಉಡುಪಿ
- **ಪುತ್ತಿಗೆ ಪದ್ಮನಾಭ ರೈ**
  ಹಿರಿಯ ಉಪ ಸಂಪಾದಕ,
  ಉದಯವಾಣಿ, ಮಣಿಪಾಲ,
  ಮೊಬೈಲ್ - ೯೯೦೦೪೧೦೨೫೭
- **ನಳಿನಿ ಬಿ.ರೈ ಮಂಚಿ**
  W/o ಭಾಸ್ಕರ ರೈ, ಕಟ್ಟೆ ಹೌಸ್,
  ಮಂಚಿ ಪೋಸ್ಟ್ & ವಿಲೇಜ್
  ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು - 574 323
- **ರಘುನಾಥ ಎಂ. ವರ್ಕಾಡಿ**
  ಮಂದ್ರಾಯಬೈಲ್ ಕಲ್ಕಾರ್,
  ವರ್ಕಾಡಿ ಪೋಸ್ಟ್, ಮಂಜೇಶ್ವರ,
  ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆ -೬೭೧ ೩೨೧
- **ಶ್ರೀಮತಿ ಪದ್ಮಾ ದಿವಾಕರ್**
- **ಅರವಿಂದ ಬಿಜೈ**
  ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಮಂಗಳೂರು
- **ಕರಿಂಗಾಣ ಜನಾರ್ದನ**
  ನಿವೃತ್ತ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ''ಸತ್ಯತೀರ್ಥ'',
  ಅಳಪೆ, ಮಂಗಳೂರು
- **ಸಿದ್ಧಕಟ್ಟೆ ವಿಶ್ವನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ**
  ''ಯಕ್ಷಶ್ರೀ'', ಅಜ್ಜಿಬೆಟ್ಟು ಅಂಚೆ,
  ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು, ದ.ಕ.-೫೭೪ ೩೨೪.
- **ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು**
- **ಶ್ರೀಮತಿ ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ**
- **ಜಪ್ಪು ಪದ್ಮನಾಭ ಗಟ್ಟಿ**
  ಪಿ.ಎಲ್. ಕಂಪೌಂಡು, ಮೋರ್ಗನ್ಸ್‌ಗೇಟ್,
  ಜಪ್ಪು, ಮಂಗಳೂರು - ೫೭೫ ೦೦೧
- **ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ.**
  ''ರಜತಶ್ರೀ'', ಕದ್ರಿ ದೇಗುಲ ಹೊಸ ರಸ್ತೆ,
  ಮಂಗಳೂರು - ೫೭೫ ೦೦೧
- ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾರದಾ ಎ. ಅಂಚನ್
  ಕಲಂಬೊಲಿ, ನವಿ ಮುಂಬೈ
- **ಎನ್.ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ**
- **ಪದ್ಮಾ ದಿವಾಕರ್ ಕಾನ್ಬೆಟ್ಟು**
  ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ,
  ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
- **ಶಶಿಕುಮಾರ್ ಸಿ. ಕುಂದರ್**
  ಗೋರೆಗಾಮ್, ಮುಂಬೈ
- **ಅಗ್ರಾಳ ನಾರಾಯಣ ರೈ**
  ನಿಸರ್ಗ ಮಾಣಿಕ್ಯ ನಿಲಯ,
  ನೆಲ್ಯಾಡಿ, ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು
- ಎಚ್. ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್
  ಹಳೆಯಂಗಡಿ
- ಕೇಶವ ಶೆಟ್ಟಿ ಕೆ. ಆದೂರು
- ಉಗ್ಗಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ, ಪುಚ್ಚಮೊಗರು
- ಪಾಲಾಕ್ಷ
- ಡಾ. ಸದಾನಂದ ಪೆರ್ಲ
  ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಕುಡ್ಲ
- ಅಮಿತಾ ಕಿಲಾರಿ
- ಹರಿ ನಾರಾಯಣ ಜಿ.ಕೆ.
  ಮಂಗಳೂರು
- ಬಿ.ಕೆ. ಕರುಣಾಕರ, ಕೈಕಂಬ
- **ಕಾತ್ಯಾಯಿನಿ ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟು**
  'ಛಾಯಾನಟ್', ಬಡ್ನಾರು ರಸ್ತೆ,
  ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟು, ಉಡುಪಿ -2
  ಮೊಬೈಲ್ : ೯೪೪೫೨೪೮೦೩೯
- ಶ್ರೀಮತಿವಿಜಯಾಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಕುಂಬಳೆ
  'ಕಾರ್ತಿಕೇಯ', ನಾರಾಯಣಮಂಗಲ,
  ಕುಂಬಳೆ - ೬೭೧೩೨೧.
  ದೂರವಾಣಿ : ೦೪೯೯೮ ೨೧೪೧೨೫

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಇತ್ತೆದ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್

ಉಮಾನಾಥ್ ಎ. ಕೋಟ್ಯಾನ್
'ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾಪ್ರಸಾದ್', 4-99/5 ಕಾವೂರು ಮೆಸ್ಕಾಂ ಸ್ಟೋರ್ಸ್ ಹಿಂಭಾಗ,
ಬಾಯಾಡಿ ರಸ್ತೆ, ಅಂಚೆ : ಕುಂಜತ್‌ಬೈಲ್, ಮರಕಡ ಗ್ರಾಮ, ಮಂಗಳೂರು - 15.

ಸದಸ್ಯೆರ್

ಜಗನ್ನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಾಳ
'ಅಕ್ಷರ', ಸುಭಾಷಿತ ನಗರ, ಬಂಟರ ಭವನ ಹತ್ತಿರ,
ಸುರತ್ಕಲ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 014

ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಎಸ್. ಭಟ್
ಶ್ರೀಕಮಲ, ಅಂಚೆ : ಎಕ್ಕಾರು, ಮಂಗಳೂರು-9.

ಪ್ರೊ. ತುಕಾರಾಮ ಪೂಜಾರಿ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ತುಳು ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ,
ಸಂಚಯಗಿರಿ, ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸ್ ರಸ್ತೆ, ಬಿ.ಸಿ.ರೋಡ್-19

ಕದ್ರಿ ನವನೀತ್ ಶೆಟ್ಟಿ
ಕದ್ರಿ ಕಂಬಳ ಗುತ್ತು, ಮಂಗಳೂರು - 4.

ಬಿ.ವಿ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ
ಎಲಿಯಾ ಮನೆ ಅಂಚೆ : ಕೆದಂಬಾಡಿ, ಪುತ್ತೂರು ದ.ಕ.-10.

ರಮೇಶ್ ಕಲ್ಮಾಡಿ
ಶ್ರೀ ಮೂಕಾಂಬಿಕ ನಿವಾಸ, ಕಲ್ಮಾಡಿ ಅಂಚೆ : ಮಲ್ಪೆ - 8.

ಶ್ರೀಮತಿ ಮಂಜುಳ ಶೆಟ್ಟಿ
'ಪೊಲಿ' ವಿಕೆ ಪಾರ್ಕ್ ಬಳಿ, ಕೋಟೆಕಣಿ ರಸ್ತೆ,
ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್, ಮಂಗಳೂರು - 6

ಯಾದವ ವಿ. ಕರ್ಕೇರ
ಮಂಗಲವಿರಲಿ, ಅಂಚೆ : ಹೆಜಮಾಡಿ
ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು, ಉಡುಪಿ - 574 103.

ದುರ್ಗಾಕುಮಾರ್ ನಾಯರ್‌ಕೆರೆ
ಸುದ್ದಿ ಬಿಡುಗಡೆ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ಸುಳ್ಯ-574 239.

ಡಾ. ಎಂ.ಪಿ. ಶ್ರೀನಾಥ ರಾವ್
ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು,
ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ಕಾಲೇಜು,
ಉಜಿರೆ - 574 240

ದಾಮೋದರ ಬಿ. ಬಂಗೇರ
4-154/2/6 ನಂದಗೋಕುಲ, ಕೊಂಡಾಣ ದ್ವಾರದ
ಹತ್ತಿರ ಮಾಡೂರು ಕೋಟೆಕಾರ್, ಮಂಗಳೂರು

ಮೋಹನ್ ರೈ ಕರ್ನೂರು
104/ಎ-8 ದೀಪಾ ಎಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್,
ರಾಜ್‌ಪಾರ್ಕ್ ಎಂ.ಎಸ್.ಜಿ. ಸೊಸೈಟಿ,
ಪಾರ್ಸಿಕ್ ನಗರ ಕಲ್ವ (ಪಶ್ಚಿಮ)
ಥಾಣೆ ಮುಂಬಯಿ - 400 605.

ಅರ್ಥ ಸದಸ್ಯರು

ಮಂಗಲಾ ವಿ. ನಾಯ್ಕ
ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ
ಹಂಪನಕಟ್ಟೆ, ಮಂಗಳೂರು.

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ.
'ಸಮೃದ್ಧಿ, ಪಿಂಟೋಸ್ ಗಾರ್ಡನ್, ಪದವಿನಂಗಡಿ, ಮಂಗಳೂರು

ವಿನಂತಿ

- ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಕಿಸ್ತ್‌ದ ಪಣವು ರೂ. 50/- ಅಜೀವ ಚಂದಾ ರೂ. 500/- ಕಡಪುಡುದು ಕೊರಿನಕುಲೆಗ್ ಮದಿಪು ಬೂಕುಲೆನ್ ಟಪ್ಪಾಲ್ಡ್ ಕಡಪುಡುದು ಕೊರ್ಪೊ.
- ಕತೆ /ಕಬಿತೆ/ಅಧ್ಯಯನ ಲೇಖನ / ಹರಟೆ ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಮದಿಪುಗು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಲಿ. ಡಿಟಿಪಿ ಮಲ್ಪಾದ್ ಇಮೇಲ್ ಕಡಪುಡುಂಡಲಾ ಆವು.
- ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಕ್ ಸಮ್ಮಂದಪಟ್ಟಿನ ಲೇಖನೊಲೆಗ್ ಆದ್ಯತೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಫುಲ್‌ಸ್ಕೇಪ್ ನಾಲ್ ಪುಟತ್ತ ಉಲಯಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಕಾಕಜಿದ ಒಂಜೇ ಪುಡೆಟ್ ವಿರಳವಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಬರೆದ್ ಕಡಪುಡಿ.
- ಲೇಖಕೆರೆನ ಪುದರ್ ಪತ್ತೆ ದಾಂತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುಜಿ. (ಪ್ರತಿಬರವುಲೆಡ್ ಪತ್ತೆ ಬೋಡೇ)
- ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ದ್ ಅನುವಾದ ಮಲ್ತ್ ಕಡಪುಡುನಕುಲು ಮೂಲ ಲೇಖಕೆರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆನ್ ಬರವುಡು ದೆತೊಂದು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಡು.
- ಪ್ರಕಟ ಆವಂದಿ ಬರವುಲೆನ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಜ್ಜಿ.
- ಮದಿಪುಡು ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆ ಪರಿಚಯ ಪುಟೊಕ್ಕು ಪ್ರತಿ ಬೂಕುಲೆ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರತಿಕುಲೆನ್ ಸಂಪಾದಕರೆಗ್ ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಲಿ.

'ರಂಗ ಸ್ಪಂದನ' ಮಂಗಳೂರು ಆಶ್ರಯೊಡು ನಡತಿನ **ಪಂಚರಂಗೋತ್ಸವ**

'ರಂಗ ಸುದರ್ಶನ' ಸಸಿಹಿತ್ಲು ಆಶ್ರಯೊಡು ನಡತಿನ **ತುಳುವ ದರ್ಶನ**

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೊಡು ನಡತಿನ **ತುಳು ಆಟ ಕಜ್ಜ ಕೂಟ**

Reg. with RNI No. Kartuloo 14/10/200-TC

೨೦೧೧ನೇ ವರ್ಷದ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ಮಹನೀಯೆರ್

ಸಾಹಿತ್ಯ

ಬೋಲ ಚಿತ್ತರಂಜನ್ ದಾಸ ಶೆಟ್ಟಿ

ಕಾದಂಬರಿ

ಪುತ್ತಿಗೆ ಪದ್ಮನಾಭ ರೈ

ರಂಗಭೂಮಿ

ಸೀತಾರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ

ಕಥೆ

ಡಾ. ಅಶೋಕ್ ಆಳ್ವ

ಸಿನಿಮಾ

ಟಿ.ಎ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ನಾಟಕ

ರತ್ನಾಕರ ರಾವ್ ಕಾವೂರು